

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2024.

**Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye
és Kollégiuma**

1147 Budapest, Miskolci utca 77.

Tel./Fax: (1) 252-90-15, (1) 468-27-90

e-mail: igazgatosag@gyengenlatok.hu

Honlap: www.gyengenlatok.hu

Tartalom

Tartalom	2
1. Bevezető	10
1.1. A pedagógiai program jogszabályi háttere	10
1.2. Intézményünk hivatalos neve, alapadatai	12
1.2.1. Szakmai alapidokumentumunk alapján	12
1.2.2. Alapfeladata	12
1.2.3. Intézményünk illetékessége, működési köre: a fentiek szerint országos	13
1.3. Egyéb tevékenységünk	13
1.4. Az intézmény szervezeti felépítése	14
1.5. A tanulók felvételének és átvételének szabályai.....	15
1.5.1. Az iskolába kerülés feltételei	15
1.5.2. Felvétel az iskola első osztályába	15
1.5.3. Felvétel tanév közben.....	15
2. Az intézmény nevelési programja	15
2.1. Nevelési stratégia (Nevelési terv).....	15
2.1.1. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei	15
2.1.2. A kollégium főbb alapelvei	16
2.1.3. Az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény.....	17
2.2. Feladataink	18
2.2.1. Alapvető nevelési feladatok	18
2.3. A célok elérésének, az értékek megteremtésének feltételei	27
2.3.1. Az óvodáskorú, együttnevelésben részt vevő gyengénlátó gyermek	27
2.3.2. Iskolakezdéstől az alsó tagozat végéig	28
2.3.3. A felső tagozaton	29
2.3.4. Az együttnevelésben részt vevő középiskolás.....	29
2.4. A személyiségfejlesztés feladatai, módszerei.....	30
2.4.1. Speciális nevelési-oktatási feladatok ellátása	30
2.4.2. Személyiségfejlesztési módszerek.....	31
2.4.2.1. A motiválás hatékony eszközeinek alkalmazása	31
2.4.2.2. A differenciált tanulásszervezés alapjai	31
2.4.2.3. A differenciált tanulásszervezés, fejlesztés	32
2.5. Tanítási-tanulási munkaformák.....	32

2.5.1. Frontális osztálymunka.....	32
2.5.2. Csoportmunka	32
2.5.3. Páros munka	32
2.5.4. Az egyénre szabott (individualizált) munkaforma.....	32
2.5.5. Differenciált tananyag-feldolgozás feladatlapos rendszerben.....	32
2.5.6. „Időkitöltő” feladatok.....	33
2.5.7. Iskolánkban a kooperációra - együttműködésre épülő tanulás-szervezési módok.....	33
2.5.8. A módszerek kiválasztásának szempontjai.....	33
2.5.9. A kooperatív tanulás fejlesztési területei.....	34
2.5.10. A tanár szerepe.....	34
2.6. Egyéni munkarend szerinti oktatás	34
2.7. Az iskolánkat elhagyó fiatalok	35
3. Eszközeink, eljárásaink, elvárásaink a tanárokkal szemben	35
4. Eszközrendszer	36
4.1. Az intézmény épülete.....	36
4.1.1. A foglalkozások szinterei	36
4.1.2. Berendezés	37
4.1.2.1. Speciális tanulóasztal.....	37
4.1.2.2. Falitábla	37
4.1.2.3. Interaktív tábla.....	37
4.1.2.4. Nyomtatók, nagyító-másoló gépek és tartozékok.....	38
4.1.2.5. Projektor – számítógéppel egybekötve.....	38
4.1.2.6. Írásvetítő (nagy fényerejű)	38
4.2. Oktatást segítő, speciális eszközök.....	38
4.2.1. Szemléltető eszközök	38
4.2.2. Speciális füzetek	38
4.2.3. Életvitelt könnyítő eszközök	39
4.2.4. Pontírás és olvasás (Braille) tanulás eszközei aliglátó tanulók részére	39
4.2.5. Dombornyomású képeket előállító készülék (p.i.a.f. pictures in a flash).....	39
4.2.6. Hosszú fehér botok tájékozódás és közlekedéstanuláshoz.....	39
4.2.7. Számítógép és informatikai eszközök.....	39
4.2.8. Videokamera és digitális fényképezőgép	40
4.3. Optikai és elektronikus nagyító segédeszközök	40
4.3.1. Szemüveg.....	40

4.3.2. Nagyítók (lupék)	41
4.3.3. Elektronikus nagyító eszközök.....	41
4.3.4. Távcsovek	41
4.4. Testnevelési eszközök	42
4.5. Zeneoktatás eszközei.....	42
4.6. Könyvtár – médiatár	42
4.7. Stúdió – iskolarádió	43
4.8. Látásvizsgáló eszközök	43
4.9. Módszertani intézmény játéktára	43
5. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok; az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos intézményi terv	43
5.1. Intézményünk egészségnevelési programja.....	43
5.2. A nevelőtestület egészségnevelési stratégiája – teljes körű egészségfejlesztés.....	44
5.2.1. Az iskolai egészségnevelés célja	44
5.2.2. Egészségnevelési feladataink	44
5.3. Az egészségnevelési program elemei.....	45
5.3.1. A lelki egészség megóvására nevelés	45
5.3.2. Függőséghez vezető szokások megelőzése	45
5.3.3. Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés	46
5.3.4. Családi életre való felkészítés.....	46
5.4. Az egészségnevelés követelményei.....	46
5.5. Az iskolai egészségnevelés színterei.....	46
5.5.1. Egészségnevelési tevékenységek	46
5.5.2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása.....	47
5.5.2.1. Az elsősegélynyújtás tanításának tartalmi elemei	47
5.6. Módszerek	47
5.7. Az egészségmegőrzéshez kapcsolódó egyéb tevékenységek.....	47
5.8. Az egészségnevelési feladatokban különös felelősségű dolgozók köre	48
5.9. Az egészségnevelést, -megőrzést szolgáló színterek, berendezések, speciális kiegészítők	48
6. Környezeti nevelési program.....	49
6.1. A környezeti nevelés célja	49
6.2. Helyzetkép	49
6.3. Erőforrások	50
6.3.1. Nem anyagi jellegű erőforrások	50

6.3.2. Anyagi erőforrások	50
6.4. Alapelvek, feladatok, jövőkép	50
6.4.1. A környezeti nevelés feladatai	50
6.4.1.1. A közvetlen és a tágabb környezet sajátosságainak, állapotának megismertetése.....	50
6.4.1.2. A környezet természeti és az ember alkotta értékeinek megbecsülése, megőrzése, a személyes felelősség érzésének kialakítása	51
6.4.1.3. A környezetvédelem általános, mindennapi feladatainak gyakorlása	51
6.4.1.4. Bolygónk környezeti válságjelenségeinek megismertetése (globális problémák).....	51
6.4.1.5. A tudomány fejlődésének nyomon követése	51
6.4.2. A környezeti nevelés színterei	51
6.5. Módszerek	51
6.6. Taneszközök	52
7. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	52
7.1. A közösségfejlesztés feladatai, módszerei	52
7.1.1. Közösségeink	52
7.2. Az intézmény előnyös földrajzi elhelyezkedésének és országos felvételi körzetének kihasználása	53
7.3. Közösségi nevelési feladatok	53
7.3.1. Az iskola szerepe a közösség életében	53
7.3.2. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok.....	54
7.3.2.1. A hagyományok szerepe a nevelésben	54
7.3.3. Tanulmányi kirándulások.....	56
7.4. A tanítási órán, a napközis foglalkozásokon és a kollégiumi foglalkozásokon megvalósítható közösségfejlesztő feladatok.....	56
7.4.1. Az osztályfőnök, a napközis tanár, és a csoportvezető kollégiumi nevelőtanár jelentősége a közösségi nevelésben	56
7.4.2. A diákönkormányzat működése	57
7.5. Az osztályfőnök, a napközis tanár, és a csoportvezető kollégiumi nevelőtanár szerepe a személyiségfejlesztésben	57
7.5.1. Tanulás	57
7.5.2. Önismeret-fejlesztés, viselkedéskultúra	57
8. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök, szaktanárok, oktató tanárok, napközis feladatokat ellátó tanárok és a kollégiumi nevelőtanár feladatai.....	58
9. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje.....	64
9.1. Habilitációs, rehabilitációs foglalkozások	64
9.2. A kötelező tantárgyi tanórákon kívüli foglalkozások pedagógiai célkitűzései.....	67

9.2.1. Tájékozódásra nevelés és az aliglátók megtanítása a fehér bot használatára	67
9.2.2. Látásnevelés	67
9.2.3. Braille írás és olvasás tanítása aliglátók számára	68
9.2.4. Látássérültek informatikája	68
9.2.5. Olvasástechnika	68
9.2.6. Finommotorika fejlesztés	68
9.2.7. Terápiás foglalkozások	68
9.2.8. Egyéni és csoportos korrekció	68
9.3. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program	69
9.4. Az iskolapszichológus tevékenysége	69
9.5. Diszlexia terápia.....	71
9.6. Diszkalkulia foglalkozások	71
9.7. Egyéni komplex fejlesztés.....	71
9.7.1. Tantárgyi korrepetálás	71
9.7.2. Az autizmus spektrum zavarral élő tanulókkal való bánásmód	71
9.7.3. Tehetséggondozás és a kiemelten tehetséges tanulókkal történő foglalkozás	72
9.7.3.1. Tanórán kívüli tevékenységek	72
9.7.3.2. Zeneoktatás, szolfézs	72
9.8. Tanítás – tanulás – tanóra	73
9.8.1. A tanulás tanítása	73
9.8.2. A tanulás szervezése.....	73
9.8.3. Projektoktatás	73
9.9. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	74
9.9.1. Délutáni napközis és kollégiumi foglalkozások, szabadidős tevékenységek.....	74
9.9.2. A szociális hátrányok enyhítése érdekében tevékenységeink több szintéren működnek ..	76
9.9.3. A Kollégiumi nevelés országos alapprogramja	77
9.9.4. A kollégiumi nevelőtanárok szerveznek egyéb foglalkozásokat	77
9.9.5. Hétvégi kollégiumi ügyelet	77
9.10. Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása	78
9.10.1. A nevelésbe vett és a veszélyeztetett tanulók ellátása	78
9.11. Egyéb tevékenységi formák.....	79
10. Az intézmény döntési folyamatában való tanulói részvétel rendje	79
10.1. A diákokkal való kapcsolattartás formái.....	79
10.1.1. Diákönkormányzat	79

10.1.1.1. A diákönkormányzat – a nevelőtestület véleményének kikérésével – dönt	79
10.1.1.2. A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet	79
10.1.1.3. Az iskolai diákönkormányzat véleményét ki kell kérni	80
10.1.1.4. Az iskola, helyiségeinek használata	80
10.1.1.5. Diákközségi ülés	80
11. A szülő, a tanuló, az iskolai és a kollégiumi pedagógus együttműködése	80
11.1. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel	80
11.1.1. A szülővel való kapcsolattartás fontossága	81
11.1.2. Az együttműködés tartalma	81
11.2. A kapcsolattartás formái	81
11.3. A szülőkkel való kapcsolattartás fórumai iskolánkban a következők.....	81
11.3.1. Szülői értekezletek	81
11.3.2. A Szülői Közösség tagjainak tevékenysége többek között	81
12. Az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény tevékenységei.....	82
12.1. Óvodások megsegítése.....	82
12.2. Iskolás tanulók megsegítése	82
12.3. Befogadó pedagógusok módszertani megsegítése	83
13. Az iskola, a kollégium és a módszertani intézmény együttműködése	85
14. Az intézményi könyvtár könyvtárpedagógiai programja.....	86
15. A Gyengénlátó Diákok Sportegyesülete	94
II. Az iskola helyi tanterve.....	95
II.1. Óratervek.....	95
II.1.1. Az iskola helyi tanterve 2020.....	96
II.2. Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján	101
II.2.1. A kompetencia-fejlesztő tevékenység.....	102
II.2.2. A kompetencia alapú készségfejlesztés további színterei a tanórán kívüli foglalkozások (habilitációs-rehabilitációs célú egyéni és kiscsoportos fejlesztő foglalkozások, felzárkóztató és tehetséggondozó foglalkozások)	106
II.3. Kiemelt fejlesztési területek, nevelési célok	106
II.4. A tanulás tanítása iskolánkban	109
II.5. A tanulói teljesítmények értékelése	111
II.5.1. Mérés pontok	111
II.5.2. A tanulói teljesítmények értékelésének típusai, formái.....	113
A tanítási-tanulási folyamat értékelése.....	113
II.5.3. A tanuló magatartásának, szorgalmának értékelése	115

II.5.4. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	116
II.5.5. A tanuló egyéni adottságaihoz, fejlettségéhez igazodó egyéni előrehaladású nevelés és oktatás	120
II.5.6. A tanulók fizikai állapotának mérése.....	121
II.5.7. Nevelési eredményvizsgálatok	121
II.6. A délutáni (otthoni) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok mennyisége, időkorlátai	126
II.7. A pályaaorientáció kiemelt feladatai az aliglátó, gyengénlátó tanulók esetében	126
II.7.1. A pályaválasztási döntés előkészítése	126
II.7.2. A választott pályára való felkészítés, a hivatástudat kialakítása	127
II.7.3. A szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése	127
II.8. A tankönyvek, egyéb könyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei	127
II.9. Tanmenetek készítése	127
II.10. A tanítási órák elemzésének javasolt szempontjai a gyengénlátók általános iskolájában.....	128
II.11. Speciális feladatok a gyengénlátók tanítása során.....	129
II.12. Javasolt szempontsor a tanulók szóveges jellemzéséhez	130
II.13. Javasolt szempontsor a tanulók kollégiumi szóveges értékeléséhez	131
II.14. Szempontok a mikro értekezletekhez	133

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készítette:	Jóváhagyta:
Kónya Katalin főigazgató Baráth Erika Anita főigazgató-helyettes Konti Helga mb. iskolai intézményegység-vezető Kovács Zsolt mb. kollégiumi intézményegység-vezető Garai Szilvia EGYMI intézményegység-vezető a nevelőtestület bevonásával	
Eredeti példány megtalálható az intézmény titkárságán. A dokumentum elérhető: <u>www.gyengematok.hu</u>	

Jelmagyarázat:

Iskola

Kollégium

Módszertani intézmény

1. Bevezető

1.1. A pedagógiai program jogszabályi háttere

a jogszabály száma	a jogszabályi szint neve	a jogszabály címe
2011. évi CXC.	törvény	a nemzeti köznevelésről
2023. évi LII.	törvény	a pedagógusok új életpályájáról
401/2023. (VIII.30.)	Korm. rendelet	A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
20/2012. (VII. 31.)	EMMI rendelet	a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
15/2013. (II. 26.)	EMMI rendelet	a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

Az intézmény működését meghatározó további jogszabályok

A jogszabály száma	a jogszabályi szint neve	a jogszabály címe
mindenkor hatályos	törvények	a Magyar Köztársaság költségvetéséről
2003. évi CXXV.	törvény	az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
1997. évi XXXI.	törvény	a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
2011. évi CLXXIX.	törvény	a nemzetiségek jogairól

110/2012. (VI. 4.)	Korm. rendelet	A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
229/2012. (VIII. 28.)	Korm. rendelet	A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

15/1998. (IV. 30.)	NM rendelet	a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
258/2019. (X. 31.)	Kormányrendelet	a tankönyvellátással kapcsolatos feladatok átadásáról
1998. évi LXXXIV.	törvény	a családok támogatásáról
2003. évi CXXV.	törvény	az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
277/1997. (XII. 22.)	Korm. rendelet	a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről
Évenként kiadott	rendelet	a tanév rendjéről
48/2012. (XII. 12.)	EMMI rendelet	a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről

134/2016. (VI. 10.)	Korm. rendelet	az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként résztvevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központról
A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei A kollégiumi nevelés országos alapprogramja https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok		

1.2. Intézményünk hivatalos neve, alapadatai

1.2.1. Szakmai alapidokumentumunk alapján

Az intézményünk adatai:

Hivatalos neve: Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és Kollégiuma

Feladat ellátási helye: 1147 Budapest, Miskolci utca 77.

Székhelye: 1147 Budapest, Miskolci utca 77.

Típusa: egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény

OM azonosító: 038426

Fenntartó tankerületi központ: Közép-Pesti Tankerületi Központ

e-mail: igazgatosag@gyengenlatok.hu

Tel./Fax: 1/252-9015, 1/468-2790

Honlap: <https://gyengenlatok.hu/>

1.2.2. Alapfeladata

„Általános iskolai nevelés-oktatás

- nappali rendszerű iskolai oktatás (felvehető maximális létszám: 155 fő)
- alsó tagozat, felső tagozat
- 1-8. évfolyamok
- sajátos nevelési igényű tanulók gyógypedagógiai nevelés-oktatása (mozgásszervi fogyatékos, halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavar, értelmi fogyatékos-enyhe értelmi fogyatékos, érzékszervi fogyatékos-hallási fogyatékos, érzékszervi fogyatékos-látási fogyatékos)

- A sajátos nevelési igényű tanuló gyógypedagógiai nevelése-oktatás keretében a halmozott fogyatékok közül a látás-, hallás- mozgásszervi fogyatékos-enyhe értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók nevelése-oktatása

Kollégiumi ellátás

- nappali rendszerű (felvehető maximális tanulói létszám: 90 fő)
- sajátos nevelési igényű tanuló gyógypedagógiai nevelése-oktatása (mozgásszervi fogyatékos, halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavar, értelmi fogyatékos-enyhe értelmi fogyatékos, érzékszervi fogyatékos – hallási fogyatékos, érzékszervi fogyatékos-látási fogyatékos)
- a sajátos nevelési igényű tanulók gyógypedagógiai nevelése-oktatása keretében az érzékszervi fogyatékok közül a látásfogyatékos tanulók ellátása, a halmozott fogyatékok közül a látás-, hallás-, mozgásszervi fogyatékos, enyhe értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók ellátása.

Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése

Egységes gyógypedagógiai módszertani intézményként a látásszervi fogyatékos gyermekek, tanulók együttnevelését segítő módszertani központ és utazó szakember hálózat működtetése.

Egyéb köznevelési foglalkozások

- Sajátos nevelési igényű tanulók napközi otthonos ellátása
- Sajátos nevelési igényű tanulók tanulószobai ellátása

Iskolai könyvtár saját szervezeti egységgel

Mindennapos testnevelés biztosításának módja: saját tornaterem

A testnevelésórák keretében megvalósított úszásoktatás módja: saját uszodában

Az intézmény országos feladatot lát el. Üres férőhelyei terhére fenntartói engedéllyel fogadhat nem látásfogyatékos, sajátos nevelési igényű, integráltan nem nevelhető, oktatható tanulót.”

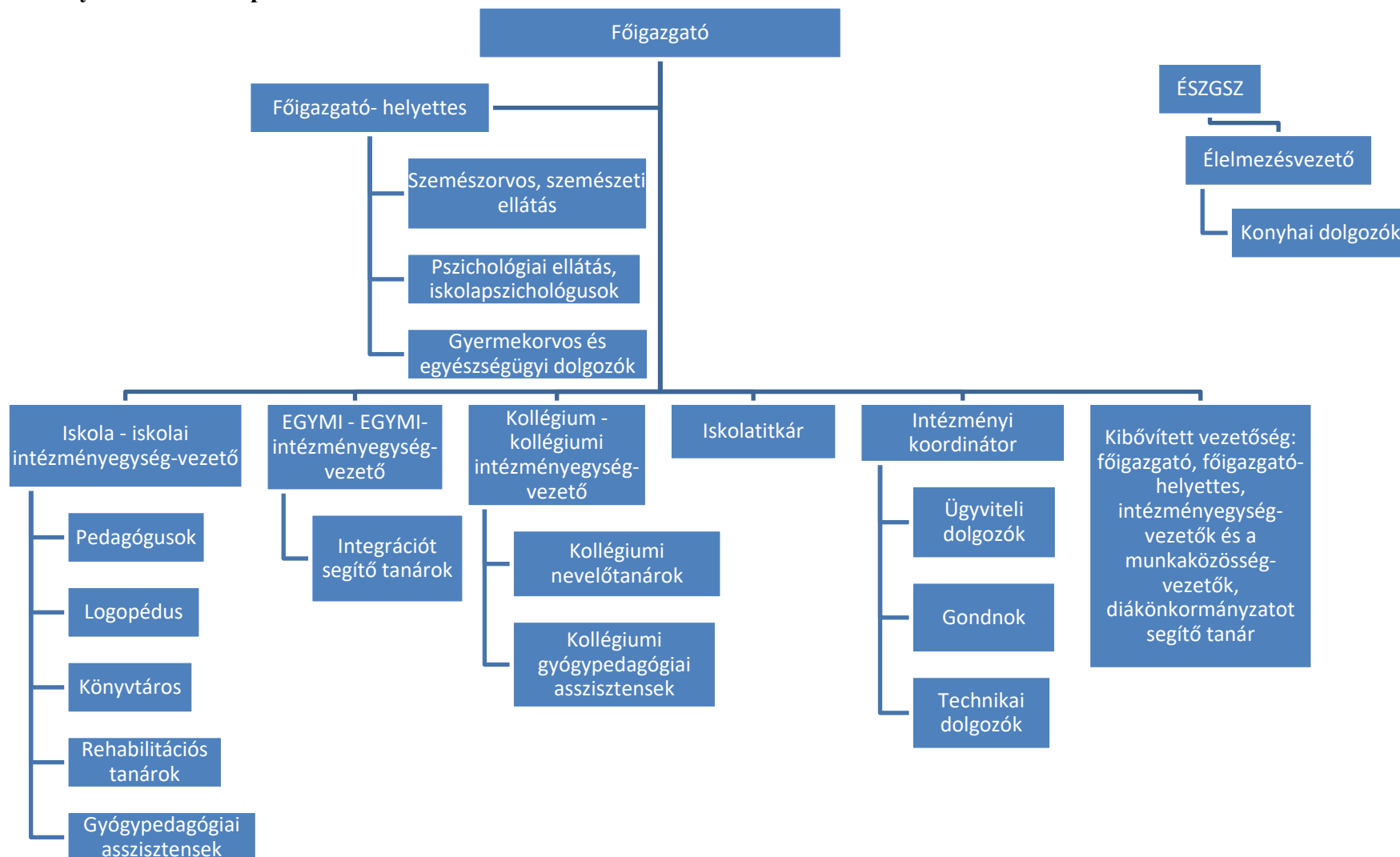
1.2.3. Intézményünk illetékessége, működési köre: a fentiek szerint országos

Többcélú intézményként egységes, valamennyi nevelési-oktatási feladatot átfogó pedagógiai programot, ennek keretein belül az egyes feladatok ellátásához iskolai helyi tantervet, kollégiumi, valamint egységes módszertani intézményi pedagógiai programot használunk.

1.3. Egyéb tevékenységünk

- ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar hallgatói számára gyakorlati képzés biztosítása
- Szemorvosi, gyermekorvosi rendelő működtetése

1.4. Az intézmény szervezeti felépítése

1.5. A tanulók felvételének és átvételének szabályai

1.5.1. Az iskolába kerülés feltételei

A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat szakértői véleménye alapján történhet meg a felvétel. Ennek megfelelően az intézmény különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű tanulók gyógypedagógiai nevelése-oktatás keretében a halmozott fogyatékok közül a látás-, hallás-, mozgásszervi fogyatékos, enyhe értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók nevelése-oktatását, a többi tanulóval együtt nem nevelhető tanulók ellátását végzi.

1.5.2. Felvétel az iskola első osztályába

A szakértői vélemény alapján történik.

1.5.3. Felvétel tanév közben

Tanév közben egyéb közoktatási intézményekből a szakértői vélemény alapján van lehetőség tanulók átvételére. A tanuló felvételéről az igazgató jogosult dönteni a szakmai alapidokumentumban foglaltak szerint. A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre, ehhez szükséges bemutatni a tanuló anyakönyvi kivonatát, a szülő személyi igazolványát, az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt, a szakértői bizottság véleményét.

2. Az intézmény nevelési programja

2.1. Nevelési stratégia (Nevelési terv)

2.1.1. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei

Intézményünk, mint országos beiskolázású általános iskola, egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény és kollégium, felvállalja látássérült és halmozottan sérült - enyhe értelmi fogyatékos - látássérült tanulók nevelését, oktatását. Tanórai differenciálással, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazásával fokozottan vesszük figyelembe a tanulók életkori és egyéni sajátosságait; biológiai, fiziológiai és pszichológiai adottságait, szociális helyzetét. Intézményünkben állandóságot és biztonságot nyújtunk a látássérülés jellemzőihez alkalmazkodó környezet megteremtésével, az érzelmi támaszt nyújtó szeretetteljes kötődések kialakításával a tanulók és pedagógusaik között, a gyermekközpontúság és az egyéni bánásmód elvének alkalmazásával.

Nevelőtestületünk a látássérült tanulók gyógypedagógiai fejlesztése során biztos szakmai ismerettel, a gyakorlatban bevált módszerek használatával, türelemmel, elfogadó, empatikus attitűddel, a fokozatosság és következetesség elvét betartva team munkában dolgozik.

Az innovatív szemléletű, folyamatosan fejlődő, együttműködő testület komplex nevelő-fejlesztő hatással koordinálja a gyógypedagógiai, rehabilitációs, szemészeti és pszichológiai segítségnyújtás különböző formáit. A fejlesztő szemlélet az intézményi élet minden színterét áthatja, az alkalmazott gyógypedagógiai eljárások, módszerek beépülnek mindennapos gyakorlatunkba.

Rugalmasan, a képességek fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, vagy az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét figyelembe véve alakítjuk ki és tesszük a gyermekek számára teljesíthetővé követelményrendszerünket.

Intézményünk megismerteti diákjainkat az ismeretszerzést és az életvezetést könnyítő optikai, elektronikus és más típusú segédeszközök használatával. Hozzáférhetővé tesszük látássérült tanulóink számára a speciális tanulási segédleteket, füzeteket, feladatlapokat.

Munkánkban törekszünk a szülőkkel (gondviselőkkel) való kölcsönös együttműködésre, a jó kapcsolat kialakítására. Az iskola egészére vonatkozó döntések meghozatala előtt az érintettekkel (pedagógusi, tanulói, szülői közösségek, fenntartó) széles körű párbeszédet folytatunk.

Pedagógusaink példát mutatnak humánus és etikus magatartásukkal, tiszteletben tartják a gyerekek, szüleik és más partnerek emberi méltóságát, világnézetét, vallását.

A gyengénlátó, aliglátó gyermekek személyiségének formálásában fontosnak tartjuk önmaga megismerésének, sérülése elfogadásának, reális önértékelésének kialakítását, képességet a benne lévő adottságok kibontakoztatására, mely az élethosszig tartó tanulás, önfejlesztés és a társadalmi integrálódás útjára vezeti tanulóinkat.

2.1.2. A kollégium főbb alapelvei

A kollégium kiemelt szerepe és feladata, hogy fenntartsa a társadalmi mobilitást. Esélyeket teremtsen, biztosítsa a hozzáférést a jó minőségű, használható tudáshoz, segítse a szociális és kulturális hátrányok leküzdését, az integráció folyamatát. Fontos szerepe van a lifelong learning megalapozásában, a tanuláshoz szükséges készségek és képességek, a Nemzeti Alaptantervben meghatározott kulcskompetenciák erősítésében, a tehetség felismerésében és fejlesztésében, a tanulók felzárkózásának segítésében.

A kollégium a tevékenysége során megteremti a feltételeket az iskolai tanulmányok sikeres folytatásához, kiegészíti a családi és iskolai nevelést és oktatást, egyúttal szociális ellátást, biztonságot, valamint érzelmi védeltséget is nyújt.

A kollégium a megfelelő pedagógiai környezet biztosításával elősegíti a társadalmi szerepek tanulását, a közösségekben az együttélés, az együttműködés, az önkormányzó képesség, a döntés és felelősség, a konfliktuskezelés demokratikus technikáinak megismerését, gyakorlását. Adottságainál fogva a kollégiumban élő gyermekek számára egyfajta kulturális központ szerepét tölti be. Ezzel a kollégium – mint szocializációs színtér - hatékony támogatást nyújt a sikeres társadalmi beilleszkedéshez.

A kollégiumi nevelés:

A kollégium a bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul a nevelési-oktatási rendszer egészére kitűzött célok megvalósulásához, a NAT-ban meghatározott feladatok megoldásához, az abban megfogalmazott értékek alapján.

A kollégiumi nevelés célja és alapelvei:

A kollégiumi nevelés célja legfőképp a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása.

A kollégium – céljai elérése érdekében – diákközpontú, az egyén és a közösség harmóniáján alapuló környezetet és tevékenységrendszert alakít ki, melynek főbb alapelvei:

- az alapvető erkölcsi normák érvényesítése;
- a nemzeti hagyományok megőrzése, a nemzeti azonosságtudat fejlesztése;
- a tanulók és közösségeik iránti felelősség, a bizalom, a szeretet, a segítőkészség;
- az alapvető emberi és szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok érvényesítése;
- a nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása;
- szakmai és intellektuális igényesség, kulturált stílus a pedagógus tevékenységében;
- az egyéni és életkori sajátosságok, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembevétele;
- építkezés a tanulók aktivitására, öntevékenységére, önszerveződő képességére;
- az integrált nevelés, az integrációt elősegítő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a szülőkkel, a kollégiumhoz kapcsolódó iskolákkal, a társadalmi környezettel való konstruktív együttműködés;
- a nemzetiségi azonosságtudat tiszteletben tartása, ápolása.

A kollégiumi nevelés feladatai:

A kollégium – a kollégiumi jogviszony fennállása alatt – biztosítja diákjai számára azok iskolai tanulmányai folytatásához szükséges kollégiumi feltételeket. Köznevelési feladatait a kollégiumi, illetve sajátos nevelési igényű tanulók kollégiumi ellátásán keresztül valósítja meg.

2.1.3. Az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

A sikeres együttnevelés, a társadalmi integráció érdekében az EGYMI feladata a gyengénlátó és aliglátó gyermekek és fiatalok:

- fejlesztése, családi nevelésük segítése,
- képességeik kibontakoztatásának segítése,
- a fogyatékosságukból eredő hátrányok megelőzése, csökkentése, kompenzálása,
- pályaaorientációjuk, társadalmi beilleszkedésük sérülésspecifikus szempontú támogatása,

- befogadó pedagógusok gyógypedagógiai módszertani megsegítése.

2.2. Feladataink

2.2.1. Alapvető nevelési feladatok

Pedagógusaink a nevelés-oktatás során olyan ismereteket, technikákat adnak át a tanulóknak, melyekkel látássérülésük mellett is képessé válnak a nemzeti műveltség, az egyetemes kultúra megismerésére, erkölcsi érzékük, szellemi-érzelmi fogékonyságuk elmélyítésére.

A tanárok feladata a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése a látássérülés tényének, a gyengénlátó, aliglátó gyermek, serdülő életkori sajátosságainak figyelembevételével, a megfelelő környezet kialakításával, a szükséges speciális eszközök biztosításával.

Az iskolában a Nemzeti alaptanterv, illetve a Kerettanterv fejlesztési területei, nevelési céljai kiegészülnek, ötvöződnek a látássérülésből adódó speciális feladatokkal.

A Kollégium a felzárkóztatás, tehetséggondozás, pályaorientáció terén olyan változatos szervezeti és módszerbeli megoldásokat alkalmaz, amelyek segítségével a tanulók képességeiknek, tehetségüknek megfelelő fejlesztésben részesülnek, így biztosítva annak esélyét, hogy eredményesen végezzék tanulmányaikat.

A közösségi értékrend és normarendszer fejlesztése. A kollégium, mint közösségi nevelési helyszín, a nevelési folyamat során hangsúlyt helyez a pozitív közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek fejlesztésére. Feladata a családi életre nevelés.

Az önkiszolgálás fejlesztése: az önálló öltözködés, tisztálkodás, a ruházat rendben tartása, a szoba és a közös helyiségek esztétikumának megteremtése (rend, tisztaság megőrzése, dekoráció készítése segítséggel egyéni ízlés és alkalom szerint), a kulturált étkezés szabályainak ismerete, egyre nagyobb fokú alkalmazása.

Az önálló közlekedés szabályainak megtanítása, begyakorlása a hazautazás megkönnyítése érdekében. A tanszer és egyéb személyes cikk beszerzése érdekében útvonalak és vásárlási lehetőségek tanítása. Az egészséges és kulturált életmódra nevelés. Kiemelt szerepet kap a személyi higiénia. Környezettudatos magatartásra neveli a tanulókat a minden részletében otthonos, kulturált, esztétikus közeg, fejlesztve ízlésüket, igényességüket.

Az önismeret fejlesztése, a korszerű világkép kialakulásának segítése.

A nyugodt pihenés és az egyéni visszavonulás lehetőségének biztosítása.

A korszerű ismeretszerzési technikák közül használja rendszeresen önállóan is a könyvtárat, az Internetet, tömegkommunikációs műsorokat.

2.2.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Erkölcsei nevelés		
A nevelőtestület feladatai	Eljárások az iskolában	Eljárások a kollégiumban
Alakítsa ki a tanulóknak a kötelességtudat, a munka megbecsülése, igényesség, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a türelem, a megértés, az elfogadás, önfegyelem tulajdonságát. Neveljen az egyéni és a közösségi értékek, tulajdonformák tiszteletére, megbecsülésére. Segítse a tanulókat látás és egyéb sérülésük elfogadásában, harmonikus, értékes emberi kapcsolatok kiépítésére képes, emberi méltóságukat megőrző személyiségük kialakulásában. Készítse fel a tanulókat az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók (látássérüléséből fakadó) erkölcsi és életvezetési problémáira. Fejlessze a tanulók önismeretét, önbizalmát, önállóságra való törekvését.	Pedagógusok, nevelő- oktató munkát közvetlenül segítő munkatársak, dolgozók példamutatása, intézmény közösségi élete. Etika, magyar, történelem, osztályfőnöki és egyéb tantárgyi órák tartalmaiban rejlő lehetőségek kibontása, kapcsolataik erősítése. Szituációs játékok, drámapedagógiai módszerek alkalmazása, páros és csoportos tanulás, egyéb csoportmunka során.	Pedagógusok, nevelő- oktató munkát közvetlenül segítő munkatársak, dolgozók példamutatása. A tanulók megismertetése a társadalmi megbecsülést, hírnevet szerzett látássérült emberek életútjával, sikereikkel, végzett növendékek életútjával. Szituációs játékok, drámapedagógiai módszerek alkalmazása, egyéb csoportmunka, táborok, kirándulások, sportversenyek során történő egyéni és csoportos beszélgetések, szituációk megvitatása.
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés		
A nevelőtestület feladatai	Eljárások az iskolában	Eljárások a kollégiumban
Ismertesse meg a tanulókat nemzeti, népi kultúránk értékeivel, hagyományaival, a jeles magyar személyiségekkel, nemzeti szimbólumainkkal. Mélyítse el a	Hatékony, színes, élményszerű tanítás a kapcsolódó tantárgyak terén, közös törekvés	Kulturális hagyományok őrzése, ünnepeken, rendezvényeken,

közösséghez tartozás érzését, erősítse a hazaszeretetet. Mutassa be a tanulóknak nemzeti, kulturális örökségünk megismerésének sajátos, a látássérült embereket segítő módjait. (Tapintható tárlatok, akadálymentes kiállítások, interaktív, akadálymentes weblapok, könyvtárak látogatása, használata.) Ismertesse meg a tanulókat az Európai Unióról a látássérült emberek számára készült, esélyegyenlőséget biztosító kiadványokat, hangos könyveket.	minden tárgyból a feladatok integrált megoldására. Projektnapok, témahetek szervezése, iskolai ünnepségek megtartása, hagyományok ápolása. Kirándulások, múzeum- és színházlátogatások. Hon- és népismeret órák.	versenyeken való tevékeny részvétel. Népszokások, néphagyományok megismerése, a vizuális képességeknek megfelelő kézműves foglalkozásokon tárgyak készítése. A haza kiemelkedő személyiségeinek megismerése, évfordulók megünneplése, faliújság, tabló, kiselőadás készítése. Kirándulások, múzeum- és színházlátogatások. Látássérültek szervezeteinek megismertetése a tanulókkal.
Állampolgárságra, demokráciára nevelés – aktív állampolgárság		
A nevelőtestület feladatai	Eljárások az iskolában	Eljárások a kollégiumban
Alakítsa ki a látássérült tanulóknak a cselekvő állampolgári magatartást, melyet a törvény-tisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemez. Teremtsen lehetőséget, a diákok önszerveződésére, a Diákönkormányzat hatékony működésére. Erősítse a közösségért vállalt munka önkéntességét, az osztályközösségek formálását. Az aktív állampolgárrá válás érdekében a tanítványok ismerkedjenek meg a fogyatékos személyek jogairól szóló egyezményekkel, az esélyegyenlőség	A tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások; tanulópárok, kiscsoportos feladatok kijelölése, tisztségek, önálló feladatok vállalása, a közösségi kontroll gyakorlása. Tanórákon a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a	A kollégiumi élet területén a tanulók önálló feladatvállalása a látási teljesítmény, életkor és a csatlakozó sérülések figyelembevételével. A közösségi kontroll gyakorlása. A látássérültek érdekvédelmi

biztosításáról szóló jogszabályokkal, tartsák számon a látássérültek érdekvédelmi szervezeteit. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók ismerjék meg a településen élő nemzetiségek kultúráját. A tanulók aktív részvételére építő tanítás során alakuljon ki bennük motiváltság és beállítódás ez irányú önálló ismeretszerzésre.	vitakultúra fejlesztése. A nemzetiségekről szóló oktatás színterei: történelem, ének-zene, magyar nyelv és irodalom, dráma és tánc és osztályfőnöki órák, valamint szabadidős tevékenységek (projekt hetek, diákönkormányzati programok, vetélkedők, könyvtári programok, könyvtárpedagógiai órák) keretében. Lehetőség szerint a nemzetiségi önkormányzatok bevonása: ismertető, előadók kérése. Osztályközösség és DÖK fórumai, felelős-rendszer DÖK gyűlések, osztályprogramok.	szervezetei működésének megismerése, jogok és kötelezettségek elfogadása.
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése		
A nevelőtestület feladatai	Eljárások az iskolában	Eljárások a kollégiumban
Fejlessze az önismeretet a személyes tapasztalatok és az ismeretek tudatosításával, mások cselekedeteinek megértésével. Tudatosítsa a tanulóknak, hogy felelősek saját biztonságuk, sorsuk és életpályájuk alakulásában. Támogassa a tanulókat a látássérülés (és/vagy más fogyatékoság) tényének elfogadásában, feldolgozásában, az ebből adódó személyiségproblémák	Pedagógusok, gyógypedagógiai asszisztensek, dolgozók példamutatása, intézmény közösségi élete. Szituációs játékok, drámapedagógiai módszerek alkalmazása, páros és	A kollégiumi élettérben a szociális készségek az empátia, a kooperáció, a kommunikáció kiteljesedésére, és gyakorlására való alkalmak teremtése. Viselkedéskultúra,

felismerésében, ezek korrekciójában, a kompenzációs készségek tudatos fejlesztésében. Járuljon hozzá, hogy a tanulóknál kialakuljon a képesség a nehézségek leküzdésére, a kudarcok elviselésére, tudjanak önmagukon uralkodni, másokhoz alkalmazkodni. Fejlessze értelmi képességeik mellett érzelmi intelligenciájukat személyes és tanulmányi, későbbi szakmai sikereik érdekében. Segítse hozzá a látássérült gyermekeket, fiatalokat a kulturált magatartás elsajátításához, jó emberi kapcsolatok kialakításához a fogyatékoságokat eltérő módon toleráló közösségekben is.	csoportos tanulás, egyéb csoportos munkák során. A gyengénlátó, aliglátó tanulók személyiségfejlődésénél alakulásához a megfelelő tanulási környezet biztosítása minden tantárgyi órán, tanítási szituációban. Tanórai, iskolai tevékenységek adása, melyek a társakkal való együttműködésen, a megélt felelősségvállaláson, az életkori szintnek megfelelő önálló cselekvésen, a megbízhatóságon és a kölcsönös elfogadáson alapul.	illetmen alapelveinek szokássá tétele a foglalkozások keretében, és a mindennapokban. Közösségi szabályok betartása, a kompromisszumok, a konfliktus kezelési technikák gyakorlása a mindennapok helyzetekben. Énkép alakítása a kollégiumi „védett környezetben” egyéni és csoportos beszélgetésekkel.
A családi életre nevelés		
A nevelőtestület feladatai	Eljárások az iskolában	Eljárások a kollégiumban
Közvetítsen harmonikus családi mintákat, segítse a tanulókat a család általuk átélt működési zavarainak, konfliktusainak feldolgozásában, erősítse az érzelmi intelligencia fejlődését. Ismertesse meg a tanulókkal a családalapítás feltételeit, a látássérülés szerepét a közös élet alakításában, felelősségteljes gyermekvállalást, gyermeknevelést. Folyamatosan alakítsa az önálló életvitelhez szükséges ismereteket, szokásokat fejlődését pl. rend szeretete és megtartása.	Etika, osztályfőnöki órák, kapcsolódó biológia témakörök, szexualitás. Védőnő előadásai. Egyéni esetmegbeszélések osztályfőnök és diák között, családok bevonása az iskola életébe, a család és az iskola, és a	A családok eltérő szociális helyzetéből fakadó egyéni problémák kezelése a családok megismerésével, egyéni esetmegbeszélések tanár és diák között, tanár-szülő, diák- szülő-tanár relációkban. A

	pedagógusok együttműködésének elősegítése.	családok bevonása az iskola és kollégium életébe; családi hétvégék tematikus programjai, ünnepélyek, rendezvények, kirándulások.
A testi és lelki egészségre nevelés		
A nevelőtestület feladatai	Eljárások az iskolában	Eljárások a kollégiumban
Ismertesse meg a gyengénlátó, aliglátó tanulókat látássérülésük kórokával, az ebből eredő következményekkel, fizikai terhelhetőségükkel, az ellenjavallt mozgásformákkal, sportokkal. A tanulók sajátítsák el a higiénés szabályokat, a szem óvásának, eszközeik tisztán tartásának módját, tartsák be a látáskímélő előírásokat. Sajátíttassa el a tanulókkal a szükséges segédeszközök helyes használatát. Ismertesse meg a gyengénlátásból, aliglátásból fakadó fokozott balesetveszély megelőzésének módjait, az egészséget károsító tényezőket, a káros függőségeket, és a helyes táplálkozás előnyeit. Segítse őket szakember, gyógytornász/gyógytestnevelő/gyógypedagógus a jobb mozgásállapot kialakításában, a járási, testtartási hibák, túlmozgások megszüntetésében. Fejlessze a tanulóknál az igényt lelki egyensúlyuk megóvására, betegségek megelőzésére, testi higiéniájuk kialakításában. Fejlessze látássérülésüknek megfelelő önálló közlekedésüket.	Az iskolai élet tantárgyi óráin, rehabilitációs foglalkozásokon, testnevelési órákon és más színtereken megvalósuló tevékenységek, melyek az önállóságra, a betegség-megelőzésre, a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésére, a váratlan helyzetek kezelésére fókuszálnak. Kiemelten kezelendő a látás, a szem védelme. Közösségi tanulás alkalmával, megoldásközpontú konfliktuskezelési módszerek alkalmazásával, önismereti játékok az	A szabadidős, és más foglalkozásokon a játék, sport, étkezés, testi higiénia, az optikai/elektronikus segédeszközök higiéniája, állagvédelme, önkiszolgáló tevékenységek, közlekedés, veszélyes helyzetek felismerése, megoldása. Tematikus dekoráció, sportnap, egészségnap, kirándulások, drog prevenciós program, szervezése. Irányított beszélgetések a témakörben.

	osztályfőnöki és egyéb tanórákon.	
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség		
A nevelőtestület feladatai	Eljárások az iskolában	Eljárások a kollégiumban
Személyiségfejlesztő munkája során alakítsa ki a tanulóknál az empátiát, az önkéntesítő, együttműködő magatartást, a gyengébbekhez való alkalmazkodást, és az elfogadásukhoz szükséges kompetenciákat.	Pedagógusok, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkatársak, dolgozók példamutatása, intézmény közösségi élete. Tantárgyi órák (gyűjtő munkák, kiselőadások), mindennapos élethelyzetek, szituációs játékok, drámapedagógiai módszerek alkalmazása, páros és csoportos tanulás, egyéb csoportmunka, táborok, kirándulások, sportversenyek. A tanulási folyamatban az önállóság és a felelősségvállalás támogatása.	Együttműködés biztosítása a csoportos foglalkozásokon, a kollégiumi közösség életében. A tanulók által életkor és látási teljesítmény által meghatározott önkéntesen vállalt feladatok végrehajtásának segítése, koordinálása. Csoport írott és íratlan szabályainak beépítése a tanulók életébe a rendszeres napirend és tevékenységek során.
Fenntarthatóság, környezettudatosság		
A nevelőtestület feladatai	Eljárások az iskolában	Eljárások a kollégiumban
Nyújtson a tanulók számára minél több közvetlen tapasztalatot a természeti, társadalmi valóságról. Segítse a tanulókat a környezetkímélő, értékeket védő, környezettudatos magatartás kialakulásában. Teremtse lehetőséget, hogy a látássérült tanulók bekapcsolódhassanak a közvetlen környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.	Esztétikusan dekorált, tiszta tantermek, iskolai környezet, környezetvédelemmel, egészséges életmóddal kapcsolatos programok szervezése. Tematikus dekoráció, sportnap, kirándulások, drog	Az iskola, és a kollégium külső és belső környezetének aktív alakítása; pl. virágföldözés, madáretető, tantermek dekorálása, szelektív

	prevenciós program szervezése. Irányított beszélgetések a témákban. Példamutatás. A természeti és a technikai környezet kölcsönhatásainak megfigyeltetése modellezéssel.	hulladékgyűjtés, iskolarádió, tanulmányi séták, kirándulások. Az egészséges környezet megteremtése a mindennapokban, szokások kialakítása; tisztaság, energiatakarékosság, egészséges táplálkozás, mozgás, a környezetszennyezés és elkerülése.
Pályaorientáció		
A nevelőtestület feladatai	Eljárások az iskolában	Eljárások a kollégiumban
Ismertesse meg a tanulókkal (szemészeti, fizikai állapotukat figyelembe véve) az általuk eredményesen, sikeresen végezhető munkaterületekkel, foglalkozásokkal. Biztosítson olyan tevékenységeket, melyek alkalmat adnak érdeklődési körök, kedvenc tevékenységek kialakulásához. Adjon lehetőséget az önkorrekció, az együttműködés képességének fejlesztésére, a rugalmas gondolkodás elsajátítására.	Osztályfőnöki órák, etika és más tantárgyak kapcsolódó részei, stabil és reális énkép kialakítása. Iskolai programok, témahetek, szakkörök, versenyek. 7. osztályosok családi hétvégéje, pályaorientációs nap (középfokú intézmények látogatása, előadások, képességfelmérés, stb.), pályaalkalmassági vizsgálatok.	A kollégiumi közösségi keretek érték- és normarendszerének következetes betartása. Egyéni megbízások, közösségi teljesítés elvárások adása, mely a reális énkép és sikermotiváltság kialakulásához vezet. Látássérültek, halmozottan sérültek által végezhető szakmák, védőmunkahelyek, sorstársak életének megismerése. Viselkedéskultúra, illetően a

		foglalkozások keretében.
Gazdasági és pénzügyi nevelés		
A nevelőtestület feladatai	Eljárások az iskolában	Eljárások a kollégiumban
Pozitív attitűd kialakítása az értékteremtő munka, a munkalehetőségek keresése iránt. A pénzzel való gazdálkodás képességének megalapozása, a tanulók életkorának megfelelő gazdálkodási, és háztartással kapcsolatos pénzügyi folyamatok, szabályok, banki tranzakciók megismertetése.	Tantárgyak kapcsolódó területei, osztályfőnöki órák. Iskolai rendezvények, karácsonyi vásár. Pénzügyi témahét megszervezése. Zsebpénz kezelésének gyakorlása külső programok során.	Életmód, életvitel gazdasági összefüggései a mindennapi életben; pl. tankonyhai főzés-sütés, egyéb háztartási ismeretek és anyagi, pénzügyi ismeretek közvetítése. Közösségi élmények szervezése (teadélutánok, születésnapi ünnepek), karácsonyi vásár. Zsebpénz kezelése, beosztása.
Médiatudatosságra nevelés		
Nevelőtestület feladatai	Eljárások az iskolában	Eljárások a kollégiumban
Fejlessze a tanulók médiával kapcsolatos értelmező, kritikai beállítódását, és az eligazodásukat az információ özönében. Hívja fel a tanulók figyelmét a közösségi portálok használatában rejlő veszélyekre, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjára, ezek jogi és etikai vonatkozásaira. Alakítson ki jártasságot a látást segítő IKT alkalmazások használatában pl. képernyő nagyító é felolvasó program.	Szerepjátékok, elemző-értelmező feladatok, Iskolarádió működtetése. Médiaismerettel foglalkozó órák, osztályfőnöki óra, informatika óra. Digitális témahét. Kulturális lehetőségek, narrációs színházi látogatás, diákszínjáték, hagyományos	Értékközvetítés az információs technológiák igénybevételével, bemutatás, kreatív alkotó játék, munka a vizuális és motorikus lehetőségek határain belül pl. esti, délutáni foglalkozásokon.

	előadások, ünnepélyek, vetélkedők, könyvtárhasználat.	
A tanulás tanítása		
A nevelőtestület feladatai	Eljárások az iskolában	Eljárások a kollégiumban
Ismertesse meg, és gyakoroltassa be a látásos megismerésben fennálló nehézségek kompenzálását segítő tanulási eljárásokat, készségeket, melyeket a tanulók később aktívan és önállóan tudnak látásteljesítményükhöz alakítani (külső feltételek megteremtése, tanulási körülmények, környezet alakítása). Tanítsa meg a látássérült növendékeknek az optikai segédeszközök (szemüveg, távcsőszemüveg, különböző nagyítók, elektronikus olvasókészülék stb.), és az önálló tanulást segítő speciális szoftverek alkalmazását. Sajátíttassa el a tanulókkal az iskolai könyvtár, a Magyar Elektronikus Könyvtár, az internet használatát. Fejlessze ki a látásteljesítményhez igazodó, egyénre szabott tanulási stratégiákat, célszerű rögzítési módszereket. Ismertesse meg a hatékony tanulás módokat, a csoportos tanulás módszereit, a kooperatív tanulási technikákat.	A tantárgyak tanulási módszereinek megismertetése és gyakoroltatása a tantárgyi órákon. Egyéni önálló, páros, csoportos tanulás, projekt módszer, kooperatív tanulás. A látássérülést kompenzáló tanulási technikák alkalmazása az órákon, IKT eszközök által segített tanulás. Interaktív tábla, E-tankönyvek alkalmazása a tanulás segítésében.	A tanulás megsegítése egyénileg; objektív (tárgyi, időbeli, látást segítő eszközbeli) feltételeinek és szubjektív (egyéni tanulási jellemzők figyelembevétele, segítőkész, nyugodt, együttműködő légkör kialakítása) feltételeinek biztosítása. Tanulási szokások alakítása, a tanórákon használt optikai/elektronikus segédeszközök használata. A szociokulturális eredetű indulási hátrányok fokozatos leküzdése.

2.3. A célok elérésének, az értékek megteremtésének feltételei

2.3.1. Az óvodáskorú, együttnevelésben részt vevő gyengénlátó gyermek

A módszertani központba a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleményével érkeznek a gyerekek. Életkoruk vagy sérült képességstruktúrájuk miatt látássérülésük mértéke sok esetben

nem értékelhető pontosan. A látássérülés mértékéről megfigyeléssel és funkcionális látásvizsgálattal, folyamatdiagnosztika keretében informálódunk.

A gyengénlátó, vagy aliglátó kisgyermek fejlődésbeli elmaradása nem törvényszerű, mégis az átlagosnál gyakrabban fordul elő közöttük magatartás- vagy részképesség-zavar, lelassult mozgásfejlődés, koordinálatlan nagy- és finommozgás.

Ezek oka legtöbbször az, hogy a látássérülés perinatális károsodás (pl.: koraszülés) következménye. A súlyos látássérülés önmagában is befolyásolja a kognitív és egyéb képességek fejlődését, mert nehezített az utánzás, pontatlan a vizuális ismeretszerzés, a térészlelés sérült. Súlyosbíthatja a helyzetet a túlféltő szülői magatartás, amely a csecsemőkortól kezdve korlátozza a gyermek mozgását. A szocializálódás is nehezített, a gyermek nem látja a társak metakommunikatív jelzéseit, nem tudja követni mozgásukat. Sokan közülük már ebben a korai életkorban megélik fogyatékoságukat, másságukat. A sok műtét, testi szenvedés mellett fájdalmas élmény lehet a feje fölött beszélő orvosok, a család kétségbeesése, a környezet sajnálkozásának megélése is.

Személyiségfejlődésüket az iskolaérettség kialakulásáig nem bízhatjuk csupán az egészséges gyermekeknél jól működő spontán érésekre, szükségük van a tudatos, sérülésspecifikus fejlesztésre. A fejlesztési tervet ezek ismeretében egyénre szabottan állítjuk össze, szükség esetén változtatva azt.

A gyengénlátó gyermekek megsegítése óvodás korban a legfontosabb, mert ez egy rendkívül szenzitív időszak. A szülőkkel való foglalkozás, konzultációk, pszichés támogatás kiemelten fontos. A szülők számára is nagyon jelentős változást hoz a sorstársi közösségbe kerülés. Gyermekek fogyatékoságának elfogadása, ha korábban eljutott is egy szintre, ilyenkor ismét előtérbe kerülhet. Az iskola-előkészítés óriási jelentőségű mind a külön nevelésbe, mind az együttnevelés formájában iskolába készüléskor. Az iskolaválasztás döntését segíteni, támogatni kell, hogy megfelelő információkkal, tapasztalatokkal rendelkezve hozzák meg a legjobb döntést a szülők gyermekük életéről.

2.3.2. Iskolakezdéstől az alsó tagozat végéig

A gyengénlátók iskolájában tanuló gyermekek látása nagyon széles skálán mozog. A tanulók jelentős része 0,1-0,3-as vízussal (látásélességgel) rendelkezik, de egyre nagyobb számban vannak az aliglátók, akik 0,1-nél alacsonyabb vízussal rendelkeznek. Ők, megfelelő módszerek és eszközök alkalmazásával látásukat még tudják hasznosítani, így nagyrészt látó életmódot képesek folytatni.

A látássérült gyermek tapasztalatszerzési lehetősége, vizuális érzékelése a nagyfokú látásvesztés miatt leszűkül és lelassul. Jellemző, hogy a tárgyakat közelről nézi, munkájához nagyon közelre hajol. Bizonyos távolságra lévő tárgyak formáit elmosódottan vagy egyáltalán nem látja. Így az emberi arcot is hiányosan észleli. Sok gyermek nem tud a másik ember arcmozgásaira reagálni. A megismeréshez, a térben és síkban való tájékozódáshoz több időre van szüksége. Míg ép szemmel a vizuális benyomások egész tömegét tudjuk egy pillanat alatt rögzíteni, addig a súlyos látássérült csak egy-egy részletet tud megragadni, így ismeretköre

kisebb, fogalmai gyakran bizonytalanok. Az aliglátó gyermek a tájékozódás során fokozottan veszi igénybe hallását és tapintását is. Halmozottan sérülteknél ugyanezen problémák hangsúlyosabban jelennek meg.

Sok gyengénlátó gyermek él a koraszülöttség következményeivel (idegrendszeri éretlenség, lassú fejlődés, minimális agyi működési zavar, fokozott fáradékonyság, nyugtalanság).

A gyermek mozgásfejlődése is függ a látássérülés jellegétől. Sokszor nehezített a látás és a mozgás összehangolása. A látótér leszűkülése csökkenti a mozgások biztonságát, lendületét, gyorsaságát.

A gyengénlátó gyermek számára a tanulás fokozottabb erőfeszítést, figyelmet, több kitartást igényel, mint ép társainak.

2.3.3. A felső tagozaton

Az 5. osztályba lépő gyengénlátó, aliglátó gyermek az alsó tagozatos gondos fejlesztés után továbbra is igényli a különleges bánásmódot: látássérüléséből adódó nehézségei kezelését, kompenzáló technikáinak további fejlesztését.

A felső tagozatos gyengénlátó tanulókat minél nagyobb önállóságra célszerű nevelni sikeres társadalmi integrációjuk érdekében. A tanulás és a mindennapos tevékenységek (közlekedés, önellátás) területén egyaránt fontos ez. Az önálló ismeretszerzés elsajátításának időszaka ez. Ebben az életszakaszban fontos az egyéni igényeknek megfelelő elektronikus és/vagy informatikai eszközök kiválasztása, beszerzése, használatuk megtanulása.

2.3.4. Az együttnevelésben részt vevő középiskolás diák életkori jellemzőinek figyelembevétele a megsegítés során

A középiskolás korosztályra elsődlegesen jellemző a kortárs csoport véleményének felértékelése. A látássérült fiatal sem akar kilógni a sorból, ha lehet, leplezi fogyatékosságát. Amennyiben nyilvánvaló a probléma a külső jelek (vastag szemüveg, speciális eszközhasználat), vagy sajátos viselkedés miatt, társai durva tréfáinak célpontjává válhat, vagy peremhelyzetbe kerülhet. Ennek elkerülése sokszor annyira fontos a gyerekeknek, hogy akár devianciára is hajlamosak a csoportnak való megfelelés érdekében. Enyhébb esetekben is gyakori, hogy nem viselik a szükséges szemüveget, nem használják a közlekedésüket jól segítő fehér botot, a tanulást segítő eszközöket.

Ritkábban fordul elő, hogy képesek vállalni látássérülésüket, felismerik az egyéni boldoguláshoz vezető társadalmilag elfogadott utat, néhányuk hatalmas erőfeszítéssel tanul, felveszi a versenyt bármelyik jól látó társával. Az így kétségtelenül megszerzett tekintély azonban túl sok fáradtságba kerül, kevesen vállalkoznak rá, és csak nagyon támogató családi háttér megléte esetén képesek erre. A sorstársi közösség megélése ezért kiemelten fontos a számukra, hiszen lakóhelyükön általában nincs lehetőségük hasonló helyzetben lévő fiatalokkal találkozni, nem látnak példákat arra, hogy hányféleképpen lehet megélni a látássérülés tényét, hogy milyen megoldási stratégiák alkalmazhatóak a látássérülés kompenzálása mellett a kortárs csoportba való beilleszkedésre.

2.4. A személyiségfejlesztés feladatai, módszerei

2.4.1. Speciális nevelési-oktatási feladatok ellátása

A nevelés-oktatás egész folyamatában érvényesülnek az alábbiak:

- a gyengénlátó gyermek személyiségének formálása,
- sokoldalú, a gyengénlátó gyermek tapasztalati bázisát bővítő tevékenységi formák biztosítása,
- önállóságra nevelés,
- reális, pozitív énkép kialakítása.

A képességfejlesztés területén:

- a látóképesség, különböző funkcióinak,
- a tájékozódó képességek,
- a látás és mozgás koordinációjának,
- a kommunikációs képességnek fejlesztése,
- hatékony tanulási technikák tanítása.

Feladataink életkori szakaszokra bontva

Az iskolakezdéstől a pubertásig:

- az önállóság iránti igény fejlesztése elsősorban az önkiszolgálás, a mozgás és a tájékozódás terén,
- az érdeklődés felkeltése a környezet, a látható világ megismerése iránt, a speciális segédeszközök használatával.
- a működő érzékszervek fokozott kihasználása,
- az akarati tulajdonságok erősítése a látássérülés hátrányainak leküzdéséhez,
- az önbizalom, a pozitív énkép alapozása,
- az egészségvédő viselkedés szokásainak kialakítása, a higiénés tevékenységek, a szem védelme.

A serdülőkor:

- az önállóság iránti igény továbbfejlesztése különösen azon speciális optikai/elektronikus segédeszközök iránt, melyekkel a tanulók maximálisan kihasználhatják látásukat,
- az érdeklődés irányítása a látóképesség szempontjából reális pályaválasztás felé,
- a céltudatos és kitartó akarati tulajdonságok kialakítása az önálló tanulás és későbbi munkavégzés céljából,
- az önfejlesztés igényének kialakítása különösen az ismeretszerzés terén és az egyéni tehetség kibontakozásában,

- az önbizalom és az önkritika egyensúlyának megteremtése, reális énkép kialakítása,
- az egészségvédő magatartás szokásainak továbbfejlesztése,
- felkészítés az ép látásúakkal való kapcsolatépítésre, a közösségbe való beilleszkedésre.

2.4.2. Személyiségfejlesztési módszerek

2.4.2.1. A motiválás hatékony eszközeinek alkalmazása

A tanulás és a képességfejlesztés számos területén a gyengénlátó gyermekekre lényegesen nagyobb teher nehezedik, mint az egészséges gyermekekre. A többletterhek alól nem mentesíthetjük, mert állóképességétől, akaratí erőfeszítéseitől, ambícióitól függ a társadalmi beilleszkedés sikere. A terhek csökkentése mentesítésekkel csak indokolt esetben járható út, más esetekben a teherbírást kell megnövelni. Ezt azonban csak kis lépésekben, fokozatosan tehetjük, úgy hogy a számára kitűzött feladatok elvégezhetők, sikerrel teljesíthetők legyenek. Sorozatos kudarcok ne rombolják a tanuló motivációját és önértékelését.

Tanulóink közötti különbségek forrásai:

- Meglévő ismeretek különbsége – amit otthonról hozott (szókincs, értékrend, hozott ismeretek).
- Képességbeli különbségek:
 - látásteljesítmény
 - figyelem
 - emlékezet
 - gondolkodás és nyelv
 - intelligencia (nyelvi-verbális, logikai-matematikai, vizuális, mozgásos, zenei, interperszonális, intraperszonális)
- Egyéb problémák (mozgássérülés, autizmus)
- A tanulók eltérő személyiségéből eredő különbségek
 - tanulási stílus
 - motiváció
 - attitűd
 - érdeklődési kör
 - agyfélteke-dominancia
 - terhelhetőség
- Szociokulturális különbségek

A sokféleségből eredő, igen nagy egyéni különbségek indokolják a pedagógiában szokásos egyéni bánásmód mértékét messze meghaladó differenciálás szükségességét.

2.4.2.2. A differenciált tanulásszervezés alapjai

Ezek a tanulói különbségek teszik szükségessé a pedagógusok módszertani megújulását, a „jól bevált” tanítás-tanulási folyamatok mellé új szemlélet kialakítását, új módszerek, technikák és munkaformák alkalmazását. A cél a tanítás-tanulás hatékonyabbá tétele, a segítségnyújtás legeredményesebb formájának megtalálása, a tanulók iskolához fűződő viszonyának pozitívabbá tétele.

2.4.2.3. A differenciált tanulásszervezés, fejlesztés

Tanórai differenciálás módjai

- egyéni, páros, kiscsoportos, gyógypedagógiai asszisztens által támogatott munkaformák
- a feladatok mennyiségi és tartalmi differenciálása
- a segítségadás eltérő mértéke
- a követelménytámasztásban és az értékelésben megjelenő indokolt könnyítések

A tanulók egyéni szükségletei szerint szervezett tanórán kívüli egyéni vagy kiscsoportos rehabilitációs, felzárkóztató vagy tehetséggondozó célú foglalkozások.

2.5. Tanítási-tanulási munkaformák

2.5.1. Frontális osztálymunka

Ez a leginkább hagyományos oktatási eljárás az új témák bevezetésére, új ismeret bemutatásakor mindenkinek szóló tanári magyarázat átadására, szemléltetésre és a felvetődött kérdésekről való irányított beszélgetésre is alkalmas, mivel iskolánk alacsonyabb osztálylétszámokkal működik.

2.5.2. Csoportmunka

Igyekszünk kihasználni a jól szervezett csoportmunka személyiségformáló, értékrend alakító hatását:

- együtt gondolkodás
- hatékony munkamegosztás
- alkalmazkodás
- összefogás
- érvelés - meggyőzés
- a másik tiszteletben tartása, az eltérő gondolkodás elfogadása
- az összetartozás élményének személyes megtapasztalása

2.5.3. Páros munka

- Páros munka (két, hasonló képességű tanuló együttműködő tevékenysége).
- Tanulópár (egy jobb és egy gyengébb képességű tanuló közös tanulása)

2.5.4. Az egyénre szabott (individualizált) munkaforma

2.5.5. Differenciált tananyag-feldolgozás feladatlapos rendszerben

1. szint	2. szint
• könnyebb • egyszerűbb • kevesebb információ • több kép, szemléltetés	• nehezebb • bonyolultabb • több információ • főként szöveginformáció

• játékosabb • nagyobb betűméret • szótagolt formátum (1-2. osztályban)	• árnyaltabb, nehezebb megfogalmazás • esetleg kisebb betűméret
---	--

2.5.6. „Időkitöltő” feladatok

Az eltérő képességű, különböző munkaformákban, és feladatokkal dolgozó tanulók nem egy időben fejezik be munkájukat. A feladatmentes állapot kiküszöbölésére, egyéni képességfejlesztésre, felzárkóztatásra, valamint tehetséggondozásra alkalmas rövid terjedelmű foglalkoztató feladatokat készítünk.

a) Az „időkitöltő” feladatok fajtái:

- Új anyagot kiegészítő játékos, érdekes feladatok (tehetséggondozás)
- Gyakoroltató, elsősorban játékos feladatok (felzárkóztatás)
- Egyszerű, rövid feladatok az adott tananyag feldolgozására az „átlagos” képességű tanulók számára

b) Az „időkitöltő” feladatok jellemzői:

- Rövid terjedelmű (Ne legyen időigényes.)
- Különböző nehézségi fokozat (Tudjon sikerélményt nyújtani.)
- Játékos és érdekes legyen (Ébressze fel a gyermek természetes motiváltságát.)

2.5.7. Iskolánkban a kooperációra - együttműködésre épülő tanulásszervezési módok

Problémaalapú tanulás (a problémamegoldó készségek, együttműködési készségek, informatikai ismeretek, lényeglátás fejlesztése)

- Kooperatív vita (kommunikációs készségek és retorikai képességek fejlesztése)
- Drámamódszer (átélő, beleérező képességek fejlesztése)
- Pedagógiai projekt (melyben az eltérő képességek egyenértékű szerephez jutnak a közösen választott feladat közös megoldásában)

2.5.8. A módszerek kiválasztásának szempontjai

- a látássérült tanulók egyéni funkcionális látásteljesítménye
- az egyénre szabott speciális megsegítés formái
- a speciális segédeszközt (nagyító eszközök, speciális szoftverek - JAWS, képernyőnagyító szoftverek - MAGic, Zoom Text, Braille-kijelzők) használók aránya
- a munkára szánt idő
- tevékenységi formák
- óratípusok
- tananyag tartalma
- egymásrautaltság mértéke

2.5.9. A kooperatív tanulás fejlesztési területei

- a másokra való odafigyelés
- az önálló gondolkodás
- a türelem
- elfogadás
- másokért felelősségteljes segítőkész magatartás
- a kommunikációs készség
- együttműködés készség
- szervezői képességek.

2.5.10. A tanár szerepe

- az indirekt irányítás
- személyre szabott segítségnyújtás
- jó szervezőkészség
- határozottság
- az idő pontos bemérése és tartása
- jó kapcsolatteremtési készség
- megosztott figyelem
- alkalmazkodó készség a diákok által mondottakhoz
- nyitottság
- kreativitás – elsősorban a szervezést illetően, és a munkáltatásban

A tanórai differenciáláson kívül a csoportos és egyéni korrepetálások, habilitációs, rehabilitációs foglalkozások rendszere bizonyul hatékony módszernek.

2.6. Egyéni munkarend szerinti oktatás

A tankötelezettség főszabály szerint iskolába járással teljesíthető. A köznevelési jogszabályok azonban – a törvényben meghatározott feltételek együttes teljesülése esetén – lehetőséget biztosítanak arra, hogy egy tanuló felmentést kapjon a kötelező tanórai foglalkozások alól. Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető. Az egyéni munkarenddel az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni, azonban valamennyi tantárgyból osztályozó vizsgát köteles tenni, az egyéni munkarend ugyanis nem mentesíti a tanulót egyetlen tantárgy tanulmányi követelményeinek teljesítése alól sem.

A köznevelési intézményekben tanulók esetében 2019. szeptember 1. napjától a szülő/gyám kérésére az Oktatási Hivatal engedélyezi az egyéni munkarendet.

Egyéni munkarendben a tanuló magatartását és szorgalmát nem kell értékelni, de félévi és tanév végi osztályzatainak megállapításához az iskolában osztályozó vizsgát kell tennie valamennyi tantárgyból az iskola pedagógiai programjában foglaltak szerint (részletek II.5.4. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai).

A sajátos nevelési igényű (SNI) vagy a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) tanulók esetében a tanuló neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, osztályzatainak megállapításáról, az ehhez szükséges pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az iskola köteles gondoskodni. A tartós betegségben szenvedő, tartós gyógykezelés alatt álló tanuló felkészítéséről, osztályzatainak megállapításáról az iskola köteles gondoskodni.

A tanuló az iskola főigazgatójának előzetes engedélyével részt vehet a tanórai vagy egyéb foglalkozásokon, felvehető a napközibe és a tanulószobai foglalkozásokra.

Az életvitel-szerűen külföldön tartózkodó tanuló félévi minősítése a főigazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.

Ha az egyéni munkarend tartama alatt a tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.

2.7. Az iskolánkat elhagyó fiatalok

Törekvésünk arra irányul, hogy végzős növendékeink mindjobban megközelítsék a következő nevelési eszményt:

- Tiszteli az életet. Felelősséget érez egészséges életmódja kialakításáért.
- Törekszik belső harmóniája megteremtésére, képes látássérülése érzelmi feldolgozására, önismerete révén erősíteni tudja pozitív személyiségvonásait.
- Humánus emberi kapcsolatok kialakítására képes.
- A kor kívánalmainak és saját életkorának megfelelő alapkultúrával rendelkezik.
- Folyamatos önműveléssel alkalmazkodni tud a változó társadalmi követelményekhez.
- Tiszteli az emberi társadalom és a természet értékeit.

3. Eszközeink, eljárásaink, elvárásaink a tanárokkal szemben

Folyamatos önképzéssel igyekszünk megismerni az európai és magyar pedagógiai kultúrát, ezen belül különösen a gyógypedagógiai tudásanyagot, s megszerzett ismereteinket beépítjük a mindennapi munkába.

A korunkra jellemző gyors változásokat nyomon követjük, értékeljük, ha szükséges, érvényesítjük gyakorlatunkban.

Az intézmény vezetősége arra törekszik, hogy a közösen elfogadott pedagógiai célok teljesítéséért a tanárok jó légkörben, munkájukat összehangolva, pedagógiai szabadságukat megőrizve dolgozhassanak.

Pedagógusaink a nevelőtestület tagjaként részt vesznek pedagógiai programunk tervezésében és értékelésében. Joguk, hogy a program alapján a közvetített ismereteket, a tananyagot, a nevelési és tanítási módszereket megválasszák.

Minden pedagógiai tevékenységüket a gyengénlátó, aliglátó gyermekek, tanulók sajátos nevelési igényei szerint, az ahhoz igazodó speciális módszerek alkalmazásával végzik.

Intézményünk mindhárom egységében szem előtt tartjuk a szülői jogok érvényesülését.

Pedagógiai programunk alapján az iskolai, kollégiumi és módszertani intézményi tevékenységek megvalósítása során mind a gyermekek, tanulók nevelésében, oktatásában, mind a szülők informálásakor a tájékoztatást és az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan közvetítjük.

Nevelőtestületünk pedagógusai számára a Nemzeti Pedagógus Kar által elfogadott Etikai Kódex alkalmazása kötelező. A Kódex a pedagógus szakma hivatáserkölcsei szabályainak gyűjteménye, s mint ilyen munkavégzésre vonatkozó egyéb szakmai szabálynak minősül.

Pedagógusaink törekszenek arra, hogy a jogszabályban előírt továbbképzési kötelezettségüket teljesítsék, és részt vesznek a pedagógus életpálya modell által előírt minősítő vizsgákon.

4. Eszközrendszer

4.1. Az intézmény épülete

Iskolánk a tantermeken kívül szaktantermekkel, tankonyhával, tornateremmel, tornaszobákkal, tanuszodával, valamint dísz-, játszó-, és sportudvarral, rendelkezik. Az épület tájolása sok természetes fény bejutását teszi lehetővé, de olyan módon, hogy a tanulókat ne zavarja közvetlen besütő napfény.

A mesterséges világítást még így is állandóan használnunk kell, mivel a tanulóink többségének megnövekedett a fényigénye, csak megnövelt fényerő mellett képesek látási funkcióik maximális kihasználására (a tantermi fényerő 1000 Lux). Néhány esetben a gyermek fényigénye, közelhajolása a könyvekhez szükségessé teszi a tanulóasztal külön, helyi megvilágítását is.

4.1.1. A foglalkozások szinterei

- osztályterem,
- előadóterem (természettudományos tantárgyakhoz, interaktív táblával),
- külön interaktív táblás terem (2 db),
- szaktantermek: technika (1db), rajz (2db), ének-zene, informatika (2db), idegen nyelv),
- tornaterem,
- uszoda,

- mozgásfejlesztő „tükros terem”,
- egyéni fejlesztő szobák,
- logopédia terem,
- zongoraoktatás szobái (2 db),
- kétfunkciós csoportszoba
- pszichológusi szoba (2 db)
- könyvtárak (tanári és tanulói)
- tankonyha
- játszótér (2db)
- sportudvar
- klubszobák
- hempergők
- tárgyaló terem
- Intézményünk rendelkezik a szükséges helyiséggel (2. melléklet a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelethez)

4.1.2. Berendezés

Az intézmény rendelkezik a látássérültek számára szükséges speciális eszközökkel.

(https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatasi/Tanevkezes2020/202012_2_sz_melleklet_hon_lapon_elerhető_reesz.pdf)

4.1.2.1. Speciális tanulóasztal

A tanulók speciálisan kialakított egyéni tanulóasztalt használnak. Az asztal lapjának dőlésszöge állítható, így a gyermek gerince mentesül a görnyedéstől. Az asztalokat saját magunk terveztük a funkciótól függően: osztálytermi használatra jobb és balkezeseknek, zeneterembe, egyéb szaktantermekbe, óvodások foglalkoztató helyiségeibe. A tanulópadokra egyéni szükséglet szerint helyi megvilágítást szerelünk, és csúszásgátló fóliát helyezünk.

4.1.2.2. Falitábla

Kerámiatábláink nagyméretűek, külön világítással ellátottak. Színük sötétzöld, matt, melyen éles kontrasztot ad az általában használt fehér vagy sárga kréta. Az iskolánkban a táblákon nincs előre elkészített vonalazás, illetve négyzetrácsosítás, mely meghatározná a ráírt jelek méretét.

4.1.2.3. Interaktív tábla

Iskolánk több interaktív táblával és okostévével rendelkezik, az oktatásban a pedagógusok nagy része alkalmazza ezeket. Folyamatosan helyi és külső továbbképzésekkel bővítjük az ezekhez kapcsolódó módszertani repertoárt. A terveink között szerepel minden tanterem, szaktanterem felszerelése egy ilyen eszközzel.

4.1.2.4. Nyomtatók, nagyító-másoló gépek és tartozékok

Nélkülözhetetlen eszközeink, tanulói segédletek készítésére használjuk őket. Az egyes feladatlapok, térképek, hangjegyfűzet elkészítésénél a gyermek egyéni látóképességéhez lehet alkalmazkodni. Két fajtáját használjuk: fekete-fehér és színes.

Intézményünk rendelkezik több, számítógéppel és szkennelvel egybekapcsolt másológéppel.

A nagyított, másolt, adaptált anyagok összekötését fűzőgép, esetenként szükséges megóvását lamináló gép használata biztosítja.

4.1.2.5. Projektor – számítógéppel egybekötve

Az ismeretterjesztő filmeket e készülékek segítségével nagy méretben a falra vetíthetjük. Így egy időben több tanuló számára tudunk szemléltetést biztosítani. A készülékeket előadások alkalmával szemléltető, összegző diák (Power Point) kivetítésére is használjuk.

4.1.2.6. Írásvetítő (nagy fényerejű)

A többségi általános iskolával ellentétben besötétített teremben használjuk. A tanulók közel helyezkednek el a vetítővászonhoz. Fontos eszközünk, mert a táblai szemléltetésnél jobban látható. Fényereje 4000-6000 lumen közötti. Az írásvetítő használatához minden tanteremben falra rögzített, lehúzható vetítővászon van felszerelve. Jelentősége az informatikai eszközök elterjedésével egyre csökken, de még előfordul, hogy alsó tagozatban használjuk.

4.2. Oktatást segítő, speciális eszközök

4.2.1. Szemléltető eszközök

Iskolai szertárunk a többségi iskolában is használatos szemléltetési eszközökkel rendelkezik.

Emellett speciális eszközökkel is rendelkezik intézményünk:

- matematika: speciális vonalzó, körző, Braille matematika jelrendszer
- földrajz: dombortérképek, budapesti aluljárók dombortérképe, rajzolható felületű (duo) térképek, világító földgömb, domború földgömb, stb.
- biológia: domború zoológiai és anatómiai egységcsomag, Opticart készülék, modellek, állatpreparátumok stb.
- kémia: Braille periódusos rendszer, AtoMol.

Az egységes gyógypedagógiai módszertani intézményegység rendelkezik aliglátó óvodások látásnevelését szolgáló eszközzel, az ún.világító dobozzal és eszközcsomagjaival.

4.2.2. Speciális füzetek

Az írástanítás kezdetén külön az iskolánk részére előállított – az ép látásúak füzetéhez képest nagyobb vonalközű, kontrasztosabb vonalazású füzetet használunk (saját tervezés). A füzetek zöld vonalazással készülnek. Fokozatosan csökkenő vonaltávolságú, háromfokozatú segédvonalas és egyféle alapvonalas írófüzetbe írnak a tanulók. Négyzethálós füzetből kétfélet használunk. Az írásmozgás automatizálása után a jobb közeli látásteljesítményű tanulóink

esetében igyekszünk áttérni a szokványos füzetekre, ügyelve arra, hogy a megvásárolt füzetek vonalazása jól látható legyen.

Az együttnevelésbe készülő, illetve integráltan oktatott tanulók számára a Módszertani Intézményegység mutatja be a speciális füzeteket, és tanácsot ad a megfelelő vonalköz-méret kiválasztására.

4.2.3. Életvitelt könnyítő eszközök

Rendelkezünk a gyengénlátók és vakok számára készült speciális segédeszközökkel, melyek a mindennapos tevékenységek, önellátás területén megkönnyítik a látássérültek életét. Ilyen eszközök például a speciális órák (tapintható, beszélő, nagy méretű-kontrasztos karórák, ébresztőórák, percórák), folyadékszint jelző (hangjelzés vagy rezgés), beszélő eszközök: pl.: hőmérő, konyha- és személymérleg, színfelismerő, hosszúságmérő, stb. A különböző tanórák, foglalkozások során ezek megismerésével, használatával növelik önállóságukat a tanulók.

4.2.4. Pontírás és olvasás (Braille) tanulás eszközei aliglátó tanulók részére

Azoknak a tanulóknak, akiknek gyenge látásteljesítménye miatt a síkírás olvasása nem hatékony, vagy akiknek romló tendenciájú a szembetegsége, lehetővé tesszük a pontírás vagy más néven Braille írás elsajátítását is. Ehhez rendelkezésre állnak a szükséges tapintás- fejlesztő és előkészítő eszközök, Braille könyvek, pontírógépek, és a jegyzetelésre alkalmas Braille-táblák.

4.2.5. Dombornyomású képeket előállító készülék (p.i.a.f. pictures in a flash)

A készüléket alapvetően a földrajztanításban használjuk adaptált, tapintható vonalú térképek sajátkezü előállítására. Az aliglátó gyermekek tapintásának fejlesztésére is kiválóan alkalmas. A speciális papírra nyomtatott vagy rajzolt ábra a készülék hőjének hatására tapinthatóvá válik.

4.2.6. Hosszú fehér botok tájékozódás és közlekedéstanuláshoz

Az önálló közlekedés készségének elsajátítását - a lehetőségekhez mérten - minden tanulónk számára fontosnak tartjuk. A szülőkkel egyeztetve a legrosszabb látású és a gyengébb értelmi képességű vagy más funkciójukban is sérült (mozgássérült, hallássérült vagy autista) tanulóinkat is igyekszünk bevonni a tájékozódás és közlekedés tréningbe. Ehhez legtöbb esetben szükség van fehér botra, amely egyrészt jelzi a többi ember számára, hogy viselője látássérült, másrészt segít a felület érzékelésében és az akadályok felderítésében. A hosszú fehér bottal való közlekedés megtanítása speciális végzettségű ún. rehabilitációs tanár kompetenciája.

4.2.7. Számítógép és informatikai eszközök

Az intézményben használt informatikai eszközök:

- szükség szerint tanulónként 1 laptop vagy számítógép (Ezt a jelenlegi feltételeink között korlátozottan tudjuk biztosítani, törekszünk rá pályázatok igénybevételével, támogatóink segítségével.)
- 19” vagy 21”-os monitor
- speciális perifériák (Braille-kijelző és nyomtató)
- Braille beszélő készülék
- magyar ékezetes billentyű és egér
- hangfalak, hangkártyák, mikrofonos fülhallgató
- színes nyomtató
- jogtiszta szoftverek
- nagyítóprogramok: Zoom Text, Magic
- képernyőolvasó szoftver: Jaws, NVDA
- internet lehetőség minden teremben
- 10”-os tabletek
- padlórobotok: EarlRobot, Botley, Edison
- makey makey microcontroller
- Arduino Uno
- speciális nagyméretű billentyűzet

4.2.8. Videokamera és digitális fényképezőgép

Az intézmény életével kapcsolatos események képi rögzítése, módszertani anyagok rögzítése válik lehetővé a modern technika alkalmazásával. Tanulóink informatika óra keretében tanulnak digitális fényképeket készíteni, azokat formázni.

4.3. Optikai és elektronikus nagyító segédeszközök

4.3.1. Szemüveg

A gyengénlátó tanulók jelentős része visel szemüveget, melyet a szülő döntése alapján a gyermek állandó kezelőorvosa ír fel. Vannak azonban olyan szembetegségek, amelyeknél a szemüveg nem javít a látáson. Iskolánkban gondot fordítunk a szemüveg tisztán tartására és helyes kezelésére (hova és hogyan tesszük le, ha levesszük), és erre szoktatjuk a gyerekeket is.

Aliglátó tanulók számára használható a távcsőszemüveg, mely megfelelő előtéttel közeli munkához, annak levételével távolra nézéshez is alkalmas. Az elektronikus nagyítók elterjedésével ma már nagyon kevés gyerek használja.

Fényérzékenység kezelésére és a kontraszt látás erősítésére hasznosak a fényszűrő, ún. filteres szemüvegek. Ezek színét a gyermek szembetegsége és látási funkciói alapján egyéni próbálkozások alapján, a gyermek preferenciájának figyelembevételével lehet kiválasztani. Létezik sárga, piros, narancssárga, barna és szürke árnyalatú lencse. Ezek a szemüvegek hordhatók önmagukban egy szemüveg keretbe illesztve, erős fényérzékenység esetén olyan speciális keretben, amelynek oldala is fényvédő réteggel védett. Abban az esetben, ha a

gyermeknek dioptriás lencsére is szüksége van, a fényvédő réteg a szemüvegbe beépíthető. Létezik olyan megoldás is, amikor a szemüvegre csiptetővel illeszthető a fényszűrő felület.

4.3.2. Nagyítók (lupék)

Intézményünk hazánkban egyedülállóan gazdag választékú, nagyon jó minőségű lupékkal rendelkezik. Mivel az elektronikus eszközök megjelenése előtt ez volt a közeli munkákhoz szükséges nagyítás elsődleges eszköze, ezért a nagyítás mértéke, a megvilágítás, a fényerő és a pozicionálás szerint óriási készlet keletkezett. Vannak kézi és talpas, fejre és nyakba akasztható, beépített világítással rendelkező, és különböző izzóval kialakított nagyítók.

A folyamatos olvasáshoz ma már leginkább az elektronikus eszközöket használják a gyerekek, de ezek a könnyen hordozható és elővehető optikai eszközök nagyon praktikusak lehetnek a hétköznapi élethelyzetekben (pl. vásárlásnál, ügyintézésnél, varrásnál vagy szerelésnél, stb.)

Azoknak a gyerekeknek sok esetben ajánljuk, akik a látáson kívüli problémáik miatt (gyengébb értelmi képességek, mozgássérülés vagy koordinációs nehézség, figyelemzavar, stb.) az elektronikus eszközt nem tudnák hatékonyan és ügyesen használni.

4.3.3. Elektronikus nagyító eszközök

Az elektronikus nagyító eszközök a gyengénlátó gyerekek számára is jól láthatóvá teszik a kisebb méretű tárgyat, képet vagy szöveget nagyítás, kontrasztfokozás, fényerő szabályozás által. Először az ún. olvasótelevíziók jelentek meg, amelyek egy képernyőből, egy kamerából és egy mozgatható felületről állnak. Az erre a felületre helyezett könyvet vagy más tárgyat a kamera felnagyítva mutatja a képernyőn.

A következő lépés a hordozható, kisebb tablethez hasonlító elektronikus vagy digitális nagyítók megjelenése volt.

A legújabb elektronikus nagyítók közül néhányba már beépítették a távolra fókuszáló kamera funkcióját, amely nagy segítség a fali tábla és más szemléltető eszközök megfigyelésénél. Mindegyik bemutatott eszköz tud fényképezni is, ez is egy lehetséges megoldás a távolra, például táblára írtak követésére.

A technika fejlődésével az asztali olvasó készülékek és a kis hordozható eszközök egyre inkább közelítenek egymáshoz. Olyan 12, 15 vagy 18 colos eszközök jelentek meg, amelyek tölthető akkumulátorral működnek, összecsatolhatóak és egy táskában hordozhatóak.

Az elektronikus eszközök legújabb típusaiban felolvasó funkció is van. Az alá tett szöveget a kamera lefényképezi, majd egy néhány másodperces feldolgozási folyamat után felolvassa. Erre nagy mennyiségű szövegek olvasásánál van szükség, pl. kötelező olvasmányok vagy más terjedelmes könyvek elolvasásához, hosszabb szövegek tanulásához.

4.3.4. Távcsovek

A távcsoveket a távolabbi környezet megfigyelésére használják a gyengénlátó tanulók (pl. nagyobb teremben, múzeumban, kiránduláson, pályaudvaron). Fajtája szerint a távcső lehet monokuláris (egyszemes) vagy binokuláris (kétszemes).

A távoli célpontok (tábla, utcai táblák, feliratok, házszámok, stb.) elolvasásában is ma már sok esetben a modern technika segít: a fiatalok sokszor használják mobiltelefonjukat fénykép készítésére, amely közel hozza és nagyíthatóvá teszi a távoli képet.

4.4. Testnevelési eszközök

Testnevelési órák megtartásához tornaterem, tükrös terem, kondicionáló szoba, tanuszoda, és sportudvar áll rendelkezésünkre.

A sportudvaron kétpályás futósáv, távolugráshoz használható homokgödör és kosárlabda pálya működik.

A kisebb mozgásfejlesztő termek a gyógytestnevelés, valamint az egyéni és kiscsoportos mozgásos fejlesztések helyszínei.

A tornaterem csörgőlabda és kosárlabda játékra alkalmas terem, mely középen elektromos függőnnyel kettéválasztható.

Itt megtalálható testnevelési alapkészlet: bordásfal, talajszőnyeg, szivacsdomb, svédsekreány, bordásfal, zsámoly, rövid- és hosszúpad, edzőgerenda, kosárlabdapalánk, mászókötel, magasugróállvány léccel.

A kondicionáló szoba egy részében multifunkciós erősítő, evezőpad, szobakerékpár és futópad áll rendelkezésre tanulóink fejlesztésére. Ugyanez a helyiség a testnevelési eszközök szertára is, melyeket a tanulók mozgásneveléséhez használunk: kosárlabda, csörgőlabda, többféle tömegű medicinlabda, többféle méretű gumilabda, szivacs- és hajítólabda, tornabot, többféle méretű karika, tollaslabda készlet, ugrókötel.

Tanulóink mozgáskoordinációs képességeinek fejlesztését további eszközökkel biztosítjuk: gyógylabda, ikerlabda, Body-Roll hengerek, mini gumiasztal, billegőlap (több méretben), kiegészítő tornakészlet, mini kosárgyűrű, gördülő egyensúlydeszka, gördeszka, lépegető félgömb, „gólyaláb”, Dinner korong, Greeswald-készlet, téglák, „sziklák”, hullámok.

Az uszodában számos eszköz segíti a tanulók úszásktatását: súlypontemelő baba, úszólap, összerakható úszókarika, békaláb, tenyérellenállás, Rotikon elemek.

Szabadidős foglalkozásokon kerékpárokat, szánkókat és rollereket tudnak használni a tanulók.

4.5. Zeneoktatás eszközei

A zeneoktatás külön hangszigetelt termekben zajlik. Rendelésre áll 2 zongora, 5 pianínó, 2 digitális zongora. Ezen kívül népi vonós hangszerek, ritmushangszerek. HI-FI berendezéssel, CD-kkel, kottatárral felszerelt a zeneoktatási és ének-zene terem.

4.6. Könyvtár – médiatár

Könyvtárunk körülbelül 13 000 kötetet és több száz audiovizuális dokumentumot tartalmaz. Egyik helyiségben a gyermek részleg kapott helyet, ahol tanulóink hozzáférhetnek a számukra szükséges kézikönyvekhez, ismeretterjesztő és szépirodalmi művekhez, kötelező irodalomhoz.

A gyerekkönyvtár számára igyekszünk minél több öregbetűs könyvet beszerezni, ezzel is segítve tanulóink olvasásra szoktatását. Kiemelt jelentőségük van iskolánkban a hangos könyveknek is. A másik helyiségben a pedagógusok és egyéb dolgozóink férhetnek hozzá a számukra szükséges szakirodalomhoz, kézikönyvekhez, folyóiratokhoz. Itt kapott helyet a média tár, ahol a kezdetben gyűjtött videók és hangkazetták mellett egyre bővül a CD állományunk is. Itt van lehetőség kisebb létszámú megbeszélések, értekezletek lebonyolítására és a gyerekek számára a csoportos foglalkozások, vetélkedők, könyvtárpedagógiai órák, egyéni/kiscsoportos fejlesztő/felzárkóztató foglalkozások tartására is.

4.7. Stúdió – iskolarádió

Intézményünk lehetőséget biztosít tanulóink számára, hogy a délutáni foglalkozások alkalmával megismerkedjenek a podcast adások készítésének alapjaival, technikai eszközök használatával, hangszerkesztő szoftverek kezelésével.

4.8. Látásvizsgáló eszközök

Óvodás gyerekek és iskolás tanulók pedagógiai látásvizsgálatához szükséges eszközök. Saját készítésű és Lea Hyvärinen-féle eszközök a közeli, távoli látásélesség, színlátás, kontrasztlátás és vizuális észlelés vizsgálatához.

4.9. Módszertani intézmény játéktára

Fejlesztő játékokból álló gyűjteményünk több mint ezer játékból áll. Ezeket az óvodás és iskolás gyerekek gyógypedagógiai fejlesztő, habilitációs és rehabilitációs foglalkozásain használjuk, valamint az óvodás gyengénlátó gyermekek részére a szülők kölcsönözhetik adott időre a gyógypedagógus javaslati alapján. Az iskolai intézményegység dolgozói is gyakran kölcsönzik őket a munkájukhoz, elsősorban a habilitációs-rehabilitációs foglalkozásokra.

5. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok; az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos intézményi terv

5.1. Intézményünk egészségnevelési programja

Az egészségnevelés fogalma

Kiindulópontunk az Egészségügyi Világszervezet (WHO) néhány definíciója:

„Az egészség a testi, lelki és szociális harmónia egysége.”

„Az egészségnevelés olyan tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében.”

„Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék, megőrizzék, betegség esetén javítsák.”

5.2. A nevelőtestület egészségnevelési stratégiája – teljes körű egészségfejlesztés

5.2.1. Az iskolai egészségnevelés célja

Célunk, hogy tanítványaink:

- ismerjék látássérülésből eredő egészségügyi és életmódbeli problémáikat
- egészségfejlesztési ismeretek elsajátításával életkoruknak megfelelő önállósággal legyenek képesek az általános egészségmegőrzésre, illetve fejlesztésre, valamint azokra a speciális tevékenységekre, amelyek a szembetegségükkel kapcsolatosak
- nevelésünk eredményeképpen váljon szokásukká a testápolás, a mindennapi mozgás, az egészséges étkezés iránti igény
- tudjanak saját maguknak egészséges tanulási, illetve munkakörülményeket teremteni
- ismerjék a szembetegségükkel kapcsolatos ismétlődő orvosi vizsgálatok, beavatkozások célját, gyógyításuk, szemészeti állapotuk karbantartásának módjait
- kerüljék az egészségüket, különösen szemészeti állapotukat veszélyeztető tevékenységeket, káros szenvedélyeket
- ismerjék a betegségek megelőzésére irányuló tevékenységek jelentőségét az egészség megőrzésében, az alapvető elsősegély-nyújtási ismereteket

Tanulóink egészségi állapotáért az iskola teljes nevelőközössége felelős:

- életviteli mintát adó életmódjával
- a látássérülés miatt szükséges speciális többlet ismeretek nyújtásával
- betegségek, balesetek megelőzésében
- az iskolai, kollégiumi környezet higiénikus, látássérült - barát környezet kialakításával

5.2.2. Egészségnevelési feladataink

A család egészségnevelési szokásainak támogatása – az elvárt ismeretek és tevékenységek életkor és állapot függvényében:

Általánosan:

- általános testápolás, fogápolás
- serdülőkori higiénés problémák kezelése
- optimális öltözködés
- tisztaság iránti tartós igény
- egészséges táplálkozásra nevelés

- a korszerű táplálkozás alapjainak megismertetése, a vitaminok, diéták szerepe az optimális állapot megőrzésében
- esetenként betegségből fakadó táplálkozási megszorítások ismerete
- kulturált étkezési szokások kialakítása
- eltérő táplálkozási szokások megismertetése
- egészséges mozgásfejlődés elősegítése
- rendszeres testmozgás, testedzés a javasolt mozgásformákkal

Speciálisan:

- szemészeti állapotának ismerete
- a szem ápolása, fertőzések elkerülése
- optikai/elektronikus segédeszközök tisztántartása, rendeltetésszerű használata
- egyes szembetegségek esetén tiltott mozgásfajták ismerete, kerülése
- testtartási problémák tudatos megelőzése (pl. speciális pad helyes használata)
- baleset-megelőzés, betegségek elkerülése, az egészség megóvása
- felkészítés a balesetveszélyes helyzetek felismerésére, elkerülésére, segítségnyújtás
- önálló gyalogos közlekedés szabályainak megtanítása, a tömegközlekedési eszközök helyes használatára nevelés
- rászoruló tanulók megtanítása a hosszú, fehér bot használatára
- a szem felépítésének, működésének megismertetése, a szembetegség életmódot befolyásoló hatásának tudatosítása
- együttműködésre nevelés az orvosi vizsgálatokon
- a szűrővizsgálatok jelentőségének felismertetése

5.3. Az egészségnevelési program elemei

5.3.1. A lelki egészség megóvására nevelés

- a személyiség kibontakozásának, szocializációjának segítése
- problémamegoldó, konfliktuskezelő-képesség fejlesztése
- békés viselkedés a közösségben, a bántalmazó viselkedés felismerése, a bántalmazás megakadályozása
- pozitív én-és jövőkép kialakulásának elősegítése
- a harmonikus élet értéként való tiszteltetere nevelés

(Alapvető erkölcsi, etikai normák iránti fogékonyság kialakítása.)

5.3.2. Függőséghez vezető szokások megelőzése

- a függőséghez vezető motívumok, veszélyhelyzetek felismertetése
- a meglévő látást, egészséget súlyosan veszélyeztető élvezeti szerek (alkohol, drog, cigaretta) elutasítására nevelés
- ismeretnyújtás a káros élvezeti szerek használatának következményeiről, ezek hatásairól az egyénre és családjára

5.3.3. Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés

- reális önismeretre nevelés, reális énkép kialakítása
- társas kapcsolatokra való nyitottság fejlesztése
- elfogadó, toleráns, segítőkész magatartásra nevelés

5.3.4. Családi életre való felkészítés

- nemi szerepvállalás támogatása
- ismeretnyújtás a családtervezés, családalapítás feltételei, felelőssége, örökletes betegségek témáiban
- gyermekgondozás, gyermeknevelés témáinak érintése
- szerepek a családban, a család harmonikus életvitele témák feldolgozása
- ismeret- és tapasztalatnyújtás a szabadidő eltöltésének kellemes és hasznos módjairól

5.4. Az egészségnevelés követelményei

Egészségnevelési programunkat akkor tekintjük sikeresnek, ha a tanulók

- ismerik személyzeti diagnózisukat és a személyzeti gondozásukba életkoruknak, értelmi képességeiknek megfelelően bekapcsolódnak
- ismerik krónikus betegségeiket, állapotuk megőrzéséhez, esetleges javításához életkoruk szerint hozzájárulnak
- tisztában vannak az örökletes betegségükkel, tudják, hogy a családtervezésben szakemberek segítségét kérhetik
- önismeretüket folyamatosan növelik, reális jövőkép kialakításához felhasználják.

5.5. Az iskolai egészségnevelés színterei

5.5.1. Egészségnevelési tevékenységek

Tanórai: testnevelés, osztályfőnöki, etika, környezetismeret, biológia, természettudomány, technika tantárgyakban. A kidolgozott, sérülés-specifikusan adaptált tervet a tanmenetek részletezik.

Tanórán kívüli foglalkozások: a heti öt testnevelési óra kiegészítéseként délutáni és kollégiumi sportfoglalkozás, gyógytestnevelés, a Gyengénlátó Diákok Sportegyesületének edzései, kirándulások, főzőszakkör, egyéb tankonyhai foglalkozások.

Tájékoztató fórumok: az intézmény gyermekorvosának, védőnőjének, és meghívott előadónak (életkorban minél közelebb álló, drog-prevencióban résztvevő fiatalnak) az előadásai, foglalkozásai.

Szülők és gyermekek számára tájékoztató tematikus előadások a lelki egészség megóvására.

Osztályszintű foglalkozások osztályfőnöki óra keretében a békés viselkedés, agressziócsökkentés érdekében.

Alkalmankénti csoportos vagy osztályokkal történő foglalkozások, beszélgetések az önismeret, a társas kapcsolódás, vagy életkori pszichológiai problémák megbeszélése.

5.5.2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

5.5.2.1. Az elsősegélynyújtás tanításának tartalmi elemei

- elsősegélynyújtás célja, életveszély fogalma
- otthoni elsősegély-felszerelés
- a bőr sérülései: horzsolás, vágott, szúrt sebek ellátása, égési sebek kezelése
- a mozgás-szervrendszer sérülései: zúzódás, rándulás, ficam, csonttörés
- különféle vérzések felismerése és csillapítása (artériás vérzés, vénás vérzés)
- a pulzus kitapintása, mérése
- szájüreg vizsgálata, légút-biztosítás, a félrenyelés
- a légzésvizsgálat, manuális betegvizsgálat
- eszméletlen beteg stabil oldalfekvő helyzetbe hozása,
- az ájult vagy eszméletlen ember körülményeinek felismeréséből következtetések levonása, amely a mentők értesítésekor fontos lehet (pl. kábítószer- használat vagy alkoholfogyasztás felismerése az árulkodó jelekből),
- biztonságos környezet kialakítása, a sérülttel történő megfelelő kommunikáció (kapcsolatteremtés), segítségkérés a közvetlen környezetben lévőktől (segélynyújtás)
- a mentők, tűzoltók, a rendőrség és a segélyhívó telefonszáma, a mentők értesítéséhez szükséges adatok, lehetséges tények közlésének begyakorlása szituációs játék során.

5.5.2.2. Az elsősegély-nyújtási ismeretek tanításának színterei

- a 6. évfolyamon a természettudomány tantárgy, 7-8. évfolyamon a biológia tananyaga alapvető ismereteket tartalmaz e témakörben.
- az osztályfőnöki órákon,
- tematikus programok alkalmával.

A látássérült tanulók elsősegély-nyújtási lehetőségeit jelentősen befolyásolja látásteljesítményük. Minden tanulótól elvárt, hogy tudjon segítséget kérni, hívni a sérült személyhez.

5.6. Módszerek

- a tanórákhoz kapcsolódó frontális, differenciált és tevékenységközpontú oktatás
- előadások meghívott előadókkal (életkoruknak megfelelő témakörökben)
- sportversenyek
- kirándulások szervezése (iskolai és osztály szintű)
- filmek vetítése
- higiénés szokások rendszeres gyakoroltatása (iskolában és kollégiumban egyaránt)

5.7. Az egészségmegőrzéshez kapcsolódó egyéb tevékenységek

Intézményünk gondoskodik:

- a nevelés-oktatás egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséről,
- a tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatáról gyermekorvos és szemészorvos rendelésén (Jelenleg nincs az intézménynek szemészorvosa, ezért a kötelező éves szemvizsgálatról a szülőnek kell gondoskodniuk. Az új szemüveg készítése, sérült szemüveg javítása, egyéb segédeszközökről való gondoskodás a szülők feladata.)
- a védőoltásokról az iskolaorvos és a védőnő közreműködésével
- a tanulók évente egyszeri fogászati vizsgálatáról a körzeti gyermekfogászáttal együttműködésben
- rendkívüli esetben a tanulók szemklinikára, egyéb kórházi ellátásra juttatásáról, valamint a szülők értesítéséről (kórházban történő vizsgálatokba csak a szülő illetve gondviselő egyezhet bele)

Bővítjük külső kapcsolatainkat:

Heim Pál kórház, egyéb kórházak, rendelők, szemorvosok, optikusok, NEAK, stb.

5.8. Az egészségnevelési feladatokban különös felelősségű dolgozók köre

- Osztályfőnökök
- Szaktanárok (természetismeret, természettudomány, biológia, testnevelés, etika)
- Napközis feladatot ellátó pedagógusok
- Nevelőtanárok
- Gyermekorvos
- Szemészorvos
- Védőnő
- Ápolónők
- Diákönkormányzatot segítő tanár
- Pszichológus
- Élelmezésvezető

5.9. Az egészségnevelést, -megőrzést szolgáló színterek, berendezések, speciális kiegészítők

- az épület tájolása (direkt napfény kiküszöbölése az osztályokban),
- a belső és külső színterek vizuális akadálymentesítése (kontrasztos burkolati jelzései, korlátok, lépcsők figyelemfelhívó sárga festése)
- a tantermek berendezése (helyes testtartást biztosító emelhető asztallapú egyéni tanulópad testmagassághoz illő Ergo-székekkel, mosdó minden osztályban)
- a látássérüléshez igazodó ülésrend az osztályokban
- uszoda, öltözők
- tornaterem, öltözők

- tükrös-terem
- sportpályák
- játszóudvarok
- kollégiumban zuhanyozó, mosdóhelyiségek
- orvosi rendelők, betegszobák
- tankönyha
- a szertár témába vágó szemléltető- és taneszközei
- a könyvtár témához kapcsolódó kiadványai

6. Környezeti nevelési program

6.1. A környezeti nevelés célja

„A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.”

(A Kormány 110/2012. (VI. 4.) Korm. Rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról)

6.2. Helyzetkép

A környezeti nevelés megvalósítását jelentősen befolyásolja, hogy intézményünk az ország fővárosában van.

A főváros változatos felszíni formái, múzeum-gazdagsága, a környezettel foglalkozó intézmények elérhetősége élményszerű érték-közvetítést tesz lehetővé. E kedvező adottságokat igyekszünk kihasználni a tanórai és tanórán kívüli nevelés során.

Iskolánk erőssége, hogy kertvárosi környezetben fekszik, jó közlekedési lehetőségekkel. Udvarunk füvesített, fából készült játszóterekkel felszerelt.

Az épület világos, higiénés viszonyai jók.

Osztálytermeink és kollégiumi szobáink barátságosak, az aulákat növények és a tanulók nagyméretű rajzai díszítik. A tanulókat körülvevő bútorok kényelmesek.

A speciális tanulópad hozzájárul a helyes testtartás megőrzéséhez. A tanulóknak az osztályokban is és a kollégiumban is szekrény áll rendelkezésükre, hogy személyes holmijukat elhelyezzék.

Étkezés: Az Étkeztetési Szolgáltató Gazdasági Szervezet (ÉSZGSZ) konyhát működtet intézményünkben, ahol házas jellegű, egészséges ételek készülnek. Az étkezés körülményei kulturáltak. Jeles napokon (karácsony, húsvét) különleges terítést élvezhetnek a gyerekek.

6.3. Erőforrások

6.3.1. Nem anyagi jellegű erőforrások

Pedagógusok környezettudatos viselkedése.

A Diákönkormányzat tagjainak külön felelőssége a környezet óvása.

Nem pedagógus dolgozóink saját munkaterületükön példát mutatnak (pl. takarítás, kertgondozás, hulladék-kezelés).

6.3.2. Anyagi erőforrások

A fenntartó támogatása a pedagógiai programban foglaltak megvalósítására. Valamennyi tábor, intézményen kívüli program szervezése a szülők igényei szerint, nyilatkozatuk birtokában és anyagi hozzájárulásukkal valósul meg. A Kovács Csongor Alapítvány a Gyengénlátó Gyermekekért kuratóriuma egyedi elbírálás alapján támogatja a rászoruló gyermekek táborokban való részvételét, egy-egy rendezvény megtartását.

6.4. Alapelvek, feladatok, jövőkép

A környezeti nevelési program megvalósítása során a következő alapelveket emeljük ki:

- természetszeretet
- emberi jogok
- a helyi és globális színterek összefüggései
- nevelés a fenntarthatóságért
- egyéni felelősségvállalás

6.4.1. A környezeti nevelés feladatai

6.4.1.1. A közvetlen és a tágabb környezet sajátosságainak, állapotának megismertetése

- az iskola és közvetlen környezetének megismerése
- a város és a terület nevezetességeinek feltérképezése
- intézménylátogatások (múzeumok, állatkertek, állatmenhelyek, hulladékkezelők, szennyvíztisztító létesítmények, stb.)
- tanulmányi kirándulások (tájvédelmi körzetek, arborétumok, nemzeti parkok, stb.)

6.4.1.2. A környezet természeti és az ember alkotta értékeinek megbecsülése, megőrzése, a személyes felelősség érzésének kialakítása

- személyes példamutatás
- a természetközeli élő, a természetet tisztelő, azt felhasználó, de nem kihasználó életmód bemutatása (kirándulások, táborozások, megvalósítása)
- a környezet állapota iránti fogékonyság fejlesztése, szemléletformálás
- környezettel való harmóniára törekvés kialakítása

6.4.1.3. A környezetvédelem általános, mindennapi feladatainak gyakorlása

- az ésszerű fogyasztói magatartás jegyében tanszerek, taneszközök, iskola berendezések állapotának óvása
- az energiatakarékos és környezetbarát életmód kialakulásának elősegítése érdekében az iskola tisztaságának megőrzése, takarékoskodás vízzel, villannyal, a szelektív hulladékgyűjtés megismertetése, szokássá alakítása
- Kertklub szakkör tevékenysége (elméleti ismeretek és gyakorlat szerzése: vetés, palántázás, növénygondozás, komposztálás, szobanövények ápolása témákban)

6.4.1.4. Bolygónk környezeti válságjelenségeinek megismertetése (globális problémák)

- a helyi és globális szintek kapcsolata
- fenntartható fejlődés, a jelen hatása a jövőre
- együttműködő magatartás kialakítása: környezeti konfliktusok közös kezelése, megoldása

6.4.1.5. A tudomány fejlődésének nyomon követése

- az új vívmányok, eredmények megismertetése, az információáramlás biztosítása
- (beszélgetés, szóbeli közlés, tudományos magazinok, tv műsorok, internet, filmek, iskolarádió, faliújság, kiselőadás, házi dolgozat, stb.)
- kapcsolat környezetvédelmi szervezetekkel
- a modernizáció pozitív és negatív következményei a környezetre.

6.4.2. A környezeti nevelés szinterei

- tanórák
- kollégiumi foglalkozások
- szakkörök
- tanulmányi kirándulások
- intézménylátogatások
- versenyek, vetélkedők
- jeles napok, kiállítások, hagyományos rendezvényeink

6.5. Módszerek

Látássérült tanulók nevelése-oktatása során különösen nagy figyelmet fordítunk az aprólékos, irányított megfigyelésre és a szemléltetésre.

(Részletesebben az egyes tantárgyak módszertani útmutatójában.)

Egyéb módszereink:

- érzékelő játékok
- szituációs játékok
- modellezés
- hatásvizsgálatok
- mérések
- környezeti témák megjelenítése művészi eszközökkel
- tanulói kiselőadások
- konkrét környezetvédelmi, környezetszépítő tanulói tevékenységek (szemétszedés, szelektív hulladékkezelés, komposztálás, növénynevelés stb.)

6.6. Taneszközök

Speciális eszközök: szükség szerint használnak a diákok nagyítót, távcsőszemüveget, távcsöveget, elektronikus nagyítót apróbb tárgyak, élőlények megfigyelése céljából a tanulás, tanórán kívüli foglalkozások során.

Környezeti nevelést segítő eszközök: jól felszerelt szertár, könyvtár, informatikai eszközök.

7. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

7.1. A közösségfejlesztés feladatai, módszerei

7.1.1. Közösségeink

Növendékeink személyisége az őket befogadó kisebb csoportok, közösségek hatására, az emberi kapcsolatok rendszerében fejlődik, alakul.

Ilyen közösségek:

- osztály
- szakköri csoport
- készségfejlesztő kiscsoport
- énekkar
- hittant/etikát tanulók köre
- diákönkormányzat tagjainak csoportja
- napközis csoportok
- kollégiumi csoportok
- zenét tanuló diákok csoportja
- sportoló tanulók csoportja

- integrált óvodások csoportja (EGYMI)
- integrált iskola-előkészítők csoportja (EGYMI)
- integrált tanulók nyári táborának résztvevői köre (EGYMI)
- családi hétvége résztvevői

Dolgozók közösségei:

- nevelőtestület
- oktató tanárok
- kollégiumi nevelőtanárok
- napközis feladatot ellátó pedagógusok
- utazó gyógypedagógusok
- osztályfőnökök
- szaktanárok
- vezetőség
- munkaközösségek
- NOKS munkatársak (gyógypedagógiai asszisztensek, kollégiumi gyógypedagógiai asszisztensek, ápolók, iskolatitkár, kollégiumi titkár, rendszergazda)
- adminisztratív dolgozók
- technikai dolgozók

7.2. Az intézmény előnyös földrajzi elhelyezkedésének és országos felvételi körzetének kihasználása

Intézményünk Budapesten működik. Tanáraink tanmeneteik, foglalkozási terveik elkészítése során figyelembe veszik a főváros adta lehetőségeket, beépítve Budapest megismerését.

A főváros természeti, művészeti, építészeti értékeinek bemutatása a hazaszeretetre nevelés jelentős eszköze.

Ugyanígy igyekszünk előnyt kovácsolni abból a tényből, hogy tanulóink Magyarország különböző tájairól érkeznek. Szakszerű segítséggel átadhatják egymásnak lakóhelyükről szerzett ismereteiket, tapasztalataikat.

7.3. Közösségi nevelési feladatok

7.3.1. Az iskola szerepe a közösség életében

- A nevelőközösség pedagógiai összhangjának, együttműködésének erősítése.
- Az osztályközösségek belső egységének megteremtése – az osztályok közötti kapcsolatok erősítése.
- A nemzettudat megalapozása, mélyítése, a szűkebb és tágabb környezet megismerése, ápolása.
- Az európai egység erősödése jelentőségének tudatosítása az országunk életében.

- A tanulóknak a „másság” – a különböző szokások, életmódok, vallások, kultúrák – elfogadásának kialakítása.
- A mindenkori környezet fejlesztésének, védelmének kialakítása.
- A társadalmi környezetben ért hatások és a médián keresztül érkező információk, szelektív módon történő feldolgozó-képesség kialakítása.
- A nemzetiségek kultúrájának megismertetése tanórákon (osztályfőnöki, hon- és népismeret), valamint a kollégiumi csoportfoglalkozások során.

1-4. évfolyam feladatai

- A közösségi célok elfogadtatása, aktivitásra ösztönzés a megvalósításban.
- A közösségi szellem megalapozása és erősítése.
- Népünk múltjának, történeteinek és példaértékű személyiségeinek megismertetése.
- Az élő és élettelen környezet iránti felelősségérzet megalapozása.
- A tanulók között a segítészándékra épülő, együttműködő, harmonikus kapcsolat kialakításának segítése.

5-8. évfolyam feladatai

- Saját, tárgyilagos vélemény kialakítása és megvédése viták során.
- A viták tartalmának és stílusának megtanulása, gyakorlása.
- Az egyéni és a közérdek viszonyát megértve gyakorolni a véleménynyilvánítást.
- Az iskolai jogok és kötelességek gyakorlásával felkészülni a felnőtt világban való eligazodásra.
- Az iskolai élet normarendszerét a mindennapi magatartás alapjává tenni.

7.3.2. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

7.3.2.1. A hagyományok szerepe a nevelésben

Hagyományaink

Ünnepélyek, megemlékezések:

- Tanévnyitó
- Az aradi vértanúk napja (október 6.)
- Az 1956. október 23-i forradalom emléknapja
- Halottak napja
- Nemzeti gyásznapi (november 4.)
- Hűség napja
- A Diktatúrák Áldozatainak Napja (február 25.)
- Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc emléknapja
- A Holokauszt Áldozatainak Napja (április 16.)
- Pedagógusnap

- A Nemzeti Összetartozás Napja (június 4.)
- Tanévzáró

Rendezvényeink

- Magyar Tudomány Napja
- Magyar Kultúra Napja
- Környezetvédelmi nap
- Családi hétvégék vagy nap (igény és lehetőség szerint):
 - óvodáskorú gyengénlátó, aliglátó gyermekek és szüleik részére,
 - pályaválasztási hétvége/nap az iskolánkban tanuló 7. osztályos tanulók és családjaik részére,
 - tagozatváltást előkészítő hétvége/nap az iskolánkban tanuló és az integrált 4. osztályos tanulók és családjaik részére
- Mikulás
- Karácsony, gyertyafényes ünnepi ebéd
- Farsang
- Diáknapi
- Anyák napja
- Ballagás
- Fehér Bot Napja
- Szakmai programok (nyílt napok) a befogadó köznevelési intézmények pedagógusai számára
- Életviteli táborok: integrált (együttnevelésben részt vevő) általános iskolás és középiskolás tanulók részére
- Iskola előkészítő tábor leendő elsőseinknek (Vackor tábor)
- Nyári táborok iskolánk diákjai részére
- Szakmai konferenciák

Versenyeink, esetenként más intézménnyel együtt, az éves Munkaterv tartalmazza

- Számítástechnikai verseny (intézmények közötti)
- Matematikaverseny
- Helyesírás verseny
- Földrajzverseny
- Rajzverseny (részvétel házi, hazai versenyeken és nemzetközi pályázatokon)
- Énekverseny
- Szavalóverseny (fővárosi szavalóversenyek is)
- Tanulásban akadályozottak országos komplex tanulmányi versenye
- Gyógypedagógiai intézmények fővárosi kulturális szemléje
- Zongoraverseny (látássérültek intézményeinek részvételével)
- Karácsonyi és/vagy húsvéti terítési bemutató
- Gyógypedagógiai Intézmények Kulturális Fesztiválja

- A Gyengénlátó Diákok Sportegyesülete által szervezett helyi, országos és nemzetközi versenyek (atlétika, úszás, goalball)
- Magyar Diáksport Napja
- Magyar Parasport Napja

7.3.3. Tanulmányi kirándulások

- Osztályszintű: évi egy alkalommal, hazánk természeti és kulturális értékeinek megismerése a tananyaghoz kapcsolódóan
- Intézményi szintű (évi egy alkalommal, lehetőleg történelmünkhöz, kultúránkhöz kapcsolódva)
- A környezetvédelmi nap hagyományos kirándulása tagozatonként
- Ápoljuk a kisebb közösségekben (osztály, kollégiumi csoport) kialakított és megszokott családi rendezvényeket (pl. születésnap, névnap). Megismertetjük a tanulókat a népi hagyományokkal.
- Megünnepeljük a gyengénlátók oktatása és nevelése nagy szakmai évfordulóit.
- Az intézményi ünnepek, rendezvények, hagyományok ápolása hozzájárul a tanulók humanista szellemű neveléséhez, segíti a tanult ismeretek értelmi és érzelmi elmélyítését. A rendezvények többségén a szülők, testvérek vagy más rokonok, barátok is részt vesznek. Ezek az alkalmak segítik a család és az intézmény kapcsolatát, biztosítva a betekintést az iskola életébe.

7.4. A tanítási órán, a napközis foglalkozásokon és a kollégiumi foglalkozásokon megvalósítható közösségfejlesztő feladatok

A tanuló az osztályban, kollégiumban társas kapcsolatokat létesíthet és együttműködhet másokkal, gyakorolhatja a közösségi létet, illetve társas élményeket gyűjthet. Ezeken a közösségeken belül az alábbi szocializációs tényezők lelhetők fel:

- az osztályfőnök, a napközis tanár és a kollégiumi nevelőtanár szerepe a közösség működésében,
- a társas szerep, a szociometriai pozíció jelentősége az egyén számára,
- a konfliktusok és a konfliktusmegoldás befolyása a személyiségfejlődésre,
- az indirekt nevelő hatások fontossága a közösségi tevékenységek során.

7.4.1. Az osztályfőnök, a napközis tanár, és a csoportvezető kollégiumi nevelőtanár jelentősége a közösségi nevelésben

Az osztályfőnök az osztályán belül összefogja a tanulókat, az osztályban tanító tanárokat és a szülők közösségét. Felelősége széleskörű. Iskolánk hagyománya szerint négy tanéven át vezeti osztályát. A nevelésben kulcsfontosságú szereplő. Feladatait részletesen a Szervezeti és Működési Szabályzat, a munkaköri leírás, nevelési célkitűzéseit az osztályfőnöki tanterv tartalmazza.

A kollégiumi csoportvezető szerepe különösen a családjuktól időlegesen elszakadni kényszerülő bentlakó diákok nevelésében jelentős. Feladatait az SZMSZ, a munkaköri leírás tartalmazza.

Az osztályfőnök, a napközis tanár és a kollégiumi nevelőtanár (csoportvezető) a mindennapi munkában szorosan együttműködik:

- egyeztetik és megosztják nevelési és szervezési feladataikat,
- terveiket összehangolják,
- lehetőség szerint közösen bonyolítják a közösségi programokat,
- hospitálnak egymásnál,
- a tanulói jellemzéseket együtt készítik.

7.4.2. A diákönkormányzat működése

A diákönkormányzat működtetése lehetőséget nyújt a tanulók demokratikus életformára nevelésére.

Növendékeinknek lehetőséget biztosítunk az intézményben folyó, őket érintő lényeges tevékenységek és változások megismerésére, a diáktanácson keresztül folyik az információcsere. Módot adunk arra, hogy kéréseiket, javaslataikat elmondják, kérdéseinkre választ kapjanak.

Évente legalább egy alkalommal diákközszyűlést szervezünk a diákönkormányzat működésének és a tanulói jogok érvényesülésének áttekintésére.

Döntési, véleményezési, javaslattételi jogait a köznevelési törvény előírásai szerint gyakorolják. A DÖK saját szervezeti és működési szabályzat szerint végzi tevékenységét.

7.5. Az osztályfőnök, a napközis tanár, és a csoportvezető kollégiumi nevelőtanár szerepe a személyiségfejlesztésben

7.5.1. Tanulás

Az osztályfőnök a napközis tanárral és a szaktanárokkal együttműködve elősegíti a tanulás alapvető feltételeinek megteremtését (nyugodt körülmények, ráhangolódás, felkészülés a tanulásra, időtervezés, aktivizálás, megerősítés).

Az osztályfőnök, a napközis tanár és a kollégiumi nevelőtanár segíti a tanulók egészséges életmódjának iskolán belüli szokásrendjének kialakulását (testnevelés órán kívüli testmozgás, pihentető gyakorlatok, optimális terhelés, látástréning).

Az osztályfőnök segít annak a megállapításában, hogy a tanuló vizuális, auditív vagy kevert típusú-e a figyelem, emlékezés, bevésés szempontjából. Tanítványaival figyelem-összpontosító, emlékeztetfejlesztő gyakorlatokat ismertet meg.

A tanulási technikák tanítása folyamatos feladata a felső tagozatnak.

7.5.2. Önismeret-fejlesztés, viselkedéskultúra

Az osztályfőnök és a napközis tanár összehangolva készíti tervét. Az osztályfőnöki tanmenet és a napközis foglalkozási terv részletezi az önismeret-fejlesztés és a viselkedés alakításának egy-egy osztályra, csoportra vonatkozó konkrét feladatait. Az osztályfőnök és a kollégiumi csoportvezető egyéni fejlesztési tervet is készítenek. Az egyéni fejlesztési terv a pedagógus által készített, egy-egy tanulóra vonatkozó dokumentum, mely a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleményén, esetleg más szakértők által készített diagnózison és saját tapasztalatokon alapuló, egy tanéves időtartamra szóló, sérülés-specifikus terv, mely irányulhat egy vagy több képességterületre. A rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat (látásnevelés, finommotorika fejlesztés, Braille, olvasástechnika, egyéni korrekció, dyslexia, dyscalculia, tájékozódásra nevelés), valamint az egyéni fejlesztést (aliglátók informatikája, nagymozgás fejlesztés), logopédiát tartó kollégák és a kollégiumi nevelőtanárok egyéni fejlesztési tervet készítenek.

Akiknél szükséges megtaníttjuk és gyakoroltatjuk a viselkedés elemi szabályait.

Az önismeret-fejlesztés keretében foglalkoznak az önértékelés, önbecsülés, önbizalom, ambíció fogalmával. Gyakorlatokat végeznek az önismeret fejlesztésére.

Az osztályfőnökök, a napközis tanárok és nevelőtanárok igyekeznek megismerni a szülők nevelési módszereit. A kritikus időszakot átélő gyermekek és szülők megsegítésére olyan szülői értekezletek szervezhetők, amelyeken az iskolapszichológus és osztályfőnök, napközis tanár, kollégiumi nevelőtanár segítségével dolgozzák fel a problémákat. (Első osztályba kerülés, átmenet a felső tagozatra, pályaválasztás időszaka.)

8. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök, szaktanárok, oktató tanárok, napközis feladatokat ellátó tanárok és a kollégiumi nevelőtanár feladatai

A pedagógusok helyi intézményi feladatai

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnöki tevékenység fő felelősségei:

- Sokoldalú tájékozottsággal rendelkezik az osztályában tanuló gyermekek személyiségéről, képességeiről, egészségügyi, különösen szemészeti állapotáról, szociális körülményeiről.
- Kapcsolatot tart és együttműködik a szülőkkel.
- Közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülményekről tájékoztatja az érintett szakembert.
- A pedagógiai program szellemében neveli tanítványait.
- Kapcsolatot tart a nevelésbe, oktatásba bekapcsolódó kollégákkal, az intézmény orvosaival, ápolónőikkel, szükség szerint külső partnerekkel.

- Tanévenként három alkalommal (szeptember, január, május) pedagógiai látásvizsgálatot végez az osztály tanulóival, részt vesz osztálya szemészeti vizsgálatán. Osztályáról szemészeti adatlapot készít.

Az osztályfőnök feladatai:

- Osztályfőnöki tanmenetet készít azokon az osztályfokokon, ahol a helyi tanterv szerint osztályfőnöki óra van.
- A tanterem berendezését, audiovizuális eszközeinek elhelyezését a látássérültek oktatása szempontjából, az osztály tanulóinak látásának megfelelően határozza meg.
- Osztályterméről leltárt készít.
- Összegyűjti és írásban jelzi a gondnoknak az osztályteremmel kapcsolatos javítási igényeket.
- Rendszeresen ellenőrzi a tanulók tanuláshoz szükséges felszerelését, a taneszközök, optikai/elektronikus segédeszközök állapotát. Életkortól függő mértékben segíti, irányítja a tanulóasztal rendben tartását a gyógypedagógiai asszisztensekkel együttműködésben.
- A szülőkkel egyeztetve beszerzi vagy irányítja a tanszer beszerzést.
- Életkortól és képességektől függő mértékben segíti és irányítja a tanulókat az osztálytermi rend fenntartásában.
- Minden tanév elején megbeszéli tanulóival a házi rendet, baleset- és tűzvédelmi oktatást tart.
- Naprakészen vezeti az e-osztálynaplót. Az osztály tanulóinak hiányzásait napi szinten, azok igazolásait minden tanórára tekintettel kezeli az e-naplóban. Pedagógiai szempontból figyeli a tanulók írásbeli dicséreteinek és elmarasztalásainak számát.
- Vezeti a tanulók személyi dossziéját.
- A tanuló hosszas, illetve igazolatlan hiányzását jelzi az iskolai intézményegység-vezetőnek és a gyermekvédelmi felelősnek.
- Szülői értekezleteket tart az iskola éves munkatervében meghatározott időpontokban.
- A szülők igénye esetén egyeztetett időpontban egyéni fogadó órát tart.
- Összefogja az osztály tankönyvrendelését, a pontos listát határidőre leadja az iskola könyvtáros tanárának.
- Osztálya részére a munkatervben meghatározott időszakban osztálykirándulást szervez.
- Az iskolai ünnepeken, rendezvényeken osztályát felügyeli, kíséri.
- A Pedagógiai Programban meghatározott tanulói teljesítmény mérések koordinálásáért és részben elvégzéséért felelős.
- Felkészül osztálya mikro-értekezleteire. Ehhez felhasználja a Pedagógiai Programban lévő szempontsört.
- Felkészül az osztályozó értekezletekre a szükséges adatokkal: összesíti a tanulók hiányzását, az értekezleten javaslatot tesz a tanulók magatartás és szorgalom értékelésére, valamint jutalmazására, azt követően beszerzi a jutalomkönyveket, megírja az okleveleket.
- Kitölti a bizonyítványokat, törzslapokat.

- Ha első osztályfőnöki megbízást kap, akkor az iskola előkészítő táborban foglalkozásokat, programokat szervez és tart.
- 4. és 7. évfolyamon részt vesz a munkatervben szereplő családi hétvégék szervezésében, megtartásában.
- Második osztály végén segíti a szülőket az idegen nyelv kiválasztásában.
- 7. osztályban segítséget nyújt a szülőknek a pályaválasztás kérdésében megfelelő tájékoztatást nyújtva.
- 8. osztályban intézi a továbbtanulással kapcsolatos iskolai feladatokat.
- Tanév végén osztályfőnöki beszámolót készít.
- Naprakészen vezeti a jelenléti ívét.

Az oktató tanári munka tartalma, az oktató pedagógus feladatai

Főbb felelősségei:

- Pedagógiai Program megvalósítása
- kapcsolattartás, kapcsolatépítés partnereinkkel
- önképzés, továbbképzés

Feladatai:

- a tantárgyfelosztás szerint végzi oktató munkáját
- tanmeneteket, egyéni fejlesztési terveket ír
- tankönyvet választ a tanulók számára a munkaközösségekkel egyetértésben
- méri és értékeli a tanulók teljesítményét
- rendszeresen ellenőrzi, javítja a tanulók munkáit (füzetek, munkafüzetek, dolgozatok)
- az intézményi szokásrend szerint részt vesz a tanításon kívüli iskolai programokon, munkaterv szerint azok szervezésében, lebonyolításában
- részt vesz az értekezleteken, szakmai eseményeken
- a pedagógiai munka érdekében kapcsolatot tart és együttműködik kollégáival (tanárok, napközis tanárok, kollégiumi nevelőtanárok, gyógypedagógiai asszisztensek, kollégiumi gyógypedagógiai asszisztensek, iskolapszichológusok, iskolaorvos, szemészorvos, ápolónők stb.)
- tájékoztatja a szülőket a KRÉTA-naplón keresztül, esetenként szülői értekezleteken, fogadó órákon
- nyílt órákat tart szükség szerint (szülőknek, befogadó pedagógusoknak, hallgatóknak)
- naprakészen adminisztrál a KRÉTA-naplóban
- előkészíti, esetenként elkészíti a tanításhoz szükséges szemléltető eszközöket
- ellenőrzi a tanulók felszerelését
- szükség szerint részt vesz a belső mérések lebonyolításában
- tanév végén munkájáról beszámolót ír
- naprakészen vezeti a jelenléti ívét.

Készségtárgyat oktató tanárok további feladatai

- szaktantermének eszközeit rendben tartja, óvja, gondoskodik a rendeltetésnek megfelelő használatról
- megteremti a biztonságos munkavégzés körülményeit, balesetvédelmi oktatást tart
- az oktatás fogyó eszköz igényéről listát és költségvetést készít
- az oktatáshoz szükséges eszközök beszerzésében szükség szerint közreműködik
- a testnevelők iskolai sportversenyeket szerveznek és bonyolítanak le
- a technika tanárok az oktatáshoz mintadarabokat készítenek, esetenként kiállításokat szerveznek a tanulók munkáiból, részt vesznek az intézményi programok, rendezvények dekorációjának beszerzésében, elkészítésében
- a rajztanárok feladata az agyagégető kemence előírás szerű működtetése, részt vesznek az intézmény dekorálásában és szükség szerint kiállítást szerveznek a tanulók munkáiból.

Napközis feladatokat ellátó tanárok további feladatai

- ismeri az osztályába járó tanulók személyiségét, képességeit, egészségügyi, szemészeti állapotát, szociális körülményeit
- a tanulók egészségi (szemészeti és/vagy általános) állapotában bekövetkezett változásokat haladéktalanul jelzi az egészségügyi részleg munkatársainak
- személyes felelőssége van a baleset-megelőzési szabályok betartásáért
- kapcsolatot tart és együttműködik a szülőkkel
- közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülményekről tájékoztatja az érintett szakembert
- évente legalább 3-6 alkalommal hospitál saját csoportjánál
- rendszeresen ellenőrzi a tanulók tanuláshoz szükséges felszerelését, a taneszközök, optikai/elektronikus segédeszközök állapotát
- életkortól és képességektől függő mértékben segíti és irányítja a tanulókat az osztálytermi rend fenntartásában
- naprakészen vezeti az elektronikus naplót
- aktívan vesz részt az ünnepélyeken, értekezleteken, rendezvényeken
- a szülők igénye esetén egyeztetett időpontban egyéni fogadó órát tart
- az iskolai ünnepségeken, rendezvényeken osztályát felügyeli, kíséri
- felkészül osztálya mikro-értekezleteire
- ha első napközis feladatot kap, akkor az iskola előkészítő táborban foglalkozásokat, programokat szervez és tart
- 4. és 7. évfolyamon részt vesz a munkatervben szereplő családi hétvégék szervezésében, megtartásában
- a tanulók és családjaik adatait, a róluk szerzett információkat bizalmasan kezeli
- munkájáról szóbeli (mikro-értekeztet) vagy írásbeli beszámolót készít
- feladatkörébe tartozik a rábízott gyerekcsoport (osztály) nevelése, tevékenységeinek szervezése
- tanulás-szervezésnél az optimális külső körülményeket megteremti, a délutáni órákat szamon tartja, a gyerekeket időben elküldi vagy elkíséri azokra

- a tanulás során mutatkozó egyéni problémákat megfigyeli, az igényekhez igazodóan segítséget ad, valamint az egyéni tanulási módszer kialakításához segítséget nyújt
- szabadidős tevékenységeket szervez a Pedagógiai Programban megfogalmazott kötelező, kötelezően választott és a szabadon választott programok szervezésével
- a tanulók környezetének esztétikussá és információ-gazdaggá tételéért az osztályfőnökkel közösen felelős
- a fejlesztést is szolgáló játékok speciális szempontok szerinti kiválasztása (karácsony, egyéb alkalom idején) az osztályfőnökkel közös feladat
- feladata ellenőrizni a tanulók házi feladatát, évszaknak megfelelő ruházatát
- tanév végén beszámolót készít
- naprakészen vezeti a jelenléti ívét

A könyvtáros tanár feladatai

- segíti a Pedagógiai Program megvalósulását
- igényfelmérést végez mind a tanulók, mind a dolgozók körében
- gondoskodik a gyűjtőkör szerinti állománygyarapításról az anyagi lehetőségek függvényében
- feldolgozza a beérkező állományt, folyamatosan építi a szerzői és címkatalógust a használt nyilvántartó rendszerben
- elvégzi a könyvtári leltározást, selejtezést, erről jegyzőkönyvet készít
- könyvtárhasználati órákat tart az osztályoknak
- biztosítja a könyvtár nyitva tartását a vezetőséggel egyeztetett időtartamban, bonyolítja és adminisztrálja a kölcsönzést
- folyamatosan ellenőrzi a kölcsönzési határidőket, a pedagógusokat személyesen, a tanulókat az osztályfőnökök segítségével értesíti a könyvek késedelmes vissza hozataláról
- letéti állományt kölcsönöz az osztályok és a szaktantermek részére
- a könyvek elrendezésével, könyvjelző fülekkel, feliratokkal segíti a könnyebb tájékozódást
- a folyóirat olvasóban biztosítja az anyag hozzáférhetőségét
- rendet tart a könyvtárban
- szaktanárok számára előkészíti a kért könyveket, filmeket stb.
- kapcsolatot tart külső partnerekkel (tankönyvkiadók, könyvkiadók, könyvtárellátók stb.)
- összesíti és intézi a tankönyvrendelést
- felkérésre beszámol a könyvtári munkáról, adatot szolgáltat az állományról
- részt vesz a munkájához kapcsolódó intézményi szakmai programokon
- szükség esetén részt vesz csoportkísérőként az osztályok iskolán kívüli programjain
- részt vesz az iskolai ünnepségeken, hagyományos rendezvényeken
- könyvtárhasználat, olvasóvá neveléssel kapcsolatos programokat szervez a tanulóknak
- folyamatosan továbbképzzi magát

- naprakészen vezeti a jelenléti ívét

Munkaközösség-vezetők további feladatai

- munkaközösséget szervezi, nyilvántartja a tagokat
- munkaközösségi munkatervet készít tanév elején
- félévkor és év végén beszámol a munkaközösség működéséről
- a munkaközösség által elvállat intézményi programokat koordinálja
- javaslataival részt vesz az intézményi munkaterv elkészítésében
- munkaközösségi értekezleteket tart
- figyelemmel kíséri a tagok munkáját, felmerülő problémákról tájékoztatja az intézmény vezetését
- segíti munkaközösségében a kezdő munkatársakat
- lehetőség szerint hospitál a munkaközösségi tagok óráin
- segíti kollégáit a pedagógiai munka tervezésében
- végrehajtja a munkatervben lefektetett ellenőrzési tervét
- a tanmenetek, fejlesztési tervek ellenőrzésében közreműködik
- részt vesz a vezetőségi értekezleteken (havonta)

A kollégiumi nevelőtanárok feladatai

A nevelőtanári tevékenység fő felelősségei:

- ismeri a csoportjába járó tanulók személyiségét, képességeit, egészségügyi, szemészeti állapotát, szociális körülményeit
- a tanulók egészségi (szemészeti és/vagy általános) állapotában bekövetkezett változásokat haladéktalanul jelzi az egészségügyi részleg munkatársainak
- személyes felelőssége van a baleset-megelőzési szabályok betartásáért
- kapcsolatot tart és együttműködik a szülőkkel
- közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülményekről tájékoztatja az érintett szakembert
- a pedagógiai program szellemében neveli tanítványait
- kapcsolatot tart a nevelésbe, oktatásba bekapcsolódó kollégákkal, az intézmény orvosaival, ápolónőikkel, szükség szerint külső partnerekkel
- önképzés, továbbképzés

A kollégiumi nevelőtanár feladatai:

- az éves foglalkozási terveket, egyéni fejlesztési tervet határidőre elkészíti, a szükséges módosításokat tanév során folyamatosan vezet
- tanév végén az értékelést elvégzi és rögzíti, a kollégiumi szöveges értékeléseket tanulónként megírja
- a foglalkozási terv elkészítése a Pedagógiai Program tanterveinek és egyéb ajánlásainak, valamint a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának témaköreinek figyelembevételével történik

- vezeti és naprakészen nyilvántartja a tanulók zsebpénz-felhasználását
- törekszik a látássérült gyermekekkel, tanulókkal összefüggő speciális ismeretek megszerzésére és azok gyakorlati alkalmazására
- életkortól és képességektől függő mértékben segíti és irányítja a tanulókat az osztálytermi rend fenntartásában
- minden tanév elején megbeszéli tanulóival a házi rendet, az informatikai szabályzatot
- naprakészen vezeti az elektronikus naplót
- aktívan vesz részt az ünnepélyeken, értekezleteken, rendezvényeken
- a szülők igénye esetén egyeztetett időpontban egyéni fogadó órát tart
- felkészül csoportja mikro-értekezleteire
- a tanulók és családjaik adatait, a róluk szerzett információkat bizalmasan kezeli
- munkájáról szóbeli (mikro-értekeztet) vagy írásbeli beszámolót készít
- feladatkörébe tartozik a rábízott gyerekcsoport (kollégiumi csoport) nevelése, tevékenységeinek szervezése
- tanulás-szervezésnél az optimális külső körülményeket megteremti
- a tanulás során mutatkozó egyéni problémákat megfigyeli, az igényekhez igazodóan segítséget ad, valamint az egyéni tanulási módszer kialakításához segítséget nyújt
- szabadidős tevékenységeket szervez a Pedagógiai Programban és a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjában megfogalmazott kötelező, kötelezően választott és a szabadon választott programok szervezésével
- a tanulók kollégiumi környezetének esztétikussá és információ-gazdaggá tételéért a nevelőtanár a kollégiumi gyógypedagógiai asszisztensekkel közösen felelős
- a fejlesztést is szolgáló játékok speciális szempontok szerinti kiválasztása (karácsony, egyéb alkalom idején)
- a kollégiumi nevelőtanár feladata ellenőrizni az évszaknak megfelelő ruházatot
- tanév végén kollégiumi nevelőtanári beszámolót készít
- naprakészen vezeti a jelenléti ívét

9. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

A látássérült, mozgássérült, hallássérült, tanulásban akadályozott, autizmus spektrum zavarral élő tanulók iskolai oktatásának irányelve

9.1. Habilitációs, rehabilitációs foglalkozások

A gyógypedagógia hazai művelőinek értelmezése szerint a gyógypedagógia nevelési, terápiás és rehabilitációs dominanciájú komplex embertudomány.

A „fogycatékosság”-ot, mint hagyományos alapfogalmat már nem azonosítja a testi, biológiai sérüléssel, hanem következményes állapotnak tekinti.

A fogyatékosnak minősített gyermeket a tanulás, a szociális beilleszkedés szempontjából akadályozott, korlátozott élethelyzetűnek tekinti, és ezt kívánja enyhíteni a gyógypedagógiai nevelés-oktatás pedagógiai és terápiás eszközeivel.

A Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei alapján iskolánk rehabilitációs, rehabilitációs ellátást biztosít.

E foglalkozások igénybevétele a jogi szabályozás lehetősége ad.

Iskolánkban az ép értelmű gyengénlátó tanulóknak ugyanazokat a követelményeket kell teljesíteniük, mint ép érzékszervű, jól látó társaiknak az általános iskolában. Ugyanakkor a látássérült gyermekek számára hosszabb idő szükséges az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására. A tanítás-tanulás megszervezése során figyelembe kell vennünk a következőket:

- a nagy dioptriaszámú szemüvegek, lupék, elektronikus olvasókészülékek, nagyított feladatlapok alkalmazása akkor is lassítja a munkatempót, a síkon való tájékozódást, ha a gyermeket önállóságra neveltük, és elsajátította a tempógyorsítást szolgáló kompenzáló technikákat,
- a kísérletek bemutatása, a szemléltetés időigényes,
- a tanítási órán lehetőséget kell biztosítani a segédeszközökkel történő tanulás gyakorlására (térképolvasás, szerkesztések, tanulói eszközökkel való manipulálás optikai/elektronikus segédeszköz használata közben),
- felmérésekre, tudáspróbákra az esélyegyenlőség biztosítása érdekében több idő adható a súlyos fokban gyengénlátóknak, aliglátóknak, mint az ép társaiknak.

A többi rehabilitációs és egyéb kötelező tanórán kívüli foglalkozást minden tanévben az adott tanulók igényei szerint állapítjuk meg. A jogszabály biztosította órákat a szükségletek szerint használjuk fel, csoportosítjuk át az egyes évfolyamok között.

Ennek az ellátásnak az alapja a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat által készített szakvélemény. A szakvélemény a gyermek főbb anamnézis-adatait, diagnózisát, funkcionális látásvizsgálatának és legfontosabb tanulási képességeinek vizsgálatát tartalmazza. A pedagógiai munkában hasznosítható, a speciális fejlesztésre vonatkozó korrekciós javaslatokat is megfogalmaz, melyek kiindulási alapot jelentenek az egyéni fejlesztési tervek összeállításához.

A terv a gyermek egész személyiségének fejlődését tűzi ki célul. A megvalósítás színterei elsődlegesen a rehabilitációs, rehabilitációs órák, de a sérülésspecifikus szemléletnek a tanítási órák egészébe is be kell épülniük.

A foglalkozások megkezdése előtt – a képességmérést követően – szükséges kidolgozni a pontos fejlesztési és foglalkoztatási tervet. Ennek tartalmaznia kell a fejlesztés irányát, lépéseit, módszereit és eszközeit, a foglalkoztatás formáját és körülményeit.

A rehabilitációs-rehabilitációs foglalkozások fő célja, hogy egyéni, vagy kiscsoportos foglalkozások során egyénre lebontott feladatokkal, különféle gyakorlatokkal pótolja a hiányzó vagy lassabban fejlődő készségeket.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység feladatai

- a vizuális megismerő sérült funkciók fejlesztése,
- a meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében,
- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása,
- a szükséges speciális optikai és taneszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása,
- az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

Törekedni kell arra, hogy a feladatok optimális esetben az iskolai élet mindennapjainak részét képezzék és a gyermekek minél több tevékenységét hassák át.

A tanulmányi idő egészében törekszünk az alapkészségek kialakítására, a gyermek térben és síkon való tájékozódó-képességének fejlesztésére, a szükséges optikai/elektronikus eszközök önálló használatának gyakorlására.

Intézményünkben az utóbbi években számottevően növekedett azoknak a tanulóknak a száma, akik a látássérülés mellett még más, az ismeretszerzést, vagy az iskolai élethez való alkalmazkodást nehezítő egyéb sérüléssel is rendelkeznek.

Ennek egyik oka az extrém kis súlyú koraszülöttek életkilátásainak növekedése az orvostudomány fejlődése által. Ezek a gyermekek sok esetben többszörös sérüléssel is bírnak a látássérülés mellett (pl.: mozgás-hallás-beszédprodukciós zavar, autizmus, ADHD).

Szinte mindegyikükre jellemző az idegrendszeri éretlenség, s ennek következtében a fáradékonyság, a koncentrációt nehezítő figyelemzavar.

A tanulói összetétel változásának másik lehetséges oka az integráció elterjedése, hiszen a jobb látóképességű, jó szociális háttérű, egyéb sérüléssel nem rendelkező gyermekeket a helyi iskolák egyre szívesebben fogadják be. Így a hozzánk bekerülő tanulók nagy százalékának a látássérülés mellett egyéb nehézsége is van.

Több esetben találkozhatunk ételallergiás, étel-intoleranciával rendelkező, cukorbeteg, étetésterápiára szoruló gyermekkel.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a látássérülés súlyossága,
- a fogyatékoság kialakulásának ideje,
- a sajátos nevelési igényű tanuló életkora, pszichés és egészségi állapota,
- képességei, kialakult készségei,

- kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- a társadalmi integráció kívánalmai: lehetséges egyéni életút, továbbtanulás, pályaválasztás, életvitel.

A foglalkozások fajtái:

- látásnevelés
- Braille írás-olvasás
- tájékozódásra nevelés (hosszú fehér bottal közlekedés)
- látássérültek informatikája
- olvasástechnika
- finommotorika-fejlesztés
- Terápiás foglalkozások (alapozó, szenzoros integrációs)
- komplex fejlesztés

9.2. A kötelező tantárgyi tanórákon kívüli foglalkozások pedagógiai célkitűzései

A látássérüléshez igazodó differenciált fejlesztés megvalósítása. „A fogyatékos gyermekek nevelésében a képességfejlesztés és a differenciáló pedagógia kiemelt jelentőségű. A látássérült elsősorban az információk megszerzésében akadályozott. Ha úgy segítjük, hogy a szükséges információkat a rendelkezésére bocsátjuk, csak a pillanatnyi akadályt hárítjuk el, s egyben kiszolgáltatottá is tesszük.

De ha kiműveljük azon képességeit, amelyekkel maga is eljut az információkhoz, hosszútávon segítettük, vagyis rehabilitáltuk.” *

9.2.1. Tájékozódásra nevelés és az aliglátók megtanítása a fehér bot használatára

Szeretnénk, ha tanulóink az élet lehető legtöbb területén önállóak lennének. Egy ilyen alapvető terület a mozgás és tájékozódás.

Két nagy csoportba oszthatók azok a tanulók, akik ebben a speciális oktatásban részesülnek:

- azok, akiknek a biztonságos mozgáshoz és tájékozódáshoz nélkülözhetetlen a hosszú fehér bot
- azok a tanulók, akik képesek hosszú fehér bot nélkül közlekedni, de gyenge látóképességük, vagy más ok miatt (pl. túlzottan féltő szülői magatartás miatt önállóan, bizonytalan) szükségük van tájékozódási képességük fejlesztésére.

9.2.2. Látásnevelés

A látás maximális igénybevitelével, a látási funkciók optimális körülmények közötti gyakoroltatásával, a látási érzékek tudatosabb és pontosabb feldolgoztatásával a praktikus látási teljesítmény javulását, a kompenzáló technikák elsajátításával, egyedi

¹ Fejlesztési eljárások iskoláskorú gyengénlátók számára (iskolánk tanárainak alkotása) Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola 1996.

optikai/elektronikus segédeszközök használatával a látási fogyatékoság cselekvéskorlátozó hatásának csökkentését kívánjuk elérni.

A gyengénlátó gyermekek a látásnevelés hatására nem fognak többet látni, de meglévő látásképeségüket megtanulják jobban felhasználni, ezáltal könnyebben tudnak a látó társadalomban érvényesülni.

9.2.3. Braille írás és olvasás tanítása aliglátók számára

A progrediáló szembetegség miatt veszélyeztetett és 0,1 alatti vízusú (látásélességű) tanulók számára szervezzük.

9.2.4. Látássérültek informatikája

Aliglátó tanulóinknak be kell gyakorolniuk a látássérültek számára kifejlesztett szoftverek (nagyító- és felolvasó programok) használatát olyannyira, hogy a számítógépet a lehető legnagyobb önállósággal tudják a tanulás- és a munkavégzés szolgálatába állítani. Törekszünk arra, hogy a legtöbb diák elsajátítsa a tíz ujjal való gépelést, gépírást, amely lehetővé teszi számukra a kézírás kiváltását, órai jegyzetek készítését, hosszabb szövegek megírását, biztosítva a visszaolvashatóságot.

9.2.5. Olvasástechnika

Az egyéni fejlesztőprogram elsősorban azoknak a nem diszlexiás gyengénlátó gyerekeknek készült, akik átlagos nyelvi adottságaik miatt gyengébb olvasási teljesítményt nyújtanak.

Cél a tanulók felzárkóztatása, melyet az olvasáshoz szükséges látási információk minőségileg jobb feldolgoztatásával, valamint az olvasás automatizálásának elősegítése érdekében céltudatosan összeállított gyakorlási anyaggal igyekszünk elérni.

9.2.6. Finommotorika fejlesztés

A látássérült kisgyermek iskolába kerülésekor gyakran mutat elmaradást a szem-kéz koordináció, finommotoros képességek területén. Az írástanuláshoz, önkiszolgáláshoz feltétlen szükséges képességek célirányos fejlesztését nyújtjuk ezeken a rehabilitációs foglalkozásokon.

9.2.7. Terápiás foglalkozások

A látássérülés az egyéni fejlődés során más területek érését is negatívan befolyásolhatja. Ilyen elmaradások korrekciójára alkalmazunk szükség szerint olyan terápiás eljárásokat, mint a szenzoros integrációs terápia, TSMT torna vagy az alapozó terápia.

9.2.8. Egyéni és csoportos korrekció

Az ép értelmű tanulók alsós osztályaiban és a halmozottan sérültek osztályaiban különösen fontosnak tartjuk az osztályfőnökhöz való kötődést, így ezekben az osztályokban a korrekciós foglalkozásokat lehetőség szerint az osztályfőnök gyógypedagógusok tartják.

A korrekciós órák területei lehetnek: mozgáskorrekció, látásnevelés, értelmi és a nyelvi kifejezőképesség fejlesztése, figyelemfejlesztés, a látással szoros kapcsolatban lévő írás-olvasás fejlesztése, komplex fejlesztés, átmeneti segítségnyújtás lemaradó tanulók felzárkóztatásához.

9.3. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

A látássérüléshez nem egy esetben csatlakozhat magatartási probléma. Ezt gyakran tapasztaljuk extrém kis súllyal született koraszülötteknél. Az ADHD diagnózissal rendelkező (vagy erre a diagnózisa utaló jeleket mutató), magatartászavarral, viselkedési problémával élő gyermekek számára az iskolapszichológusok nyújtanak támogatást. Ezeken a foglalkozásokon a magatartási-beilleszkedési nehézségek leküzdéséhez igyekeznek segítséget adni a tanulóknak.

9.4. Az iskolapszichológus tevékenysége

A pszichológusi tevékenység elsődleges célja a gyermek, a tanuló személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme, továbbá a nevelő-oktató munka hatékonyságának segítése. Az iskolapszichológus közvetlen segítséget nyújt a pedagógusoknak a nevelő-oktató munkához.

Egyéni vagy csoportos foglalkozások keretében közreműködik a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait javító és iskolai teljesítményét növelő intézkedésekben. Kezeli a tanulóknak a nevelési-oktatási intézménnyel összefüggő személyközi kapcsolati kommunikációs és esetlegesen fellépő teljesítményszorongásos tüneteit. Megszervezi a pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, a mentálhigiénés preventív feladatokat, a nevelési-oktatási intézményben az egészségfejlesztéssel, a nevelő-oktató munka, a szexuális nevelés segítségével, a nevelési-oktatási intézményben észlelt személyközi konfliktusok és az erőszakjelenségek megoldásával kapcsolatos pszichológiai témájú feladatokat. Krízistanácsadást nyújt a váratlan súlyos élethelyzetekben, terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

A nevelési-oktatási intézményben alkalmazott iskolapszichológus az iskola pedagógiai programja szerint szervezett iskolai tanóra ideje alatt is végezheti a tanuló részére az egyéni tanácsadást abból a célból, hogy a tanuló személyiségfejlődését elősegítse.

Az iskolapszichológus segíti a pszichológiai ismereteknek a nevelési-oktatási intézményen belüli elsajátítását, kapcsolatot tart a miniszter jogszabályban kijelölt, az Országos Iskolapszichológiai Módszertani Bázis feladatait ellátó intézménnyel és a környezetében működő iskolapszichológussal.

Az iskolapszichológus feladatai ellátása közben ügyel a szakmai titoktartásra, ami azt jelenti, hogy az elmondott személyes információkat bizalmasan kezeli. Munkáját konzultációs-tanácsadási szakmai keretek között végzi.

Néhány kiemelt terület, amelyben az iskolapszichológus segíthet:

- tanulással kapcsolatos nehézségek, tanulási motiváció, tanulási sikeresség támogatása
- stresszkezelés, szorongás, teljesítményszorongás
- beilleszkedési nehézségek, viselkedés, társas kapcsolatok segítése
- társakkal való kapcsolati problémák, kapcsolati-, kommunikációs készségek javítása
- konfliktusok kezelése, kortárs bántalmazás kezelése, megelőzése
- érzelmi, indulatkezelési nehézségek
- az iskolai szabályokhoz való alkalmazkodás, viselkedési, problémák
- váratlan, súlyos élethelyzetekben való támogatás, krízistanácsadás
- az osztályközösség, a gyerekek közötti kapcsolatok segítése
- a közösséget érintő kritikus helyzet kezelése, feldolgozás segítése
- alapvető pszichológiai/mentálhigiénés ismeretek átadása, pszichoedukáció
- tehetséggondozásban, pályaeorientációban való közreműködés

Az iskolapszichológusok munkája sokrétű és igen összetett, pszichológiai szakmai ismereteikkel, módszerekkel, eszközeikkel több területen és szinten is hozzájárulnak a gyermekek oktatásával-nevelésével kapcsolatos iskolai tevékenységekhez:

Az iskolai szervezet szintjén:

- pszichológiai ismeretek megosztása, átadása
- szakmai-módszertani támogatás, az oktató-nevelő munkát segítő szakmai ismeretek megosztása
- hozzájárul az oktató-nevelő munkához szükséges megfelelő, pozitív pszichológiai környezet kialakításához
- esetmegbeszélés biztosítása a pedagógusok számára
- kapcsolattartás az együttműködő intézményekkel (Pedagógiai Szakszolgálat, gyermekvédelem)
- szükség szerint szűrővizsgálatok, preventív feladatok megszervezése (tanulás, beilleszkedés, mentálhigiéné területén)
- mentálhigiénés, prevenciós programok szervezésében való részvétel
- koordinációs tevékenység (egy-egy program vagy probléma megoldása során)

A tanulócsoporthat/közösségek szintjén:

- az osztályfőnökkel való együttműködés
- bekapcsolódás az osztályfőnöki órák tematikájába
- osztályfoglalkozások különböző témákban (ismeretterjesztő, közösségfejlesztő, érzékenyítő, anti-bullying programok, stb.)
- nevelőtestület munkájának támogatása (szakmai, módszertani)
- szülői értekezletekbe való bekapcsolódás, pszichoedukáció

Egyéni szinten:

- segítő beszélgetés, foglalkozások a gyermekekkel

- a pedagógus munkájának segítése, együttműködés és konzultációs lehetőség biztosítása a pedagógus számára
- konzultáció és tanácsadás a szülők részére

Bármilyen más problémával is megkereshető azonban az iskolapszichológus, (például családi probléma, súlyosabb pszichés probléma), ekkor is segítséget nyújt a helyzet kezelésében, a megoldások keresésében, és szükség szerint továbbirányítja a jelentkezőt a megfelelő ellátás megtalálásához (szakértői vizsgálat, nevelési tanácsadás, diagnosztikai vizsgálat, hosszabb távú terápiás ellátás, egészségügyi ellátás, családgondozás, gyermekvédelem, stb.). 1

9.5. Diszlexia terápia

Felzárkóztató program az olvasás és a nyelvhasználat zavaraival küzdő gyengénlátó tanulók számára.

Célunk, hogy a tanulóink pontosan, a természetes beszéd ütemével körülbelül azonos, illetve látóképességükhöz mérten ezt minél jobban megközelítő tempóban olvassanak, s értsék az olvasott szöveg tartalmát.

9.6. Diszkalkulia foglalkozások

Felzárkóztató program a számolási, matematikai képességek gyengeségével küzdő tanulók részére.

Célunk a matematika tanulásához szükséges képességek fejlesztése, jártasságok, készségek kialakítása.

9.7. Egyéni komplex fejlesztés

Egyéni – esetleg kiscsoportos – komplex, fejlesztő foglalkozásokat szervezünk azon tanulóink számára, akik a látássérülés mellett egyéb, a tanulási haladást jelentősen befolyásoló hátránnyal küzdenek (pl. társuló hallássérülés, mozgássérülés, beszédészlelési, beszédmegértési nehézség).

9.7.1. Tantárgyi korrepetálás

Tantárgyi korrepetálást nyújtunk azoknak a tanulóknak, akik gyengébb képességeik, sok hiányzásuk vagy egyéb hátráltató tényezők miatt egy-egy tantárgy ismereteinek, készségeinek elsajátításában, begyakorlásában olyan jelentős elmaradást mutatnak, amely akár eredményes továbbhaladásukat is veszélyezteti.

9.7.2. Az autizmus spektrum zavarral élő tanulókkal való bánásmód

Az autizmus spektrum zavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és a rugalmas viselkedésszervezés minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Egyéni személyiségfejlesztő és egyéb fejlesztő foglalkozásokat tartunk elsősorban a magatartászavarban szenvedő, autista, autisztikus tüneteket mutató tanulóknak.

E tanulók sikeres beilleszkedését, alkalmazkodóképességük növelését iskola-pszichológusaink is segítik.

9.7.3. Tehetséggondozás és a kiemelten tehetséges tanulókkal történő foglalkozás

Tehetséggondozásban részesítjük azokat a tanulókat, akiknek képességei egyes területeken kiemelkedőek, ideértve azokat is, akik saját adottságaikhoz mértén rendelkeznek valamilyen pozitív képességgel.

Minden év májusában a tanulók és szüleik megismerhetik a választható foglalkozások sorát. A tanuló joga, hogy szülei és tanárai segítségével érdeklődési körének megfelelően válasszon a foglalkozások közül. A gyermek túlterhelését kerüljük, ennek érdekében csak korlátozott számú foglalkozás látogatására van lehetőség. A foglalkozások látogatása nem mehet a délutáni tanulás rovására.

9.7.3.1. Tanórán kívüli tevékenységek

- különféle szakkörök: rajz, főző, nyelvi, kertklub, papírfonás, számítástechnika - Logiscool (a szakkörök témaköre változhat az adott tanév lehetőségeitől függően)
- énekkar
- hangszeres tehetséggondozás
- iskolai sportkör (atlétika, csörgőlabda, úszás, judo)
- tantárgyi tehetséggondozás (matematika, magyar, természettudomány)
- szociális képességfejlesztés

A nem kötelező tanórán kívüli tevékenységekre előzetes jelentkezés júniusban lehetséges, jelentkezések véglegesítése szeptember első hetében szükséges.

9.7.3.2. Zeneoktatás, szolfézs

„Nem lehet egészen boldog ember az, akinek nem öröm a zene.” Ez a kodályi gondolat áll iskolánk zenei nevelésének középpontjában.

A zenei nevelés célja, jelentősége

A zene örömforrás, egyúttal sokoldalúan kibontakoztatja a diákok képességeit.

Célunk, hogy a zenetanulással minél közelebb vigyük tanulóinkat a zene megértéséhez és élvezetéhez. Képességeikhez mért legmagasabb szintre eljuttatni őket a hangszeres muzsikálás során, a koruknak megfelelő zenei anyagon.

A zenetanulás fegyelemre és rendszerességre szoktat, (rendszeres gyakorlás nélkül nem érhető el eredmény). Fejleszti a koncentráció képességet (a darabokat folyamatosan végig kell játszani). Szerepléshez, közönséghez szoktat, bármilyen rövid darab előadása is örömet, sikerélményt nyújt, a harmonikus személyiség fejlődéséhez járul hozzá (nyilvános hangversenyek, szereplések).

Tanulóink képességei igen változóak, a látássérüléssel gyakran társuló mozgás problémák csökkentésére kiválóan alkalmas a zongorázás, egyes esetekben a furulyázás és vonós

hangszereken való játék. A jobb és bal agyféltekék összehangolásával nemcsak mozgás-látás koordináció fejlődik, hanem az értelem, érzelem is.

9.8. Tanítás – tanulás – tanóra

9.8.1. A tanulás tanítása

Munkánk során fejlesztjük a tanulók tanuláshoz szükséges képességeit, formáljuk a tanuláshoz való viszonyát, személyiségét, hatékony tanulási szokásokat alakítunk ki, mindig hangsúlyozva a látássérülés és/vagy más sérülés okozta hátrányok leküzdését.

A tanulmányi idő egészében törekszünk az alapkészségek kialakítására, a gyermek térben és síkon való tájékozódó-képességének fejlesztésére, a szükséges optikai/elektronikus eszközök önálló használatának gyakorlására.

9.8.2. A tanulás szervezése

Az oktatás osztálykeretben folyik. A csoportbontást az igények szerint a testnevelés, az idegen nyelv tanítása során alkalmazzuk a leggyakrabban.

Pedagógus választásztásra hit és erkölcsstan, valamint nyelvi oktatás esetén van lehetőség, egyéb esetekben a csoportba sorolás a képességek, sérülésspecifikusság szerint történnek.

Felbontjuk a hagyományos osztálystruktúrát a tanórán kívüli egyéni vagy kiscsoportos fejlesztő habilitációs/rehabilitációs foglalkozásokszervezésekor.

A csoportbontások meghatározása nevelőtestületi döntés, valamint fenntartói egyeztetés és jóváhagyás alapján tanévenként változhat.

Testnevelés: szemészeti diagnózis alapján kerülnek két csoportba a tanulók. A veszélyeztetett körbe tartozó tanulók csak korlátozott mozgásanyagot végezhetnek (ezért eltérő testnevelési programot alkalmazunk).

Idegen nyelv: angol, német, a csoportbontást indokolja, hogy azonos osztályfokon tanítjuk a két nyelvet. A két nyelv közül választhatnak a tanulók a szülőkkel együttműködésben, a nyelv tanulását megelőző tanév április 15. napjáig, az erre szolgáló nyomtatványon, melyet az osztályfőnöktől kapnak meg az érintett szülők.

Beiratkozáskor, átiratkozáskor a szülő a hit- és erkölcsstan oktatással összefüggő adatkezeléshez történő önkéntes írásbeli hozzájárulással egyidejűleg írásban igényelheti hit- és erkölcsstan oktatását. Abban az esetben, ha a szülő nem tesz nyilatkozatot, az iskola a tanuló számára etika oktatást szervez. Az iskola tanév közben nem változtathatja meg a hit- és erkölcsstan oktatás vonatkozásában meghatározott csoportbeosztást. Ha a szülő a következő tanévre vonatkozóan az etika vagy a hit- és erkölcsstan tantárgyra vonatkozó választását módosítani kívánja, az erre vonatkozó szándékát minden tanév május 20-áig írásban közli az igazgatóval - a megfelelő nyomtatvány kitöltésével.

9.8.3. Projekttanítás

Intézményünkben a projektoktatást, mint módszert a pedagógiai programban leírt feladatok során alkalmazzuk. A projektoktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján.

Valamely összetett, komplex, gyakran a mindennapi életből származó téma; a témafeldolgozáshoz kapcsolódó célok, feladatok meghatározása, a munkamenet és az eredmények megtervezése; ill. az eredmények bemutatását jelenti.

A projektmódszer a tanulói tevékenységek tudatos tervezését igényli. A tervezés két fő szinten kell, hogy történjen:

- Az első az egész folyamatra vonatkozik, amely során meghatározott ismeretekhez és képességekhez kívánjuk eljuttatni a tanulókat.
- A másik szint az egyes projektek megtervezését jelenti, amelyhez a tanári motiváció és segítség tudatos jelenléte szükséges.

Az intézmény éves munkatervében jelennek meg a hagyományosan megrendezésre kerülő projekt napok. A nevelőtestület döntése alapján minden évben megszervezésre került egy témahét az alábbiak közül, a Belügyminisztérium által meghirdetett időintervallumban:

- PÉNZ7 pénzügyi és vállalkozói témahét
- Digitális Témahét
- Fenntarthatósági Témahét

A munkatervben meghatározott módon részt vesz az iskola a témahetekhez kapcsolódó programokon, illetve megszervezi a tantervben előírt, az adott témával összefüggő tanítási órákat, foglalkozásokat.

9.9. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

9.9.1. Délutáni napközis és kollégiumi foglalkozások, szabadidős tevékenységek

A kollégium szervezeti felépítése két alapeladat ellátását teszi lehetővé: a fogyatékos tanulók kollégiumi elhelyezését és a napközi-otthonos ellátást – mind az ép értelmű, mind a tanulásban akadályozott (halmozottan sérült) gyengénlátók és aliglátók számára.

Intézményünk egyedülálló abból a szempontból, hogy a kollégiumban az ép értelmű és a halmozottan sérült tanulók azonos csoportban (integrálva) élnek a délutáni, az esti, a reggeli, a hétvégi időszakokban.

A kollégium tevékenységét, a tanulók életrendjét a házirend és a napirend szabályozza

Ébresztő, reggeli teendők
(kollégiumi gyógypedagógiai asszisztensek)

Étkezés, további reggeli teendők > helyszín: kollégium
(kollégiumi gyógypedagógiai asszisztensek)

Indulás az iskolába
(kollégiumi gyógypedagógiai asszisztensek)

Tanórák (oktatótanárok, > helyszín: iskola
gyógypedagógiai asszisztensek)

Ebéd (napközis feladatot ellátó pedagógusok,
gyógypedagógiai asszisztensek)

Levegőzés, szabadfoglalkozás >
(napközis feladatot ellátó pedagógusok)

Tanulás > helyszín: iskola
(napközis feladatot ellátó pedagógusok,
kollégiumi nevelőtanárok, gyógypedagógiai asszisztensek)
(délután a tanulók tanórán kívüli foglalkozásokon
-habilitáció/rehabilitációs foglalkozásokon, zeneórán, szakkörökön, stb.
vesznek részt egyénileg)

Uzsonna (napközis feladatot ellátó pedagógusok,
kollégiumi nevelőtanárok)

Irányított foglalkozások > helyszín: iskola
(kollégiumi nevelőtanárok)

Vacsora (kollégiumi nevelőtanárok)

Esti teendők és irányított foglalkozások > helyszín: kollégium
(kollégiumi nevelőtanárok,
kollégiumi gyógypedagógiai asszisztensek)

Villanyoltás
(kollégiumi gyógypedagógiai asszisztensek)

A látássérült gyermekek életvitelében, az önálló felnőtt életre felkészítés érdekében rendkívüli fontosságú a fogyatékos(ok) okozta hátrányok leküzdésének megtanítása, a fogyatékossgal való együttélés elfogadtatása.

Mindez alapvetően meghatározza a kollégiumi tevékenységek gyógypedagógiai szemléletű alakítását: törekvésünk a gyengénlátásból, aliglátásból fakadó életviteli problémák megoldására, valamint a szociális szempontból hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, tehetséggondozására irányul.

A reggeli és az esti kollégiumi tennivalók a gyengénlátó, aliglátó gyermekek nevelésében a kötelező ellátáson túl az önállóság, önkiszolgálás fejlesztését és az egyéniség kibontakozását célozzák.

Ezt tervszerűen és egyénekre alkalmazva végezzük, ennek érdekében foglalkozunk az alábbiakkal:

- a személyi higiénia (szem-, szemüveg, egyéni látásjavító és egyéb segédeszközök gondozása, testi higiénia)
- kulturált és minél önállóbb étkezés (evőeszközök helyes használata, kenyér-kenés, ételek szedése, folyadékok töltése)
- egészségi állapotuk kezelése, az arra rászoruló gyermekek rendszeres gyógyszerelésre küldése az egészségügyi részlegre, a gyógyszerelés fontosságának és az állapotával járó egyéb egészségügyi szabályok betartásának megtanítása, fokozott figyelemmel kísérése (szemcseppek és egyéb gyógyszerek)
- saját ruházat felismerése és rendben tartása (szekrényrend, mosás, varrás, vasalás, tisztaruha váltás, stb.)
- saját környezet rendben tartása (tanulási és a tanulást segítő eszközök, játékok, könyvek, egyéni polcok, a hálókban ágyazás, polcok fogasok rendezése)
- a közösség környezetének ápolása (játékok megóvása, elcsomagolása, takarítás, virágok gondozása, hálók dekorálása, otthonossá tétele)
- a közösségi élet szabályainak megtanítása, alkalmazása (pl.: testvéri és baráti kapcsolatok ápolása, kiépítése, közös és egyéni beszélgetések, játékok, kisebbek segítése, tolerancia stb.)
- a szabadidő kellemes, kulturált és hasznos eltöltése

A foglalkozások szervezésénél figyelembe vesszük a tanulók egyéniségét, fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását.

9.9.2. A szociális hátrányok enyhítése érdekében tevékenységeink több szintén működnek

Az iskolai szervezési keretek között az oktatótanárok vezetésével folyik (a kollégiumi, illetve napközis foglalkozásokkal egy időben)

- habilitációs, rehabilitációs órák
- nem kötelező felzárkóztató, tehetséggondozó órák
- egyéni fejlesztő foglalkozásaink a személyiség- és magatartásproblémás gyermekek részére

A napközis foglalkozások: tanulás, kultúrfoglalkozások, kézműves foglalkozások, játék, szabadidő szervezése, iskolán kívüli programok.

A kollégiumi foglalkozások: séta, kultúrfoglalkozások, tornatermi foglalkozások, uszoda, játék, szabadidő szervezése, iskolán kívüli programok.

9.9.3. A Kollégiumi nevelés országos alapprogramja

Az Alapprogram szerint a következő témakörökben foglalkozásokat szervezünk:

TÉMAKÖR	1–8. évfolyam
A tanulás tanítása	4
Az erkölcsi nevelés	2
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	1
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1
A családi életre nevelés	1
Testi és lelki egészségre nevelés	2
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2
Pályaorientáció	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2
Médiatudatosságra nevelés	1
	22 óra

A témakörökön belül 2-4 téma feldolgozása az életkornak megfelelő szinten történik. Egy-egy alkalommal 20-45 perces időtartamban, a tanulók előzetes ismereteit, érdeklődését figyelembe véve ajánlott.

9.9.4. A kollégiumi nevelőtanárok szerveznek egyéb foglalkozásokat

- kézműves-foglalkozások (bábkészítés, rajz, színezés)
- művészeti foglalkozás (filmklub, zeneklub-éneklés, zongoragyakorlás, iskolarádió műsorkészítés, meseolvasás, mesedramatizálás)
- játék (társasjáték, kártyajáték, sakk, mozgásos játékok, játéktanulás)
- informatikai foglalkozás
- személyiségfejlesztő foglalkozás (terefere klub, drámajáték)
- séta

A kollégiumi foglalkozások évenként változhatnak.

9.9.5. Hétvégi kollégiumi ügyelet

A kollégiumi ellátást igénylő tanulóknak a szülő, gondviselő írásban igényelhet hétféle ügyeletet. Az ügyeletet a Fenntartó által kijelölt kollégium szervezi meg. Az igénylések alapján a kollégiumi intézményegység-vezető megszervezi a gyerekek oda és vissza kísérését, étkezését, csomagjaik összekészítését, a fogadó intézménnyel egyeztetni a létszámot, tudnivalókat a tanulókról. A kollégiumi gyógypedagógiai asszisztensek a hét utolsó tanítási napján elkísérik a tanulókat az ügyeleti kollégiumba és a hét első tanítási napja előtti napon visszakísérik őket intézményünkbe.

9.10. Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása

9.10.1. A nevelésbe vett és a veszélyeztetett tanulók ellátása

A gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermekek ellátását a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szabályozza. Ez intézményünk munkáját is befolyásolja. A gyermekvédelmi gondoskodásban élő látássérült tanulóink harmonikus személyiségfejlődése érdekében fokozottan szorgalmazzuk azt, hogy minél hamarabb családi gondoskodást kapjanak. Törekszünk arra, hogy a gyermekek kapcsolatát hozzátartozóikkal kiépítsük, és a családba visszahelyeztessük. Amennyiben erre nincs lehetőség, a nevelőszülőkhöz való elhelyezést tartjuk a leghumánusabbnak és legbiztonságosabbnak. Természetesen a kollégiumi ellátást továbbra is biztosítjuk.

A gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermekek az élet minden területén hátrányos helyzetűek. Nevelésük fokozott figyelmet igényel.

Az előző fejezetben részletezett, minden gyengénlátó tanulókat érintő és számukra nyújtott ellátáson felül a sokéves tapasztalat alapján az alábbi feladatokat valósítjuk meg:

- személyre szóló egyéni törődés, szeretetteljes, bensőséges gondoskodás
- önállóságra nevelés az életviteli technikák minden területén
- hazautaztatás megsegítése
- tehetséggondozás – amelynek nem feltétele a jó tanulmányi eredmény, hanem elsődlegesen a tehetség és az érdeklődés
- saját tulajdon fogalmának kiépítése (pénz, ruházat, játék, könyv)
- saját emlékek gyűjtése (fotók, régi játékok, könyvek stb.)
- önálló életvezetés gyakorlása (háztartási ismeretek, ügyintézés, kapcsolattartás)
- utógondozás (egyéni kérések és lehetőségek alapján)

9.10.2. Az intézmény gyermekvédelmi feladatokkal megbízott pedagógusának tevékenysége, a szociális hátrányok enyhítése

- számon tartja a veszélyeztetett, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulóinkat.
- elemzi családi, anyagi helyzetüket a szülők, a tanárok és a különböző hivatalos személyek tájékoztatása alapján.

- telefonos és személyes kapcsolatot tart családsegítőkkel, gyermekvédelmi gyámokkal, nevelőszülőkkel, lakásotthonok, gyermekotthonok munkatársaival, gyámhivatalokkal, szülőkkel, valamint hivatalos leveleket ír a járási hivataloknak, családsegítőknak, szülőknek, gyámhivataloknak, illetve a hivatalok felkérései alapján véleményeket ír.
- jelzi az igazolatlan hiányzásokat 1, 2, 10, 30 és 50 óra felett szülőnek és a megfelelő hivatali szerveknek.
- segíti a rászoruló szülőket hivatali ügyintézésükben és tájékoztatja őket a különböző szociális és egyéb juttatásokkal kapcsolatban.

Az intézmény dolgozói és külső támogatói szükség szerint ruhaneművel, tanszerrel, játékkal támogatják, látják el a szegény sorsú gyermekeket.

9.11. Egyéb tevékenységi formák

Felzárkóztató és tehetséggondozó foglalkozások. A tanítási órákon kívül szervezett fejlesztő foglalkozások e tevékenység szinterei. Felvilágosító munka szülői értekezleteken. Rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket a fogyatékos embereket, a fogyatékos gyermekeket nevelő szülők szociális támogatásáról. Kapcsolatot tartunk e témában illetékes hivatalokkal, fogyatékosokat segítő alapítványokkal. Játékkölcsönzés – elsősorban az alsó tagozatos tanulók számára.

10. Az intézmény döntési folyamatában való tanulói részvétel rendje

10.1. A diákokkal való kapcsolattartás formái

10.1.1. Diákönkormányzat

10.1.1.1. A diákönkormányzat – a nevelőtestület véleményének kikérésével – dönt

- saját szervezeti és működési szabályairól, amit a választó tanulóközösség fogad el és a nevelőtestület hagy jóvá,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap, a Diáknap, programjáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről.

10.1.1.2. A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet

- a nevelési-oktatási intézmény működésével,
- és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

10.1.1.3. Az iskolai diákönkormányzat véleményét ki kell kérni

- az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben,
- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához kell kikérni.

Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, a diákönkormányzatot segítő tanárt a tárgyalásra meg kell hívni.

10.1.1.4. Az iskola, helyiségeinek használata

A diákönkormányzat feladatainak ellátásához térítésmentesen használhatja az iskola, helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem korlátozza az iskola, kollégium működését.

10.1.1.5. Diákközyűlés

- A diákközyűlés összehívását az iskolai diákönkormányzat vezetője kezdeményezi, a tanév helyi rendjében meghatározottak szerint.
- A diákközyűlés napirendi pontjait a közyűlés megrendezése előtt tizenöt nappal nyilvánosságra kell hozni.

11. A szűlű, a tanuló, az iskolai és a kollégiumi pedagógus együttműködése

11.1. Kapcsolattartás a szűlűkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

A pedagógusok, a nevelést-oktatást közvetlenül segítűk és a szűlűk kapcsolata azoknak a felnűtteknek az egyenrangű szövetsége, akik együttműködve segítik a gyermekek, tanulók képességéhez, állapotához mért legnagyobb fokű fejlődését.

Ahhoz, hogy a szűlűk és az intézmény pedagógusai, a nevelést-oktatást közvetlenül segítűi között az együttműködés valóban eredményes legyen, kívánatos, hogy:

- a kapcsolat kölcsűnűs tiszteletre és bizalomra épűljűn,
- az érintkezés közöttűk legyen elfogadű, nyűlt, őszinte, szívélyes, jűindulatű,
- a tanulóval kapcsolatos problémák esetén legyenek nyitottak egymás érveire, kinek-kinek a feladatából fakadű sajátosságokra, álljanak készen arra, hogy közösűn keressűk a legjobb megoldást.

11.1.1. A szülővel való kapcsolattartás fontossága

- Az iskola segítséget nyújtson a szülő számára gyermeke neveléséhez.
- A szülők gyermekeik tanulmányai iránt tanúsított érdeklődése sokat segíthet a pedagógusoknak.
- A szocializációs folyamatok irányítása könnyebbé válik.
- A személyiségformálás eredményesebbé tétele.
- A kialakult együttműködés elősegíti a gyermek sikeres továbbhaladását.

11.1.2. Az együttműködés tartalma

- A tanulók tanulmányi munkájának segítése.
- A szabadidő hasznos eltöltése.
- Az egészséges életmódra nevelés megvalósítása.
- Az iskoláról alkotott reális kép kialakítása.

11.2. A kapcsolattartás formái

- A KRÉTA felületen, üzenő füzetten keresztül történő informálás.
- Személyes kapcsolattartás, vagy telefonon, e-mail útján.
- Fogadóórák tartása: a tanév elején meghirdetett időpontokban.
- Szülői vagy pedagógusi kezdeményezésére, előre egyeztetett időpontban személyes találkozó.
- Szülői faliújság.
- „Büszkék vagyunk rájuk” képes információs-tábla.

11.3. A szülőkkel való kapcsolattartás fórumai iskolánkban a következők

11.3.1. Szülői értekezletek

- A mindenkor éves munkatervben rögzítésre került időpontokban – évenként két alkalommal össz-szülői értekezletek tartása.
- Osztály szintű szülői értekezletek (Szülői értekezletek az osztályfőnök szervezése szerint tematikus, más szakemberek bevonásával, illetve az éves Munkatervben előre rögzített időpontban megtartva.)

11.3.2. A Szülői Közösség tagjainak tevékenysége többek között

- Tanár – diák – szülő találkozók szervezése, ballagás, Pedagógus nap és iskolai ünnepek lebonyolításának segítése.
- Az osztályközösség programjain (klubdelutánok, tanterem dekorálás,) aktív részvétel.
- Alkalmanként az iskolai munka értékelése kérdőívek alapján.
- Családi hétvége szervezésében segítség.
- A *Kovács Csongor Alapítvány a Gyengénlátó Gyermekekért* alapítványi est szervezésében, lebonyolításában segítség.

12. Az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény tevékenységei

A módszertani intézmény munkatársai feladatukat helyileg a módszertani intézményben, valamint az érintett fővárosi és vidéki közoktatási intézményekben látják el. A programok egy részében a tantestület iskolai és kollégiumi részlegében dolgozó tanárok és segítők is részt vesznek.

A szülői, tanulói, befogadó iskolai igényekre érzékenyen reagáló módszertani intézmény a különböző életkorú látássérülteket eltérő módon segíti.

12.1. Óvodások megsegítése

Az óvodások kompenzatív fejlesztése, iskolára való felkészítése a szülőkkel egyeztetett időpontban egyéni, illetve heti vagy havi rendszerességgel szervezett csoportos fejlesztő foglalkozások keretében történik. A nevelést segítő fejlesztő munkába a gyermek családját is bevonjuk. E körbe tartozó tevékenységek és programok:

- egyéni beszélgetés,
- gyógypedagógiai tanácsadás,
- képességfejlesztő játékok kölcsönzése,
- családi hétvégék,
- „Szülők Iskolája”.

A családokat igyekszünk tájékoztatni a gyermekük nevelését, fejlesztését érintő legújabb rendelkezésekről, a szociális juttatások köréről.

12.2. Iskolás tanulók megsegítése

Az integrációt segítő tanácsadó tanárok rendszeres utazótanári ellátásban részesítik a főváros általános iskoláiba járó, érvényes szakértői véleménnyel rendelkező gyengénlátó és aliglátó gyerekeket. Rehabilitációs fejlesztő órákat tartanak a fővárosi gyengénlátó tanköteles korú gyerekeknek és tanulóknak, akik többségi vagy fogyatékosági típusú köznevelési intézménybe járnak. Ezen intézmények saját látássérültek pedagógiája szakos gyógypedagógus hiányában igényelhetik az utazó gyógypedagógus megsegítését a sérülés-specifikus habilitációs, rehabilitációs fejlesztés biztosításához.

Az együttnevelés előkészítését szolgálja az első osztályt kezdő gyermekek leendő pedagógusai részére a nyári, tanításon kívüli időszakban szervezett, kétszer egynapos szakmai továbbképzés is.

Az EGYMI munkatársai a rendelkezésükre álló személygépkocsival vagy tömegközlekedési eszközökkel kérésre meglátogatják a súlyos problémával küzdő gyengénlátó, aliglátó vidéki

tanulók intézményeit, ahol hospitálnak, gyógypedagógiai tanácsadást és esetenként saját élményű szimulációs gyakorlatot tartanak a tantestületnek és/vagy a diákoknak.

Intézményünkben, előzetes időpontegyeztetést követően, lehetőség van számos optikai és elektronikai segédeszköz kipróbálására. Az eszközök ajánlását, kiválasztását a rehabilitációs tanár vagy gyógypedagógus segíti és szervezi.

A középiskolás korúak számára igény esetén egyéni tanácsadást, kérésre intézménylátogatást tartunk. A pedagógusok számára előadást, saját élményű szimulációs gyakorlatot szervezünk, ez utóbbi a diáktársak számára is kérhető. A 7-11. osztályos együttnevelésben részt vevő tanuló gyengénlátó fiatalok számára évente nyári rehabilitációs táborot szervezünk.

Rehabilitációs napokat vagy hetet szervezünk felső tagozatos és középiskolás gyengénlátók számára, akiknek nagy szükségük van intenzív megsegítésre. Az igényektől függően ennek tartalma olyan speciális megsegítés, melyre helyben nincs lehetősége a tanulónak, pl. tájékozódás és közlekedéstanulás, speciális önellátási technikák, billentyűhasználat és számítógép használata speciális nagyító és felolvasó szoftverekkel, optikai vagy elektronikus nagyító eszközök kiválasztása és használatuk elsajátítása.

12.3. Befogadó pedagógusok módszertani megsegítése

Az együttnevelést segítő módszertani intézmény segítséget nyújt a befogadó közoktatási intézmények óvodapedagógusainak, tanítóinak, tanárainak az együttnevelésben részt vevő óvodások fejlődése, az iskolások eredményes tanulása, és beilleszkedése érdekében.

A közvetlen segítségnyújtás egyik formája a gyógypedagógiai tanácsadás, amely:

- a gyermek különleges igényeinek a feltárására,
- speciális módszertani kérdésekre,
- nevelési problémák megoldására,
- a követelmények vonatkozásában tehető engedményekre,
- az értékelés kérdéseire, valamint
- kompenzációs technikák megtanítására irányul.

A felső tagozatba lépő tanulók pedagógusait - igény szerint - kihelyezett szakmai konzultációval segítjük, melynek része saját élményű szimulációs gyakorlat is a befogadó intézmény nevelőtestületének érintett tagjai számára. Egyeztetés szerint az érzékenyítő foglalkozást a tanulótársak számára is biztosítjuk.

A vidéki integráltan tanuló látássérült gyermekek megsegítésében közreműködő helyi, szakos gyógypedagógusokkal szoros szakmai kapcsolatot ápolunk. Utazótanári hálózati munkaközösségként igyekszünk naprakész adatbázist működtetni az aktív látássérült szakos gyógypedagógusokról. Rendszeresen tájékoztatjuk őket a különböző szakmai újdonságokról, megosztjuk velük legfrissebb módszertani anyagainkat, meghívót kapnak a befogadó pedagógusok számára szervezett szakmai programjainkra. Évente szakmai továbbképzést (Partnertalálkozó) szervezünk a számukra intézményünkben.

Egyes vidéki gyógypedagógiai módszertani intézmények az intézményünkkel kötött együttműködési megállapodás alapján regionális partnerintézményként vesznek részt ellátási körzetük látássérültjeinek utazó gyógypedagógusi megsegítésében.

Az Oktatási hivatal által kiadott „A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve” és az “Írányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához” című dokumentumok értelmében a gyengénlátó, aliglátó tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő gyógypedagógusunk az együttműködés során:

- a) segíti a pedagógiai és szemészeti diagnózis értelmezését;
- b) javaslatot tesz a látássérüléshez, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
- c) segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális optikai segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- d) javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- e) figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- f) együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- g) terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;
- h) segíti a befogadó pedagógust az egyéni értékelés kialakításában, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében;
- i) segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.

Az inkluzív óvodák és iskolák pedagógusainak önképzését és továbbképzését többféleképpen segíti a módszertani intézmény:

- A befogadó intézmények pedagógusai számára tematikus szakmai napokat szervez online, illetve személyes jelenléttel. A programok során módszertani előadások hangzanak el, jó gyakorlatok, speciális eszközök bemutatására kerül sor. Foglalkozásrészletek, tanórarészletek bemutatása vagy hospitálási lehetőség teszi érzékletesebbé az elhangzottakat. A résztvevők igény esetén módszertani segédanyagokhoz, speciális feladatlapokhoz, egyéb szakmai anyagokhoz juthatnak hozzá digitális formában.

- Igény esetén egyéni konzultációs lehetőséget biztosít a befogadó pedagógusok számára az adott gyermek, tanuló látássérülésével és az ebből fakadó speciális igényeivel kapcsolatban.
- Speciális pedagógiai tájékoztatást nyújt előadások tartásával, szimulációs gyakorlatokkal és szakirodalom ajánlásával, és írásos tájékoztató anyagokat állít össze.
- Egyéni pályaválasztási tanácsadást nyújt az integráltan oktatott 7. osztályos tanulók számára.
- Eszközbemutatókat tart a legújabb optikai, elektronikai és egyéb tanulást segítő eszközök megismertetésére.
- Együttműködik a kollégiumi intézményegységgel a tematikus családi hétvégék, rehabilitációs napok és az integrációs táborok szervezésében, lebonyolításában.
- Felkérésre szerepet vállal befogadó iskolák látássérüléshez kapcsolódó tolerancia programjain.

Fontosnak tartjuk, hogy az intézmény minden dolgozója ismerje és figyelembe vegye tanulóink sajátos nevelési igényeit a napirendjükhöz kapcsolódó minden időszakban és helyszínen. Ennek érdekében a módszertani központ szimulációs gyakorlatokat biztosít, szemészeti és szakmai alapismereteket nyújt az intézmény különböző dolgozó csoportjai számára. A megszerzett speciális tudás birtokában várható el, hogy a nem gyógypedagógiai végzettségű kollégák és munkatársak is megértéssel és megfelelő módon forduljanak a gyengénlátó gyermekek felé.

A módszertani intézmény folyamatosan bővíti a kézikönyvtár állományát, a kölcsönözhető fejlesztő-játékok gyűjteményét, és a látásjavító- eszköztárat.

13. Az iskola, a kollégium és a módszertani intézmény együttműködése

A módszertani intézmény szervezi és koordinálja az intézmény integrációt segítő munkáját. Ebben a feladatban évek óta az iskolai oktató tanárok is részt vesznek. Az általuk nyújtott gyógypedagógiai megsegítés sokirányú tevékenységben nyilvánul meg:

- bemutató órák és foglalkozások tartása a módszertani központ rendezvényein (szakmai programok, online van személyes jelenlétű nyílt nap, tanfolyam, iskolaelőkészítő tábor, családi hétvégék);
- bemutató órák tartása nyílt napoktól függetlenül is, a kívánt osztályfokon és tantárgyban, a befogadó iskolák pedagógusainak egyéni vagy csoportos igényéhez igazodóan;
- konzultáció széleskörű szakmai szempontok alapján;
- felkérésre előadás tartása a rendezvényeken;
- szülők és tanulók fogadása tanórákon, tájékoztatásuk;
- feladatgyűjtemények alapját képező feladatlap sorok kidolgozása, összeállítása;

- módszertani útmutatók, anyagok, filmek készítése.

A módszertani intézmény tanárai tartják a kapcsolatot a befogadó iskolák pedagógusaival; továbbképzési téma-kínálatukat folyamatosan bővítik az aktuális szakmai újdonságokkal, gyűjtik, továbbítják az együttneveléssel kapcsolatos kérdéseket, és koordinálják a közös munkát.

Ahogy a pedagógus-továbbképzési tevékenységben együttműködnek a módszertani intézmény munkatársai az iskolai pedagógusokkal, ugyanúgy az intézményi gyakorlatra jellemző rugalmas, segítőkész magatartás és együttműködés valósul meg a családi hétvégék, nyári integrációs táborok szervezésében és megvalósításában a kollégium és a módszertani központ között.

Az iskola, a kollégium és a módszertani intézményegység külön egységként működik, de szoros szakmai együttműködésben végzik tevékenységüket. A munkatársak közül néhányan több intézményegységben végeznek feladatot. A kialakult feladat-megosztási és együttműködési formák jól példázzák az egységes gyógypedagógiai módszertani intézményi modellnek megfelelő működést.

A tanulók, a szülők és a pedagógusok együttműködési lehetőségei:

- kommunikációs formák (írás- és szóbeli tájékoztatók, feljegyzések, beszámolók, jegyzőkönyvek),
- kommunikációs színterek (értekezlet, megbeszélés, faliújság, számítógépes belső hálózat, tapasztalatcsere)

Másik fontos alapidokumentumunk, az SZMSZ, a III. fejezetében szabályozza részletesen az együttműködés formáit, többek között a Diákönkormányzattal és a Szülői Szervezettel történő kapcsolattartás formáit.

14. Az intézményi könyvtár könyvtárpedagógiai programja

1. Az iskolai könyvtárra vonatkozó jogszabályok

2011.évi CXCV. tv. a nemzeti köznevelésről

46.§ (6) c) A tanuló joga, hogy igénybe vegye az iskolai, kollégiumi könyvtári szolgáltatásokat.

63. § (1) A pedagógus joga,... i) „az iskola könyvtárán keresztül használatra megkapja a munkájához szükséges tankönyveket, tanári segédkönyveket, az intézmény SZMSZ-ében meghatározottak szerinti informatikai eszközöket...”

20/2012. EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

163.§ (1) „Az iskolai, kollégiumi könyvtár az iskola, kollégium működéséhez, pedagógiai programjának megvalósításához, a neveléshez, tanításhoz, tanuláshoz szükséges dokumentumok rendszeres gyűjtését, feltárását, megőrzését, a könyvtári rendszer szolgáltatásainak elérését és mindezek használatát, továbbá a könyvtárhasználati ismeretek oktatását biztosító, az intézmény könyvtár pedagógiai tevékenységét koordináló szervezeti egység”.

20/2012. EMMI rendelet

165. § (4) „... a könyvtáros tanár nem csak információt szolgáltat, hanem nevelő-oktató tevékenységet folytat, melyet könyvtár pedagógia programja irányít”

166.§ (1) c)” a könyvtáros könyvtár pedagógiai programja szerinti tanórákat tart”

166.§ (2) a) „egyéb foglalkozás: a tanórákon kívüli egyéni vagy csoportos, pedagógiai tartalmú foglalkozás, amely a tanulók fejlődését szolgálja”

167.§ (1) „az iskolai, kollégiumi könyvtár gyűjteményét a helyi pedagógiai programnak megfelelően, a tanulók és a pedagógusok igényeinek figyelembe vételével kell fejleszteni”

165. § (4) „A könyvtáros tanár a nevelő-oktató tevékenységét könyvtár pedagógiai program alapján végzi.”

2. A könyvtár szerepe a pedagógiai, tanulási tevékenységben

A könyvtár gyűjteményének tervszerű fejlesztésével, a forrásokhoz és információkhoz való hozzáférés biztosításával és könyvtár-pedagógiai munkája által segíti a nevelő – oktatómunkát, az intézmény Helyi Pedagógiai Programjában kitűzött célok eredményes megvalósulását.

A Nemzeti Alaptanterv és a Kerettanterv követelményei alapján összeállított könyvtárhasználati tanterv szerint megtartott könyvtárhasználati órákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon alakítja, formálja a korszerű információszerzési készségeket és az információhasználati tudást, segíti, hogy a tanulók az információkat kritikusan és alkotóan tudják felhasználni.

A nevelőtestülettel együttműködve segíti a könyvtárhasználatra épülő tanórák megtartását, támogatja a forrásalapú tanulást.

Szakszerűen feltárt és elhelyezett gyűjteményével és szolgáltatásaival segíti az egyéni és a csoportos kutatómunkát, a felkészülést a tanulmányi versenyekre, a szabadidő hasznos eltöltését, hozzájárul az esélyegyenlőség biztosításához.

Az iskolai könyvtár az információs kompetencia fejlesztésének fontos színtere.

Célok, feladatok

Az iskolai könyvtár rendszeres látogatásával tapasztalat szerzése a könyvtárban végezhető tevékenységekről.

A könyvtárhasználat módjának megismerése.

A könyvtárban való viselkedés szabályainak elsajátítása.

A főbb dokumentumfajták megismerése, információk keresése.

Megfelelő segédkönyvek kiválasztása és használata.

A könyvtár szerepének fontossága a tanulásban és a szabadidős tevékenységekben.

Hozzájárulás a tanulók olvasóvá neveléséhez.

Az élethosszig tartó tanulás, az alkalmazható tudás megalapozása.

Az önálló ismeretszerzéshez szükséges tevékenységek kialakítása.

3. Könyvtár-Pedagógiai Tanterv

Alsó tagozat 1-4. évfolyam

Alsó tagozaton elsődleges feladat a könyves környezet megszerettetése. A kellemes környezet, a játékos foglalkozások, valamint a gyerekek bevonása a könyvtár életébe ezt segíti elő. A könyvtárhasználat szabályait, a könyvtári tereket, az állomány őket érintő részének elhelyezkedését, a kölcsönözhetőség szerinti csoportosítást már az első év végére megtanulhatják.

1-2. osztályban a mese, a gyerekversek, drámajáték, papírszínház, varázsjátékok...mind kedvencei ennek a korosztálynak. Könyvajánlásokkal, játékos könyvtári foglalkozásokkal egyre közelebb juthatunk a olvasás, a könyvek, a könyvtár megszerettetéséhez.

3-4. osztályban az érdeklődésük a „tudományos” könyvek iránt kezd felélénkülni. Az ismeretközlő könyveken keresztül alapvető könyvtárhasználati ismereteket is szerezhhetnek. Negyedik év végére cél, hogy a gyerekek tisztában legyenek a könyv részeivel, a könyvtári betűrenddel, a könyvek tartalmi felosztásának három nagy csoportját be tudják azonosítani.

1. évfolyam (évi óraszám: 2)

Nevelési-fejlesztési cél:

A tanulási képesség fejlesztése a tanulók életkori sajátosságának megfelelő élményszerű megismerési feladatokkal.

Ismerjék meg a könyvtárhasználat szabályait, a könyvtári szolgáltatásokat és igénybevételük módját, a kulturált viselkedés szabályait. A könyvtár rendszeres látogatásával szerezzenek tapasztalatot a könyvtár alapvető szolgáltatásairól.

Tananyag:

Látogatás az iskolai könyvtárban. A könyvtár szolgáltatásai, a könyvkölcsönzés módja. Olvasási szokások alakítása a könyvtárban. Könyvtár, könyvesbolt különbsége. Válogatás a korosztálynak készült könyvekből: leporellók, képeskönyvek, mesekönyvek.

A könyvtárban elvárt viselkedési szabályok tanulása.

Fogalmak:

A könyvtár terei. A könyvtári szolgáltatások. A kölcsönzés. A kép és a szöveg összefüggése. Könyvtár, könyvesbolt. Magatartási szabályok.

2. évfolyam (évi óraszám: 2)

Nevelési-fejlesztési cél:

Ismerjék meg a tanulók a könyvtárhasználat, az információszerzés alapjait. Tudjanak eligazodni a könyvek szerkezetében, ismerjék meg a könyvek jellemző adatait (cím, szerző, kiadó, illusztrátor), a könyv részeit (gerinc, borító).

Tananyag:

Gyermekkönyvek válogatása megadott témához, egyéni érdeklődés szerint.

Kölcsönzés.

Eligazodás a könyvekben tartalomjegyzék alapján.

Gyermekkönyv tartalmának megállapítása a kép és a szöveg együttes értelmezésével.

A könyv részei. A könyvek legfontosabb adatai.

Gyermeklexikonok.

Fogalmak:

A könyv részei. A könyv adatai. Tartalomjegyzék, abc rend.. Címszó, szócikk.

3. évfolyam (évi óraszám: 2, halmozottan sérültek tagozatán 3)

Nevelési-fejlesztési cél:

Képesek legyenek az állományrészek megkülönböztetésére (szépirodalom, ismeretterjesztő irodalom, kézikönyvek). Segítséggel tudják használni az életkoruknak megfelelő gyermeklexikonokat és szótárakat.

Tananyag:

Alapismeretek a könyvtár tereiről és állományrészeiről.

Könyvek keresése a szabadpolcon szerző és cím szerint.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő művek témájának megállapítása (cím és tartalomjegyzék alapján) és csoportosításuk a főbb állományrészek szerint. Könyvtári betűrend.

Ismeretlen szavak értelmezése gyermeklexikon és értelmező szótár segítségével. A magyar helyesírási szótár használata.

Fogalmak:

Szépirodalom és ismeretközlő irodalom. Kézikönyvek. Betűrend, hasáb, címszó, szócikk.

4. évfolyam (évi óraszám: 3)

Nevelési-fejlesztési cél:

Legyenek ismereteik a tanulóknak az alapvető kézikönyvekről és azok használatáról: Értelmező kéziszótár, Szinonima szótár, Móra lexikon. Ismeretközlő könyvekből tudjanak információkat gyűjteni.

Ismerjék meg a katalógus fogalmát, a katalóguscédula adatait.

A lakóhelyi gyermekkönyvtárban tett látogatás alkalmával szerzett tapasztalatok alapján hasonlítsák össze az iskolai könyvtárt és a gyermekkönyvtárt.

Tananyag:

Az enciklopédia típusai, felépítése. A gyermekenciklopédiák. Fogalmak, nevek, témakörök keresése enciklopédiában a mutatók és a tartalomjegyzék alapján.

Ismeretlen fogalmak, szavak keresése lexikonban. Egynyelvű és többnyelvű szótárak.

A katalógus tájékoztató szerepe a könyvek és egyéb információforrások keresésében.

Látogatás a lakóhelyi gyermekkönyvtárban. Megadott szempontok alapján a könyvtár megfigyelése, a tapasztalatok feljegyzése.

Különböző információhordozók a lakóhelyi és az iskolai könyvtárban (folyóirat, hanglemez,

hangkazetta, dia- és videofilm).

Fogalmak:

Címszó, szócikk. Enciklopédiák. Az egynyelvű és a többnyelvű szótárak. A katalógus. Gyermekkönyvtár.

Felső tagozat 5-8. évfolyam

Az alsó tagozaton szerzett iskolai könyvtári és gyermekkönyvtári tapasztalatokra építve a megszerzett tudás rendszerezése és tudatosítása kerül középpontba. A tanulók már önállóan tudnak keresni a könyvtár állományrészeiben, követik a könyvtárhasználat szabályait. A különböző információhordozók megismerésével ki tudják választani azokat, melyek feladataik megoldásához szükséges.

5. évfolyam (évi óraszám: 3)

Nevelési-fejlesztési cél:

A tanulók önállóan tájékozódjanak az iskola könyvtárában, a korosztály számára készült nyomtatott szépirodalmi és ismeretközlő művekben. A szerzett információkat megadott szempontok szerint tudják felhasználni, a forrásokat azonosítani tanári segítséggel.

Tananyag:

Tájékozódás az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében. Szabadpolcos raktári rend.

A dokumentumok főbb típusai. A könyv formai elemei.

Könyvek tartalmának megállapítása és ismertetése formai és tartalmi elemeik felhasználásával. Könyvek keresése különböző tantárgyak megadott témáihoz. Segédkönyvek használata ismeretlen fogalmak, kifejezések, eseményekhez, személyekhez kapcsolódó adatok kereséséhez.

A felhasznált források azonosítása a dokumentumok főbb adatainak megnevezésével.

Fogalmak:

Könyvtári abc. Raktári jelzet. Dokumentumtípusok. Kötéstábla, könyvtest. Könyvtári katalógus. Lexikon, enciklopédiák, szótárak, élőfej, mutatók.

6. évfolyam (évi óraszám: 3)

Nevelési-fejlesztési cél:

A hagyományos és az új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások megismerése. A korosztálynak készült tájékoztató források, segédkönyvek biztos használata. Forráskiválasztás: a problémának megfelelő nyomtatott és elektronikus források irányított kiválasztása. Ismerjék és tudják alkalmazni a legalapvetőbb anyaggyűjtési és vázlatkészítési módokat.

Tananyag:

Dokumentumtípusok, kézikönyvek, atlaszok, lexikonok használat.

A hagyományos és nem hagyományos dokumentumok formai, tartalmi, használati jellemzőinek megállapítása, csoportosításuk. Információ gyűjtése adott témához segítségével.

Megadott művek keresése és tematikus gyűjtőmunka a könyvtár szabadpolcos állományában a feliratok és a raktári jelzet segítségével.

Azonos művek keresése különböző ismerethordozókon.

A szépirodalmi művek raktári rendjének megismertetése. A dokumentumok főbb adatainak megnevezése.

Fogalmak:

Kézikönyvtár, hagyományos dokumentumok, nem nyomtatott dokumentumok. Raktári rend.

7. évfolyam (évi óraszám: 3)

Nevelési-fejlesztési cél:

A könyvtártípusok jellemzőinek megismerése, összehasonlítása.

A raktári rend alapján tudjanak önállóan keresni dokumentumokat. Ismerjék a kézikönyvtár összetételét és tájékozódásban betöltött szerepét. Tudják felhasználni a könyvtári szolgáltatásokat a tanulásban és a tájékozódásban. A felhasznált források azonosítása a dokumentumok főbb adatainak megnevezésével.

Tananyag:

Rövid könyvtártörténeti áttekintés az ókortól napjainkig.

Az alapvető könyvtártípusok, könyvtári rendszer. A könyv tájékoztató apparátusa.

Nyomtatott és elektronikus kézikönyvek használata.

Az elektronikus katalógus használata. Közhasznú adatbázisok használata.

Anyaggyűjtés különböző tantárgyak témáihoz.

Fogalmak:

Könyvtártípusok (nemzeti könyvtár, szakkönyvtár, elektronikus könyvtár, közművelődési könyvtár, felsőoktatási könyvtár, közművelődési könyvtár, iskolai könyvtár).

Könyvtári adatbázisok, elektronikus katalógusok.

8. évfolyam (évi óraszám: 3)

Nevelési-fejlesztési cél:

Nyomtatott és elektronikus források, közhasznú információforrások és az ismeretterjesztő művek típusainak ismerete. Adatbázisok használata. Az információforrások etikus felhasználásának megismerése, az információkezelés jogi és etikai szabályai. A jegyzetelés különböző technikáinak alkalmazása.

Tananyag:

A katalógus fajtái (ETO szakkatalógus).

Forráskiválasztás, információkeresés, bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás.

Jegyzetelés, cédulázás, vázlatkészítés módszerei. A hivatkozások és idézetek felhasználásának etikai, formai követelményei.

Fogalmak:

Elektronikus könyvtár, kézikönyvtár, szaklexikon, szakkönyv, bibliográfia, linkgyűjtemény, keresőkérdés, tárgyszó, szerzői jog. Információs érték. Irodalomjegyzék.

3.1 Taneszközök

Az iskolai könyvtár teljes eszköztára, szolgáltatásai.

Könyvtári eligazító és információs táblák.

Audiovizuális anyag, számítógépes infrastruktúra.

A pedagógusok és tanulók által felhasznált taneszközök.

Tankönyv, feladatgyűjtemény, munkafüzet, tanári kézikönyv.

Általános és szaklexikonok, enciklopédiák, egy-és kétnyelvű szótárak.

Megfelelő példányszámú, gyermekek részére készült segédkönyv.

3.2 Tanulói tevékenységtípusok

Egyéni munka

Csoportmunka

Gyűjtőmunka

3.3 Időtervek, órakeretek tervezése

A könyvtári foglalkozásokat előre ütemezni kell. Az időkeretek ütemezése (szaktanári egyeztetéssel) a könyvtáros feladata.

A kerettanterv két tantárgyba integrálja a könyvtárhasználati ismeretek oktatását: a magyar nyelv és irodalomba, valamint az informatikába.

A magyar nyelv és irodalom tantárgyban elsősorban a könyvtárhasználat során fellelt információ feldolgozása zajlik.

Az informatika tárgyba integrálódott könyvtárhasználat az ismeretek a könyvtárra, mint információtároló és szolgáltató egységre, a dokumentumokra, mint forrásokra, és elérhetőségüket biztosító tájékoztató eszközökre vonatkozik.

A könyvtárhasználat természetéből fakadóan tantárgyközi, s ezt igazolja az is, hogy a kerettantervben szereplő tantárgyak szinte valamennyi évfolyamán találhatunk könyvtárhasználatra vonatkozó tananyagot, ill. a tanulók önálló ismeretszerzésre, kutatómunkájára alapozó feladatokat, ajánlásokat vagy éppen elvárásokat. A könyv- és könyvtárhasználati ismeretek tanítása könyvtáros tanári és szaktanári feladat együttesen.

Intézményünk épületének bővülése lehetővé tette, hogy külön könyvtártermet rendezzünk be a tanulók és a felnőttek számára. A könyvtárat igénybe veheti minden dolgozó. A könyvtáros tanár feladatköre a tankönyvek rendelése is. Az új beszerzések között egyre nagyobb szerepet játszanak a korszerű ismerethordozók. A tanulók számára a könyvtárban is lehetőséget tudunk biztosítani az elektronikus nagyító készülék, számítógép használatára.

15. A Gyengénlátó Diákok Sportegyesülete

A sportegyesület célja: iskolánk tanulóinak mindennapi testedzésének biztosítása. Az egyesület a diákok egészségét, testmozgását, szellemi és fizikai jó közérzetét és ezek egyensúlyát előtérbe helyező és magas szinten tartó élet-és szemléletmód kialakítására és népszerűsítésére törekszik. Együttműködik a látássérültek sportját szervező, segítő hazai és külföldi szervezetekkel. Testnevelőink diákjainkat évente többször viszik atlétika, úszás és goalball versenyekre. A sportegyesületet a Fővárosi Bíróság 2003-ban bejegyezte. A sportegyesület és az iskola együttműködési megállapodást kötött.

II. Az iskola helyi tanterve

II.1. Óratervek

Egészségfejlesztés a mindennapos testnevelés keretében, és a fizikai aktivitással kapcsolatos tanórán kívüli foglalkozásokon valósul meg iskolai és kollégiumi keretek között.

Az iskola a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.

II.1.1. Az iskola helyi tanterve 2020

Jogszábai háttér:

110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról

Tájékoztató a kerettantervek alkalmazásáról - Oktatási Hivatal 2020

Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyama számára

Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama számára

Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók 1-4. évfolyama számára

Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók 5-8. évfolyama számára

ÓRATERVEK

**Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és
Kollégiuma 2020**

Helyi tanterv óraterve, ép intellektusú gyengénlátó tanulók - alsó tagozat

Alsó tagozat	1. évfolyam		2. évfolyam		3.évfolyam		4. évfolyam		Összesen 1-4. évf.
	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	
Magyar nyelv és irodalom	8	288	8	288	6	216	6	216	1008
Idegen nyelv	0	0	0	0	0	0	3	108	108
Matematika	5	180	5	180	5	180	4	144	684
Etika	1	36	1	36	1	36	1	36	144
Környezetismeret	0	0	0	0	1	36	1	36	72
Digitális kultúra	0	0	0	0	1	36	1	36	72
Ének-zene	2	72	2	72	2	72	2	72	288
Vizuális kultúra	2	72	2	72	2	72	1	36	252
Technika és tervezés	1	36	1	36	1	36	1	36	144
Testnevelés	5	180	5	180	5	180	5	180	720
Tanórák összesen	24	864	24	864	24	864	25	900	3492

Szabadon tervezhető órakeret felhasználása:

- 1. évfolyam: +1 óra magyar nyelv és irodalom, +1 óra matematika
- 2. évfolyam: +1 óra magyar nyelv és irodalom, +1 óra matematika
- 3. évfolyam: +1 óra magyar nyelv és irodalom, +1 óra matematika
- 4. évfolyam: +1 óra magyar nyelv és irodalom, +1 óra idegen nyelv

A tantárgyak tananyagtartalmát a Helyi tanterv, 1. sz. melléklet tartalmazza

**Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és
Kollégiuma 2020**

Helyi tanterv óraterve, ép intellektusú gyengénlátó tanulók felső tagozat

Felső tagozat	5. évfolyam		6. évfolyam		7. évfolyam		8. évfolyam		Összesen 5-8. évf.
	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	
Magyar nyelv és irodalom	5	180	5	180	4	144	4	144	648
Idegen nyelv	3	108	3	108	3	108	3	108	432
Matematika	4	144	4	144	4	144	4	144	576
Történelem	2	72	2	72	2	72	2	72	288
Állampolgári ismeretek	0	0	0	0	0	0	1	36	36
Etika	1	36	1	36	1	36	1	36	144
Természettudomány	2	72	2	72	0	0	0	0	144
Biológia	0	0	0	0	2	72	1	36	108
Fizika	0	0	0	0	1	36	2	72	108
Kémia	0	0	0	0	1	36	2	72	108
Földrajz	0	0	0	0	2	72	1	36	108
Digitális kultúra	1	36	1	36	1	36	1	36	144
Hon- és népismeret	0	0	1	36	0	0	0	0	36
Ének-zene	2	72	1	36	1	36	1	36	180
Vizuális kultúra	1	36	1	36	1	36	1	36	144
Technika és tervezés	1	36	1	36	1	36	0	0	108
Testnevelés	5	180	5	180	5	180	5	180	720
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	36	1	36	1	36	1	36	144
Tanórák összesen	28	1008	28	1008	30	1080	30	1080	4176

Szabadon tervezhető órakeret felhasználása:

5. évfolyam: +1 óra magyar nyelv és irodalom

6. évfolyam: +1 óra magyar nyelv és irodalom

7. évfolyam: +1 óra magyar nyelv és irodalom, + 1 óra matematika

8. évfolyam: +1 óra magyar nyelv és irodalom, + 1 óra matematika

A tantárgyak tananyagtartalmát a Helyi tanterv, 1. sz. melléklet tartalmazza

**Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és
Kollégiuma 2020**

Helyi tanterv óraterve, enyhén értelmi fogyatékos gyengénlátó tanulók – alsó tagozat

Alsó tagozat	1. évfolyam		2. évfolyam		3. évfolyam		4. évfolyam		Összesen 1- 4. évf.
	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	
Magyar nyelv és irodalom	8	288	8	288	7	252	7	252	1080
Matematika	5	180	5	180	4	144	4	144	648
Etika	1	36	1	36	1	36	1	36	144
Környezetismeret	0	0	0	0	1	36	1	36	72
Digitális kultúra	0	0	0	0	1	36	1	36	72
Ének-zene	2	72	2	72	2	72	2	72	288
Vizuális kultúra	2	72	2	72	2	72	1	36	252
Technika és tervezés	1	36	1	36	1	36	3	108	216
Testnevelés	5	180	5	180	5	180	5	180	720
Tanórák összesen	24	864	24	864	24	864	25	900	3492

Szabadon tervezhető órakeret felhasználása:

1. évfolyam: +1 óra magyar nyelv és irodalom, + 1 óra matematika
2. évfolyam: +1 óra magyar nyelv és irodalom, + 1 óra matematika
3. évfolyam: +1 óra magyar nyelv és irodalom, + 1 óra matematika
4. évfolyam: +2 óra technika és tervezés

A tantárgyak tananyagtartalmát a Helyi tanterv, 2. sz. melléklet tartalmazza

Helyi tanterv óraterve, enyhén értelmi fogyatékos gyengénlátó tanulók - felső tagozat

Felső tagozat	5. évfolyam		6. évfolyam		7. évfolyam		8. évfolyam		Összesen 5-8. évf.
	heti	évi	heti	évi	heti	évi	heti	évi	
Magyar nyelv és irodalom	4	144	4	144	4	144	4	144	576
Angol nyelv	0	0	0	0	2	72	2	72	144
Matematika	4	144	4	144	4	144	4	144	576
Történelem	2	72	2	72	2	72	1	36	252
Állampolgári ismeretek	0	0	0	0	0	0	1	36	36
Etika	1	36	1	36	1	36	1	36	144
Hon- és népismeret	1	36	0	0	0	0	0	0	36
Természettudomány	2	72	3	108	5	180	5	180	540
Ének-zene	2	72	2	72	1	36	1	36	216
Vizuális kultúra	2	72	2	72	1	36	1	36	216
Digitális kultúra	2	72	2	72	2	72	2	72	288
Technika és tervezés	2	72	2	72	2	72	2	72	288
Testnevelés	5	180	5	180	5	180	5	180	720
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	36	1	36	1	36	1	36	144
Tanórák összesen	28	1008	28	1008	30	1080	30	1080	4176

Szabadon tervezhető órakeret felhasználása:

5. évfolyam: +1 óra digitális kultúra, +1 óra technika és tervezés

6. évfolyam: +1 óra digitális kultúra, +1 óra technika és tervezés

7. évfolyam: +1 óra digitális kultúra, +1 óra technika és tervezés

8. évfolyam: +1 óra digitális kultúra, +1 óra technika és tervezés

A tantárgyak tananyagtartalmát a Helyi tanterv, 2. sz. melléklet tartalmazza

II.2. Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján

A tanulói kompetenciák látássérültekre jellemző sajátosságai

- A látássérülésből eredő fogalmi hiányok pótlása szükséges irányított szemléltetéssel, valós tartalmú szókincsbővítéssel.
- A gyengénlátó, aliglátó tanuló számára a megfelelő látási kontroll hiányának következtében nehezített a kommunikáció, a metakommunikáció által terjedő információk érzékelése, megértése, feldolgozása és alkalmazása. Tanári irányítással képessé válhat a kommunikációban használt paralingvisztikai eszközök használatára (a beszédhang minőségének változtatása, az arckifejezések, gesztusok alkalmazása).
- A tanuló az ismeretszerzés és az írásos kommunikáció során, szükség esetén a látássérültek számára kifejlesztett speciális szoftvereket használ.
- A pozitív attitűd kialakítása magában foglalja a nyilvánosság előtti magabiztos megszólalásra való törekvést.

Idegen nyelvi kommunikáció

- A gyengénlátó és az aliglátó tanuló esélyegyenlőségét növeli a társadalmi beilleszkedésben az idegen nyelv tudása.
- Számára is szükséges a szövegfajták széles körének ismerete (irodalmi szövegek, újságcikk, honlap, levél, stb.), segédeszközök (jegyzetek, ábrák, térképek) használata szövegek megértéséhez, alkotásához.
- A kompetencia része a tanulását könnyítő optikai segédeszközök készség szintű használata.
- A pozitív attitűd magában foglalja az idegen nyelvek iránti érdeklődést.

Matematikai kompetencia

Speciális szemléltetés és segédeszközök biztosítása mellett a gyengénlátó, aliglátó tanuló is ismeri és használja a matematikai jeleket, képleteket, modelleket, geometriai ábrákat, grafikonokat. Súlyos aliglátó tanulóink ezeken a részterületen könnyítéseket kaphatnak.

Természettudományos kompetencia

A gyengénlátó, aliglátó tanuló kompetenciája kiterjed a gyengénlátással kapcsolatos biológiai és fizikai ismeretekre is.

Digitális kompetencia

- Az ismeretek kiegészülnek a tízujjas gépirás elsajátításával.
- A digitális kompetencia felöleli a speciális képernyőnagyító-, olvasó programok használatát, a látássérült embereket érintő weboldalak ismeretét is.

- A tanuló képes a számára megfelelő tanulási/munkakörnyezet kialakítására, ahhoz segítség kérésére: megfelelő méretű monitor, egyedi megvilágítás, speciális program, stb.

Személyes és társas kompetenciák

- A saját szembetegséggel kapcsolatos ismeretek megszerzése, higiéniai szabályok betartása, a látáskímélő életmód kialakítása.
- Fokozott figyelem a konstruktív kommunikáció képességének kialakítására, mások bizalmának elnyerésére, eredményes stressz-, frusztráció-, és konfliktuskezelésre.
- A látássérült személyek jogainak, pozitív diszkriminációs lehetőségeinek ismerete.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- A gyengénlátó és az aliglátó tanuló, fiatal érvényesüléséhez egyéni életpálya – építésre való képesség.
- A sikerorientáltság, az innovációra való hajlam kialakítása.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- A gyengénlátó és az aliglátó tanuló látóképességétől függ képi gondolkodása, ábrázolási, önkifejezési készsége.
- Élményei, érzései színvonalas kifejezése erős kontrasztos hatást biztosító képalkotó technikák elsajátításával, a megfelelő rajzeszközök használatával, aliglátás esetén pedig agyag mintázásával, plasztikával biztosítható.
- Tudatosuljon benne hogy társas kapcsolatainak alakításában jelentősége van saját külső megjelenése esztétikumának is.

A tanulás kompetenciái

- Az egyénileg szükséges optikai segédeszköz ismerete, készség szintű használata az önálló tanulás feltétele.
- A tanuló képes szokásrend kialakítására a megfelelő tanulási környezet megteremtésében: A hatékony tanulás feltétele a személyiség és a látássérülés szempontjából leghatékonyabb tanulási módszerek begyakorlása.
- A pozitív attitűd folyamatosan fennálló motivációt, fejlett teherbíró, alkalmazkodó és kudarcűrő képességet feltételez.

II.2.1. A kompetencia-fejlesztő tevékenység

A kompetencia fejlesztés főként készségfejlesztő tevékenység, mely áthatja a gyógypedagógiai általános iskolai oktatás egészét.

Az ép értelmű gyengénlátók tagozatán a következő tantárgyak tanmeneti tervezésében (készségfejlesztő órarészletek, ismétlő-, gyakorló-, összefoglaló-, rendszerező órák) jelennek meg ezek a területek:

Magyar nyelv és irodalom:

Anyanyelvi kommunikáció, Hatékony, önálló tanulás, Szociális- és állampolgári kompetencia, Digitális kompetencia, Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Matematika:

Matematikai kompetencia, Anyanyelvi kommunikáció, Digitális kompetencia, Hatékony, önálló tanulás

Idegen nyelv:

Idegen nyelvi kommunikáció, Digitális kompetencia, Hatékony, önálló tanulás

Történelem:

Anyanyelvi kommunikáció, Digitális kompetencia, Hatékony, önálló tanulás, Szociális- és állampolgári kompetencia,

Természettudomány:

Anyanyelvi kommunikáció, Természettudományos kompetencia, Digitális kompetencia, Hatékony, önálló tanulás

Digitális kultúra:

Anyanyelvi kommunikáció, Digitális kompetencia, Hatékony, önálló tanulás

Vizuális nevelés:

Anyanyelvi kommunikáció, Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség, Digitális kompetencia

Technika és tervezés:

Anyanyelvi kommunikáció, Természettudományos kompetencia, Digitális kompetencia, Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség

Hon- és népismeret

Anyanyelvi kommunikáció, Természettudományos kompetencia, Digitális kompetencia, Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség

Ének-zene:

Anyanyelvi kommunikáció, Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Osztályfőnöki:

Anyanyelvi kommunikáció, Digitális kompetencia, Szociális és állampolgári kompetencia, Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia

Testnevelés és sport:

Testi-lelki egészség kompetenciái, Esztétikai-művészeti tudatosság, Gondolkodási és matematikai, Munkavállalói, innovációs és vállalkozási, Erkölcsi tulajdonságok, Kommunikációs és kifejezőképesség, Tanulási kompetenciák

A tanulásban akadályozott gyengénlátó tanulók tagozatán a következő tantárgyak tanmeneti tervezésében jelennek meg ezek a területek:

Magyar nyelv és irodalom:

Anyanyelvi kommunikáció, Hatékony, önálló tanulás, Szociális- és állampolgári kompetencia, Digitális kompetencia, Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Matematika:

Matematikai kompetencia, Anyanyelvi kommunikáció, Digitális kompetencia, Hatékony, önálló tanulás

Történelem:

Anyanyelvi kommunikáció, Digitális kompetencia, Hatékony, önálló tanulás, Szociális- és állampolgári kompetencia,

Természettudomány:

Anyanyelvi kommunikáció, Természettudományos kompetencia, Digitális kompetencia, Hatékony, önálló tanulás

Földrajz:

Anyanyelvi kommunikáció, Természettudományos kompetencia, Digitális kompetencia, Hatékony, önálló tanulás

Vizuális kultúra:

Anyanyelvi kommunikáció, Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség, Digitális kompetencia

Technika és tervezés:

Anyanyelvi kommunikáció, Természettudományos kompetencia, Digitális kompetencia, Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség

Ének-zene:

Anyanyelvi kommunikáció, Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Osztályfőnöki:

Anyanyelvi kommunikáció, Digitális kompetencia, Szociális és állampolgári kompetencia, Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia

Testnevelés és sport:

Testi-lelki egészség kompetenciái, Esztétikai-művészeti tudatosság, Gondolkodási és matematikai, Munkavállalói, innovációs és vállalkozási, Erkölcsi tulajdonságok, Kommunikációs és kifejezőképesség, Tanulási kompetenciák

II.2.2. A kompetencia alapú készségfejlesztés további szinterei a tanórán kívüli foglalkozások (habilitációs-rehabilitációs célú egyéni és kiscsoportos fejlesztő foglalkozások, felzárkóztató és tehetséggondozó foglalkozások)

- Olvasástechnika fejlesztés
- Dyslexia reedukáció
- Dyscalculia foglalkozás
- Aliglátók informatikája
- Informatika szakkör
- Művészeti szakkörök
- Zeneoktatás
- Tantárgyi felzárkóztató órák (magyar, matematika, idegen nyelv)
- Tantárgyi tehetséggondozó órák (magyar, matematika, idegen nyelv)
- Sportszakkörök
- Egyéni és kiscsoportos mozgásfejlesztés

A fenti fejlesztő órák óraszámát minden tanévben az aktuális tantárgyfelosztás határozza meg az osztályok, tanulók igényeihez igazodva.

II.3. Kiemelt fejlesztési területek, nevelési célok

Minden műveltségi terület, tantárgy alapvető feladata, hogy sajátosságai, és lehetőségei szerint részt vegyen a tanulók korszerű alpműveltségének kialakításában. A kereshittantern az a tantern, amely valamennyi terület tartalmába beleszővődv, a pedagógiai munka egészét átható feladatokat tartalmazza.

A NAT tartalmazza a tantárgyakon átívelő kiemelt fejlesztési feladatokat. Ezek a következők:

1. Az erkölcsi nevelés
2. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
3. Állampolgárságra, demokráciára nevelés
4. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
5. A családi életre nevelés
6. A testi és lelki egészségre nevelés
7. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
8. Fenntarthatóság, környezettudatosság
9. Pályaorientáció
10. Gazdasági és pénzügyi nevelés
11. Médiatudatosságra nevelés
12. A tanulás tanítása

A nevelési területek látássérülés specifikus kiegészítése

Közvetlen kommunikáció, ismeret- tapasztalatszerzés

Az akadályozott vizuális befogadóképesség miatt a látássérült tanulók ismeretei számos területen különbözöek, esetenként hiányosak. Megismerési, érzékelési folyamataik nehezítettek, ezért minden tantárgy törekszik a valóság teljes „megláttatására”:

- Vizuális módon a látási megkülönböztető képességet segítve, hogy a tanulók tapasztalatai pontosabbá, sokrétűbbé váljanak; speciális szemléltető eszközök, képek, nagyítások, ábrák, makettek, preparált tárgyak, kísérletek, optikai segédeszközök, írásvetítő, olvasó tévé, számítógép, interaktív táblák, projektoros kivetítés, stb. segítségével.
- Más, ép érzékszerveket segítségül hívva; tapintás, hallás, szaglás, ízlelés, testérzetek. Így olyan komplex érzékelési, megismerési folyamat elsajátíttatása válik lehetővé, mely szokássá válva a későbbi önálló ismeretszerzést teljesebbé teheti.
- A konkrét érzékszervi élmények tudatos feldolgozása, az analízis, szintézis, lényegkiemelés, általánosítás, következtetés műveleteinek tudatosítása, egymásra épülésük mikéntjének megláttatása a további közvetlen információszerzést segíti.
- Kiemelten szükséges a műveltségi területek jeleinek, a jelrendszerek alapvető sajátosságainak, (betűk, számjegyek, hangjegyek, térképjelek, képletek, műszaki rajzok) változatos formáinak megfigyeltetése, értelmezése, a tanult ismeretek köréhez való kapcsolása. Törekedjünk arra, hogy a tanulók a tantárgy jelrendszerét annak szabályainak megtartásával használják. Minden műveltségi területen nagy gondot kell fordítani a kritikai és kreatív olvasás képességének fejlesztésére, beleértve mind a valós, mind a virtuális csatornákon keresztül felfogott jelek befogadását, értelmezését és megválaszolását.
- Ügyelünk arra, hogy a grafomotoros képesség gyengesége miatt a tanulók életkorához, látásteljesítményéhez igazodó követelményeket támasszunk. Ennek függvényében rendelkezzenek a megfelelő tempójú, rendezett, jól olvasható, esztétikus írásmóddal. A gyengénlátó, aliglátó tanulóknál e cél megvalósításában segít a magyar és az informatika tantárgy.
- A tervezéskor vegyük figyelembe, hogy az általános iskolában szokásos szaktantárgyi módszerek adaptálása, a szemléltetés kiemelt és sajátos módja a megismerő tevékenység során időigényes, és mindig a tanulók differenciált foglalkoztatását kívánja meg.

Az ismeretek feldolgozása

- Körültekintően értelmeztessük, gyakoroltassuk szóban és írásban a szaknyelvi fogalmakat, és használatukat, mert sokszor csak így derülhet fény a hiányos vagy téves tartalmakra.
- Törekedjünk, szóban és írásban egyaránt, a műveltségi terület sajátos szöveg- és közléstípusainak , gondolati tartalmainak helyes megszerkesztésére, kifejező előadására, az anyanyelv tudatos és igényes használatára.

- Iktassunk be belső vizualitást , fantáziát fejlesztő gyakorlatokat a tanult ismeretekhez kötődve, a kommunikációs biztonság erősítésére.

Az ismeretközvetítő és kommunikációs képesség fejlesztése

- A látássérült gyermekeknél sokszor megfigyelhető, hogy kommunikációs zavarok, gátlások akadályozzák megnyilatkozásaikat. Ezek feloldása, biztatásuk és motiválásuk kiemelendő feladat a szóbeli, írásbeli, mozgásos, és más tevékenységekben.
- Tanítsuk őket az ismeretek szelektálására, a lényeg kiemelésére, a szóbeli, írásbeli közlések megtervezésére (vázlat, jegyzetelés).
- Gyakoroltassuk a véleménynyilvánítást, és az érvelést különböző témákban, a műveltségi terület sajátosságainak megfelelő formában.
- A gyengénlátó, aliglátó tanulók számára a tökéletlen látási kontroll következtében hiányos a metakommunikáció által terjedő információk feldolgozása, értékelése, megértése és alkalmazása. Ezért számukra kiemelkedően fontos a nonverbális kommunikáció teljes jelrendszerének a megismerése és gyakoroltatása más - más beszédhelyzetben és témában (tekintet, arcizmimika, gesztusok, testjelek, testtartás, fejtartás, beszélő felé fordulás, távolságtartás, hanghordozás, mozgástér). Tudatosítsuk bennünk, hogy a verbális kommunikációt kísérő nonverbális jelek felismerése, értelmezése nélkülözhetetlen az emberi érintkezésben a tapintat és a sikeres együttműködés szempontjából.
- Ezzel a problémájukkal legyenek tisztában, s hátrányaikat egyrészt a non-és verbális kommunikáció általuk alkalmazható területeinek alapos ismereteivel, másrészt az ép érzékszervek segítségével más területek kiművelésével pótolják.
- Kapjanak feladatokat a kommunikációs hibák önmegfigyelési módjainak tudatosítására, a közlési biztonság megszerzésére, a feszültség és konfliktus feloldására.

Az értékek, a minősítés szerepe a kommunikáció fejlesztésében

- Vizsgahelyzetekre (témazáró, tanulmányi versenyek, felvételi vizsgák, felvételi beszélgetések) felkészítő kommunikációs gyakorlatok szükségesek, a tájékozódás, mozgás, fellépés, bemutatkozás, a külön kérések (többlet idő, speciális eszköz használat, felmentés) begyakorlására, hogy lámpalázuk, az ismeretlen, újszerű helyzettől való szorongásuk oldódjon.
- Szükséges az értékelés, önértékelés különböző formáinak a gyakoroltatása, a minősítés motiváló hatásának érvényesítése a kommunikációs tevékenység ösztönzésére- a műveltségi területek sajátosságai szerint.
- Segítsük a kommunikációs énkép helyes megítélését tapintatos tanári értékeléssel a társadalmi életbe való beilleszkedés érdekében.
- Tudatosítsuk a megnyilatkozások, a kommunikációban való részvétel mérlegelésének, felelősségének kérdését.

Közvetett kommunikáció

A gyengénlátó, aliglátó tanuló, mikor nem egy jelenlévő másik személlyel, hanem a dokumentumokban rögzített kultúra bármely területével kerül kapcsolatba, bizonyos területeken szintén hátrányos helyzetben van.

Minden műveltségi terület feladata, hogy a tanítás-tanulás hatékonyságának növelése érdekében a könyvekre, a médiára, egyéb dokumentumokra, számítógépre, látássérülteknél a hanghordozókra is építse az ismeretszerzési folyamatot. Minden tantárgy neveljen az elektronikus média hatásmechanizmusainak a megértésére, a különböző médiumokban való eligazodásra, az igényelt információ megtalálására, figyelembe véve a látássérült egyén személyisége, lelki és fizikai (ergonómia) egészsége védelmének elősegítését. Olyan fiatalokat neveljünk, akik sikeres tanulási stratégiákkal használják ki az információs világháló lehetőségeit és eszközeit az élethosszig tartó tanulás során.

II.4. A tanulás tanítása iskolánkban

Az iskola átfogó nevelési-oktatási-fejlesztési feladata, hogy a tanulókat megtanítsa az önálló és eredményes tanulás technikájára ezzel fejlesztve a látássérült gyermek teljes személyiségét. A tanulási tevékenység sikeressége meghatározza a gyermek egész életpályáját. A látássérülés az alaklátást, a formaészlelést, a nagyság, a szín pontos felismerését, differenciált megkülönböztetését, - mely alapvető a magasabb rendű megismerési folyamatok megvalósulásához - részben, vagy teljesen maradandóan károsítja.

Az aliglátó, gyengénlátó és halmozottan sérült tanulók tanulási nehézségei

- a sérült percepció
- az érintett motorikum
- a téri orientáció nehézségei
- a nyelvi fejlődés zavarai
- a figyelemzavarok
- a másodlagosan kialakuló tünetek (hiperaktivitás, nagyfokú szorongás, emocionális konfliktusok, a frusztrációs helyzetek alacsony szintű tolerálása, agresszivitás, visszahúzódás, csökkent önértékelés) területén jelentkeznek.

A tanítás-tanulás folyamatának meghatározó szereplője a pedagógus. Ahhoz, hogy érzelmi, intellektuális alapon örömteli tanulásra tudja motiválni sajátos igényű tanítványait, személyiségében tükröződnie kell

- a gyengéd, pozitív, elfogadó attitűdnek a gyerek iránt,
- értékeléstől független pozitív viszonyulásnak,
- az empátikus megértésnek,
- kongruenciának, érzései nyílt kifejezésének.

A tanulás hatékonyságát segítő tényezők

- kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy, motiváció felébresztése izgalmas, hangulatos, élményszerű óra, foglalkozás vezetésével
- optimális és fokozatos terhelés betartása, a gyermek szükségleteihez való reális alkalmazkodás
- játékos változatosság, mozgalmasság, a túlzott figyelem és a huzamosan folytatott egyféle szemmunka megkönnyítésére, a kifáradás megelőzésére
- aktív látáskímélés, a közeli fixálás megszakítása és felváltása távoli fixációra, és más lazító gyakorlatok beiktatása a tanulási folyamatba (szemizom, gerincoszlop, vállöv)
- biztonság, rendszeresség, kiszámíthatóság az iskolai munka során
- a tanulási siker biztosítása a tanulóra szabott differenciált feladatok adásával, a tanulásra biztosított idő differenciálásával, egyéni bánásmóddal, követelménytámasztással, segítségnyújtással
- optimális külső feltételek megteremtése (megvilágítás, egészséges tartást biztosító asztal, szék, megfelelő íróeszközök, füzetek, könyvek)
- az optikai/elektronikus segédeszközök (szemüveg, lupe, elektronikus nagyító, olvasó tv, kamerák, számítógép,) megfelelő és önálló használata.

A tanulás képességének fejlesztése párhuzamos az ismeretsajátítás folyamatával

A **megfigyelés** során a látóképesség hiányos, vagy pontatlan adatainak kiegészítésére vonjuk be a tanulók ép érzékszerveit, hogy a megismerő folyamat teljessé váljon. A szemléletesség minél szélesebb körű érzéketességet jelentsen.

A **megértés** folyamatában a látási információk hiányosságai miatt a tanulók fogalmi bizonytalanok, hiányosak, torzultak lehetnek. Fontos, hogy a tanulók meg tudják különböztetni a megértett dolgot a meg nem értettektől, tudjon és merjen rákérdezni tartalmi tisztázásukra. A belső vizualizáció, a képi megjelenítés létrehozhatja a megértést, segítheti a tartalom ellenőrzését, és kizárja az üres verbalizmus kialakulását.

A **rögzítés** megsegítésére a tanulókkal beszéljük meg a különböző tananyagok, jellegzetes tantárgyi sajátosságok bevézésére, elsajátítására legalkalmasabb módszereket. Törekedjenek a különböző rögzítési módok (vizuális, hallásos, mozgásos) együttes alkalmazására. Kiemelt jelentőségű a látássérült tanulóknál a rövid távú emlékezet fejlesztése, mert így nem kell mindenben az írásbeliségre támaszkodniuk. A hosszú távú bevézést azzal segítheti a pedagógus, ha a

- tanítási órán elősegíti és megkívánja az elsődleges bevézést
- segít a tanulóknak megkülönböztetni a tanulnivaló hosszútávra szóló, lényeges részét a kevésbé fontosaktól
- ha az alapvető ismereteket rendszeresen és folyamatosan felfrissíti
- ha sűrűn állít be ismétlő, rendszerező, összefoglaló órákat
- ha az ellenőrzést (feleltetés, tudáspróba stb.) az azonnali kijavítással, kiegészítéssel és hiánypótlással a megerősítés szolgálatába állítja.

Az új ismeretek alkalmazásakor fejlesszük az aliglátó, gyengénlátó tanulók akaraterejét, önfegyelmét, hogy a tanultak új helyzetben történő alkotó alkalmazása során fellépő nehézségeket le tudják küzdeni. Váljon számukra vonzóvá a szellemi erőpróba, izgassa őket a „kihívás” megoldása.

A NAT követelményei a látássérült gyermekekre is érvényesek, a sérülés indokolta módosításokkal, engedményekkel. (olvasás, írás lassabb tempója, geometriai szerkesztések pontossága, térképen való tájékozódás stb.)

Az értékelés során az objektív követelmények szem előtt tartásával, mindig vegyük figyelembe:

- a tanuló már megszerzett tudásának tartalmát, mélységét (Honnan indult?)
- a tanulási folyamat során kifejtett erőfeszítését (Mekkora energiát fektetett bele?)
- önmagához mért haladási tempóját (Mire képes?)

A pedagógus értékelésének hangvétele pozitív, előremutató, formáló legyen, az elfogadás érzelmi támaszát nyújtó, határozott hangvételű. A sikertelenség okát is beszéljük meg, úgy, hogy az ugródeszka legyen a következő jó megoldáshoz.

Kisiskolás kortól kezdődően fokozatosan alakítsuk a gyermek önellenőrzési, önelemzési és önértékelési képességét.

A tanulás fontos színtere és eszköze az iskola **könyvtára, és informatikai bázisa**. Erről a Pedagógiai Program előző fejezeteiben írtunk.

Testi és lelki egészség

Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnővekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Iskolánkban e feladat is több speciális elemet tartalmaz. A témakört részletesen az Intézményünk egészségnevelési programja című fejezet fejt ki.

Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

A felnőtt lét szerepeire való felkészülés egyik fontos eleme a pályaorientáció. Ezt a tevékenységet a pedagógus tanítványaival és azok szüleivel együtt valósítja meg. A pályaorientáció nevelési feladatait az iskola minden tanára ellátja, de értelemszerűen az osztályfőnök a főszereplő.

II.5. A tanulói teljesítmények értékelése

II.5.1. Mérési pontok

Iskolánk a tanulók nevelése-oktatása során a következő mérési pontokat határozza meg:

- a bemeneti állapot rögzítése (az óvodás gyermeknek a fejlesztő munka megkezdésekor mutatott képességei, a tanuló iskolába lépésekor mutatott képességei, tudásszintje, motiváltsága)
- tantárgyi teljesítménymérés minden évfolyamon (a tantárgy tantervében rögzítve)
- negyedik évfolyam végén kerül sor az újabb mérésre, mely szakaszjellegű, felöleli az első négy év fejlődését kimeneti mérésként és az újabb négy évnél szakaszra bemeneti mérésként szolgál, neveltségi szint mérést is tartalmaz.
- kimeneti állapot rögzítése (tárgyi tudás, képességek, neveltségi szint) a 8. évfolyam végén.

Az első osztályt kezdők bemeneti mérésben az alábbi témakörök szerepelnek:

- nagymozgások (a mérést a testnevelő tanár végzi)
- lateralitás, tájékozódás térben és síkban (a mérést az osztályfőnök végzi)
- finommotorika, szem-kéz koordináció, orientáció síkban és kistérben, írást alapozó készségek (a mérést az osztályfőnök végzi)
- vizuális percepció (a mérést az osztályfőnök végzi)
- nyelvi fejlettség (a mérést logopédusunk és az osztályfőnök végzi)
- elvont/szimbolikus gondolkodás, logika (a mérést az osztályfőnök végzi)
- önkiszolgálás, önállóság szintje (a mérést az osztályfőnök és a kollégista tanulók esetében nevelőtanár, a bejáró tanulók esetében napközis tanár végzi)
- neveltségi szint, szociális viselkedés (a mérést az osztályfőnök és a kollégiumi nevelőtanár vagy napközis tanár végzi).

A felsőbb évfolyamokon belépő tanulók bemeneti mérése az elsősökétől különböző kérdéssor (az osztályfőnök veszi fel), tantárgyi tudásuk feltérképezésére pedig a megelőző évfolyam év végi felméréseit használjuk tantárgyanként.

A negyedik év végén végzett mérés tartalmazza:

- közismereti tárgyakból az év végi tantárgyi felméréseket (a mérést a szaktanárok végzik)
- neveltségi szint (a jellemzést az osztályfőnök és a kollégiumi nevelőtanár vagy napközis tanár készíti)

A kimeneti mérésben az alábbi témakörök szerepelnek:

- testi fejlettség, a tanuló motorikus képességei és mozgáskoordinációja (a mérést a testnevelő tanár végzi)
- anyanyelvi készségek;
- szövegértés és szövegalkotás, helyesírási készség, olvasási készség (a mérést a szaktanár végzi)
- matematikai készségek (a mérést a szaktanár végzi)
- neveltségi szint – jellemzés (a mérést az osztályfőnök és a nevelőtanár végzi)
- önkiszolgálás, önállóság (a mérést az osztályfőnök és a nevelőtanár végzi)

4. és 8. osztály végén az osztályfőnök pedagógiai megfigyeléseit a neveltségi szempontok alapján a jellemzésben írja le. Ezen kívül összegyűjti a készségek mérésére vonatkozó adatokat, méréseket, megfigyeléseket és csatolja a jellemzéshez.

A mérések összefoglaló dokumentációja bekerül a tanulók személyi anyagába, és digitálisan is összegyűjtésre kerülnek.

II.5.2. A tanulói teljesítmények értékelésének típusai, formái

A tanítási-tanulási folyamat értékelése

Az értékelés típusai:

- Diagnosztizáló: a tanulók előzetes tudásának feltárása.
- Formatív: a tanítási folyamat ellenőrzése, hol tartunk, mit kell még javítanunk, pótolnunk.
- Summatív értékelés: témakör, félév, tanév lezárásakor, osztályzással egybekötve.

Értékelési formáink: szóbeli-írásbeli feleltetés, dolgozat, felmérés mérésmethodikai követelményeknek és a sérülés-specifikus szempontoknak megfelelő feladatlapokkal, tesztekkel.

Az értékelés formái: szóbeli és írásbeli dicséret vagy elmarasztalás, osztályzat, szöveges értékelés (ún. „léptető” táblák, pontgyűjtés, versenyeztetés, esetenként jutalmazás, stb.).

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan teljesített, jól teljesített, megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul.

Szöveges minősítést alkalmazunk a helyi tantervünk szerint 2. évfolyam év végén és 3-4. évfolyam félévkor és évvégén a készségtárgyak esetén (vizuális kultúra, technika és tervezés, testnevelés, ének-zene), valamint 1-8. évfolyamon az etika/hit- és erkölcsan tantárgyakból. A szöveges minősítés összegző értékelései kiválóan teljesített, jól teljesített, megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul. Szükség esetén (iskolaváltás, továbbtanulás, tanulmányi átlag számítás miatt), vagy a szülő kérésére félévi és az év végi minősítést osztályzattal is elvégezzük.

A szöveges értékelés átváltása érdemjegyekre a következő szabályok szerint történik: kiválóan teljesített (5), jól teljesített (4), megfelelően teljesített (3), felzárkóztatásra szorul (2), elégtelenül teljesített (1).

A második évfolyam végén és a magasabb évfolyamokon félévkor és év végén a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél alkalmazandó érdemjegyek és osztályzatok a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

Jutalmazási rendszerünk:

Tanév közben:

- szaktanári dicséret, osztályfőnöki, nevelőtanári dicséret, diákönkormányzati dicséret,
- intézményegység-vezetői dicséret, igazgatói dicséret, nevelőtestületi dicséret,
- tárgyi jutalom.

Év végén:

- tantárgyi dicséret, nevelőtestületi dicséret – a bizonyítvány megjegyzés rovatába kerül a kiemelkedő magatartás és szorgalom elismerése,
- oklevél,
- könyv- vagy tárgyjutalom,
- "élen a tanulásban, élen a sportolásban" tárgyi jutalom (1 fiú, 1 lány),
- sportolói kiránduláson való részvétel.

Az ismeretek számonkérésének rendje: szóbeli, írásbeli feleltetést a pedagógusnak nem kell előre bejelentenie. Témazáró, év eleji, félévi, év végi felmérés időpontját legalább egy héttel korábban közölni kell. Egy tanítási napon nagy témazárót vagy felmérést csak egy tantárgyból lehet írni.

Az egységes iskolai követelményrendszert minden pedagógus köteles betartani. A szaktanárok minden tanév első tantárgyi óráján ismertetik a tanulókkal (és az első szülői értekezleten, illetve a fogadóórákon a szülőkkel) a tantárgy követelmény- és értékelési rendszerét, a pótlási és javítási lehetőségeket.

A pedagógus alapvető feladata a folyamatos tájékoztatás a tanuló előmeneteléről az e-naplóban. Szóbeli számonkérés érdemjegyét a heti naplózásig a tanulmányi rendszerbe rögzíteni kell a pedagógusnak.

A tanulónak joga van a megírt, és két héten belül kijavított dolgozatát megtekinteni, továbbá az iskola pedagógusai lehetőséget adnak arra, hogy az adott érdemjegyről szóbeli tájékoztatást kapjon a tanuló. Az érdemjegyet a heti naplózásig (hétfő 23.59) a tanulmányi rendszerbe rögzíteni kell a pedagógusnak.

A félévi és év végi jegyek megállapításának szabályai:

- 1,8 felett a tanuló elégséges osztályzatot kap
- 1,6 alatt elégtelen
- 1,6-1,8 között tanári döntés

A többi érdemjegynél 4 tizedig a rosszabb, 7 tizedtől a jobb érdemjegyet kapja a tanuló, a kettő között a tanár dönt a tanuló teljesítménye alapján.

A tanuló félévi és év végi érdemjegyének megállapítása előtt lehetőséget kap szóban vagy írásban a javításra.

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel fejezzük ki, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve

felzárkóztatásra szorul. A második évfolyam végétől a közismereti tantárgyakat osztályzattal értékeljük. A készségtárgyakat az egész alsó tagozaton a szövegesen értékeljük.

5-8. évfolyamon valamennyi tantárgyat osztályzattal minősítjük, kivételt képez az etika/hit- és erkölcstan tantárgy. A magasabb évfolyamra lépés feltétele a helyi tantervben leírt minimális követelmény teljesítése.

II.5.3. A tanuló magatartásának, szorgalmának értékelése

A Házi rend alapján

MAGATARTÁS

Példás (5) a magatartása annak a gyereknek/ tanulónak, aki/akit

- kulturáltan, udvariasan viselkedik mind a felnőttekkel, mind társaival,
- felelősséget érez osztályáért, iskolájáért,
- feladatait megbízhatóan teljesíti,
- betartja a házirendet,
- önfegyelem, megértés, türelem jellemez,
- érdeklődik a tanulás iránt
- ha véletlenül előfordul is kisebb mulasztás, hiba vagy
- meggondolatlanság, de a tévedését belátja és igyekszik jóvátenni

Jó (4) a magatartása, annak a gyereknek/ tanulónak, aki/akit

- az előzőek egyikének nem felel meg, de fegyelmi büntetése nincs.

Változó (3) a magatartása, annak a gyereknek/ tanulónak, aki/akit

- az előbbieken súlyosan vét, és osztályfőnöki intője, szaktanári figyelmeztetője vagy igazgatói figyelmeztetője van,
- vagy önhibájából félévente 3 igazolatlan órája van.

Rossz (2) a magatartása, annak a gyereknek/ tanulónak, aki/akit

- több pontban is súlyosan, visszatérően hibázik, intézményegység-
- vezetői vagy igazgatói intője van,
- vagy önhibájából az első félévben igazolatlanul 3 óránál többet, a tanév
- végén 6 óránál többet hiányozott

SZORGALOM

Példás (5) a szorgalmad, annak a gyereknek/ tanulónak, aki/akit

- az órákra mindig képességeinek megfelelően készül,
- tevékenyen részt vesz az iskolai sport és/vagy kulturális rendezvényein,

- példamutatóan rendben tartja holmiját, írásbeli munkái rendesek és tiszták,
- az osztályközösség munkájában aktívan vesz részt.

Jó (4) a szorgalma, annak a gyerekeknek/ tanulónak, aki/akit

- az előzőek valamelyikének nem felel meg kifogástalanul.

Változó (3) a szorgalma, annak a gyerekeknek/ tanulónak, aki/akit

- az órákra rendszertelenül készül, teljesítménye hullámzó,
- az osztályközösség munkájában csak hosszas rábeszélésre vesz részt,
- tanszereit, egyéb holmiját csak felszólításra teszi rendbe,
- öltözete tisztaságára, az ápoltság megjelenésére figyelmeztetni kell.

Hanyag (2) a szorgalma, annak a gyerekeknek/ tanulónak, aki/akit

- nem tanul, és nem készül az órákra, rendszeresen nincs házi feladata,
- az osztályközösség munkájában nem vesz részt,
- megjelenése sorozatosan rendetlen, a tanszereit széthagyod, nem tartja rendben
- füzetvezetése hanyag, külalakja csúnya, rendetlen,
- és a hozzáállásán többszöri figyelmeztetés ellenére sem változtat.

II.5.4. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Az iskolában az alábbi tanulmányok alatti vizsgák tehetők le:

- osztályozó vizsga,
- pótló vizsga,
- javítóvizsga.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve, egyéni munkarend szerint tanul, külföldön tartózkodó egyéni munkarendes tanuló a félévi vizsgakötelezettség alól felmenthető,
- engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és emiatt bizonyos tantárgyakból évközi munkája értékelhetetlen és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt évközi munkája értékelhetetlen és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné, és ezt igazolja.

Vizsgáról való igazolatlan távolmaradás elégtelen vizsgaeredményt jelent.

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.

Elégtelen eredménnyel zárult osztályozó vizsga nem ismételhető. A félévi eredménytelen vizsga a továbbhaladást nem befolyásolja, tájékoztató jellegű. A tanév végi eredménytelen osztályozó vizsga évfolyamismétlési következménnyel jár.

A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.

Az iskola vizsgákról előzetes értesítést küld írásban, személyes vagy postai úton, a vizsga előtt egy hónappal (egyéni munkarendű tanulónak, és osztályozóvizsgát illetve különbözeti vizsgát tevőknek), amely tartalmazza a vizsga helyét, a vizsga időpontját, vizsgatárgyakat és azok vizsgáztatásának módját. Javítóvizsga esetén, a tanév végén (bizonyítványosztáskor) tudják meg a szükséges információkat az érintettek. A konkrét vizsgatematikát a vizsgára kötelezett tanuló a vizsga előtt egy hónappal kapja meg. A vizsga reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig tarthat. Amennyiben egy tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ennek időpontját az adott tanév során egyénileg jelöljük ki. A félévi vizsgaidőszak jan.1. és jan.31. közé esik. A tanév végi vizsgaidőszak május 15. és június 30. közé esik. Indokolt szülői kérelemre ettől eltérő időpontban is szervezhetünk osztályozóvizsgát, az augusztusi pótvizsgaidőszakban augusztus 20. és 31. között. 8. évfolyamos, végzős tanuló vizsgáztatása a középiskolai beiratkozás miatt június 15-ig le kell záruljon.

Az osztályozó vizsga tantárgyankénti, évfolyamonkénti részletes követelményeit az iskola pedagógiai programja, annak helyi tanterv melléklete határozza meg (tantárgyi programjainak kimeneti elvárásaiként meghatározott továbbhaladási feltételei). Alkalmazásakor tekintettel kell lenni a vizsgázó tanuló sajátos nevelési igényére, egyéni sajátosságaira, helyzetére.

A sajátos nevelési igényű vizsgázók esetén a szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott kérésre, az igazgató engedélye alapján

- az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel meg kell növelni,
- az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használhatja,
- vizsgázó írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet.

A tanulmányok alatti vizsgákon évfolyamonként a tanterv szerinti kötelező tantárgyakból kell írásbeli és/vagy szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak.

A vizsgatárgyak kijelölésénél a tanuló értékelés alóli mentesítéseit és a vizsga típusának meghatározásánál a sajátos nevelési igényű tanuló egyéni képességeit, illetve a szakértői véleményben leírtakat figyelembe kell venni.

Gyakorlati vizsga a készségtárgyakból szervezhető: ének-zene, vizuális kultúra, testnevelés és sport, informatika. A vizsgázót előzetesen tájékoztatni kell a gyakorlati vizsga tartalmáról és rendjéről. A vizsgán az adott tanév törzsanyaga kérhető számon. A témakörök súlyozását és a vizsga hosszát a feladatsor ismeretében szakmai munkaközösség határozza meg.

Az értékelés szabályai: több részből álló vizsga esetén az érdemjegyek átlagát számítjuk. Ha az átlag a két érdemjegy közötti (például 4,5 - 4,75 végződik), akkor a vizsgabizottság mérlegel. A mérlegelés szempontjai: a tanuló hozzáállása, a tanuló képességei, önmagához mért fejlődése, a tanuló szorgalma, munkamorálja.

Tantárgy	Írásbeli és/vagy szóbeli vizsga	Gyakorlati vizsga
Alsó tagozat		
Magyar nyelv	X	
Magyar irodalom	X	
Matematika	X	
Környezetismeret	X	
Idegen nyelv	X	
Etika/Hit- és erkölcstan	X	
Digitális kultúra		X
Ének-zene		X
Vizuális kultúra		X
Technika és tervezés		X
Testnevelés és sport		X
Felső tagozat		
Magyar nyelv	X	
Magyar irodalom	X	
Matematika	X	
Történelem	X	
Állampolgári ismeretek	X	
Idegen nyelv	X	
Természettudomány	X	
Biológia	X	
Földrajz	X	
Fizika	X	
Kémia	X	
Digitális kultúra		X

Etika/Hit- és erkölcstan	X	
Hon- és népismeret	X	
Ének-zene		X
Vizuális kultúra		X
Technika és tervezés		X
Testnevelés és sport		X

II.5.5. A tanuló egyéni adottságaihoz, fejlettségéhez igazodó egyéni előrehaladású nevelés és oktatás

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló jogszabály szerint egyéni előrehaladású nevelés és oktatás a sajátos nevelési igényű tanuló számára engedélyezhető, a tanuló egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó továbbhaladást biztosító nevelési-oktatási forma. (4. § 41.)

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról alapján:

A sajátos nevelési igényű tanuló részére, a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója a tanuló egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó egyéni előrehaladású nevelést és oktatást engedélyez. Az engedélyben meg kell határozni, melyik tárgyból, melyik évfolyam utolsó tanítási napjáig kell a tanulónak a tanulmányi követelményeket teljesítenie. Az egyéni továbbhaladás - valamennyi vagy egyes tantárgyakból – különböző évfolyamokig, de legkésőbb - az e bekezdésben foglalt kivétellel - a negyedik évfolyam végéig tarthat. (11. § (3))

A szakértői véleményben foglaltak alapján az egyéni előrehaladású nevelés-oktatásról igazgatói határozatot kell hozni, ezt a határozatot az egyéni haladás teljes kijelölt időszakára egyszer kell meghozni, így érvényes a kijelölt időszak végéig.

A szakértői bizottság által meghatározott évfolyam végére kell elérni a tantárgyi minimum követelményeket. Ez többnyire a 4. évfolyamot jelenti, de előfordulhat ettől eltérő javaslat is.

A tanuló egyéni előrehaladását rögzítő dokumentum az Egyéni fejlesztési terv, melyet ebben az esetben negyedéves időszakokra kell elkészíteni.

Értékelés:

Az egyéni előrehaladású nevelés és oktatás időtartama alatt portfólió alapú értékelés készül, félévkor és tanév végén. A portfólió tartalmaz szöveges és/vagy százalékos értékelést, amelyhez ekkor még nem tartozik minősítés. A tanuló bizonyítványába az egyéni előrehaladással oktatott tantárgyhoz mentesítve (mt) bejegyzés kerül. A bizonyítvány jegyzet rovatába az egyéni előrehaladású nevelést és oktatást tartalmazó szakértői vélemény alapján hozott igazgatói határozatra kell hivatkozni.

Abban az esetben, ha a 4. évfolyam évében a tanuló rendelkezik a szakértői bizottság felső tagozatra vonatkozó tantárgyi értékelés és minősítés alóli mentesítési javaslatával, akkor a 4. évfolyam végén is portfólió alapú értékelést adunk ki az érintett tantárgyakból.

Minősítés:

Abban az esetben, ha a 4. évfolyam évében a tanuló nem rendelkezik a szakértői bizottság felső tagozatra vonatkozó tantárgyi értékelés és minősítés alóli mentesítési javaslattal, osztályzattal történik az értékelés adott tantárgyakból.

Abban az esetben, ha az egyéni előrehaladású nevelés és oktatás alsóbb évfolyamokon ér véget, akkor a szakértői bizottság által meghatározott időszak utolsó évfolyamán a tanév végén, osztályzattal történik az értékelés. Ez a továbbhaladás lehetőségét akkor jelenti, ha az osztályzat a tanév végén nem elégtelen.

II.5.6. A tanulók fizikai állapotának mérése

A tanulók fizikai állapotának mérésénél figyelembe vettük tanulóink látásvédelmét. Olyan próbákat alkalmazunk, melyek nem befolyásolják károsan a tanulók egészségi (szemészeti) állapotát.

A tanulók fizikai állapotának mérését a második évfolyamtól kezdődően évente egyszer (tavasszal) végezzük. A mérés kiterjed a tanuló testi és motoros képességeire (NETFIT) és mozgáskoordinációjának állapotára (testnevelők által kidolgozott). A mért eredményeket osztályfokonként és egyénenként táblázatban rögzítjük. A tanulókat teljesítményük alapján egészséges, fejlesztés szükséges, fokozott fejlesztés szükséges zónákba soroljuk.

II.5.7. Nevelési eredményvizsgálatok

Cél a gyermek neveltségi állapotának viszonyítása az életkorának megfelelő követelményekhez.

Vizsgáljuk a gyermek tevékenységét, erkölcsi tudatformálódását, motiváltságát, életmódját. Neveltségi szintmérést egy skála segítségével 4. és 8. osztály végén végzünk.

A nevelési eredményvizsgálatokat az iskolapszichológus segítségével, az osztályfőnök végzi. A 4. és 8. évfolyam végén az osztályfőnök és a kollégiumi nevelőtanár vagy a napközis tanár ismert szempontok alapján jellemzést készít a tanulókról.

NEVELTSÉGI ELVÁRÁSOK A 4. ÉS A 8. ÉVFOLYAM VÉGÉN

4. évfolyam

1. Egészségi állapot

- Legyen önálló egészségügyi dolgainak intézésében (rendszeres gyógyszeresedés, szemcsepp, stb. esetén önálló jelentkezés az ápolónőnél).
- Optikai segédeszközeit tartsa tisztán, törekedjen megóvásukra, figyelje állapotukat.

- Egészségi problémáit jelezze, tudatosan figyeljen oda a kedvezőtlen változásokra (pl. torokfájás), kérjen segítséget felnőttől.
- Szembetegségével legyen tisztában olyan szinten, hogy a védő-óvó szabályokat be tudja tartani, pl. „C”-s tornacsoport korlátozottsága, diagnózistól függő mozgáskorlátozás.

2. Mentálhigiénés állapot – önismeret

- Ismerje az egészséges emberi fejlődés kritériumait, törekedjen ezek betartására (helyes táplálkozás, sok mozgás, érzelmi kiegyensúlyozottság, optimista életszemlélet, stb.).
- Legyen igénye önmaga testi-lelki-szellemi megismerésére életkori szintjének megfelelően: alkati jellemzői, lelki sajátosságai, pszichés terhelhetősége, értelmi színvonala, stb.
- Tudja, hogy a fenti tulajdonságok rendszeres munkával pozitív irányba fejleszthetők.
- Fogyatékoságát fogadja el: nem mint megváltoztathatatlan és akadályozó tényezőt, hanem mint egy „életfeladatot”, amelyet meg kell és meg lehet oldani külső (és belső) segítséggel.

3. Önállóság (halmozottan sérült tanulóinknál esetleges engedmények ezeken a területeken az egyéni képességek figyelembevételével)

- Önálló öltözködés, WC használat, tisztálkodás, étkezés
- Kollégiumi feladatait segítség nélkül végezze (ágyhúzás, ruhacsere, rendrakás).
- Az iskola épületében önállóan és megbízhatóan tájékozódjon, rá lehessen bízni egyéni ügyintézés (könyvtár, üzenetvivés, ügyeleti munka).
- Tudja, hogy mit kell tennie szokatlan helyzetben (tűzriadó, helyettesítő tanár keresése, baleset).
- Feladatvégzésében életkorának megfelelően csak indokolt esetben támaszkodjon felnőtt rendszeres segítségére (pl. hosszabb hiányzásnál).
- Az önálló délutáni tanulásnál tervezze és szervezze meg a célszerű sorrendet, a pihenő időszakokat szükség szerint iktassa be.

4. Erkölcsi tudat, morális gondolkodás

- Ismerje az alapvető emberi értékeket és igyekezzon ezek szerint élni a közösségben (önzetlenség, felelősségvállalás, segítőkészség, együttérzés, becsületesség, mások tisztelete, értékválasztás, stb.).
- Ismerje a nemzeti hovatartozás fogalmát, nemzeti jelképeinket. Nemzeti ünnepeken tisztelettudóan viselkedjen.
- Tisztelje a különböző tulajdonformákat a „gyakorlatban” is (magánvagyon, köztulajdon).
- Tudjon különbséget tenni jó és rossz, veszélyes és veszélytelen, igaz és hamis, stb. cselekedetek megítélésében.

5. Szociális képesség, társas kapcsolatok, konfliktusmegoldó képesség

- Viselkedési kultúrája életkori szintjének megfelelő legyen: beszédstílus, viselkedési illemszabályok, öltözködés, önfegyelem, stb. terén.
- Társaival, ismerős felnőttekkel szemben legyen nyitott, barátságos, érdeklődő, udvarias.
- Tudjon beszélgetést kezdeményezni, ill. abba megfelelően bekapcsolódni; váratlan helyzetben való viselkedésre is legyen mintája.
- Látássérüléséből adódóan készüljön fel az idegenektől várható reakciókra, ezek megoldására legyenek megfelelő, tapintatos eszközei (szóbeli közlés, bemutatás, magyarázat, stb.).
- Ugyanakkor ő is ismerje a segítségkérés módjait, korlátait.
- Legyenek megoldási módjai a társakkal és/vagy felnőttekkel szemben felmerülő konfliktusok megoldására (kompromisszumkészség, beleélő képesség, „nagyvonalúság”, stb.).

8. évfolyam

1. Egészségi állapot

- Ismerje látássérülésének mibenlétét, az ehhez kapcsolódó higiénés és óvórendszabályokat.
- Egészségügyi problémái felmerülésekor tudja azt a megfelelő szakembernek jelezni.
- Tudja önállóan alkalmazni a gyógyszerelési szabályokat (halmozottan sérülteknél egyéni képességektől függően).

2. Mentálhigiénés állapot

- Váljon igényévé az egészséges életmód, a helyes táplálkozás, a mozgás, a fizikai fittség, érzelmi kiegyensúlyozottság, a jó közérzet.
- Legyen tisztában azzal, hogy a mindennapi életvezetés, és az életmódbeli szokások fogják döntő mértékben meghatározni későbbi egészségi állapotát, életkilátásait.
- Alakuljon ki benne felelősségérzet egészsége megőrzése, fejlesztése tekintetében.
- Legyen tisztában a dohányzás, az alkohol és a kábítószer-fogyasztás egészségi, jogi, és társadalmi következményeivel.
- Lássa be az aktív, egészséges életvitel szerepét, jelentőségét az önbecsülés és a személyközi kapcsolatok terén.
- Tudjon önállóan öltözködni, az alkalomnak és az időjárásnak megfelelő ruhadarabokat kiválasztani.
- Legyen igénye a személyi higiéné, a rendszeres tisztálkodás, ápoltság.
- Ismerje a szexualitás társadalmi vonatkozásait, a nemi és családi szerepek jellegzetességeit, legyen tisztában a szexuális élet alapvető higiénéjével.
- Legyen tisztában esetleges öröklődő betegségeinek vonzataival.
- Váljon igényévé környezetének rendje, tisztasága, esztétikája, kulturáltsága, munkájának rendezettsége, igényes külalakja.
- Saját felszerelése, ruhái stb. között tartson rendet, ismerje, és alkalmazza a rendrakás, takarítás technikáit.

3. Önállóság (halmozottan sérült tanulóinknál esetleges engedmények ezeken a területeken az egyéni képességek figyelembevételével)

Legyen képes önállóan:

- közlekedni ismert útvonalon,
- saját, megismerhető feladatkörében ügyei intézésére, (iskolán belüli ügyintéзések, menetjegyvásárlás, postai szolgáltatások, élelmiszer-, tanszervásárlás, orvosi vizsgálatok, optikai eszközök ismerete, kiválasztása, társadalombiztosítási ügyek intézése, kérvények megírása),
- feladatait elkészíteni, felkészülni a tanórákra,
- használni, tisztántartani optikai segédeszközét, legyen tisztában értékével, védje, óvja azt, meghibásodása esetén tudja, kihez kell fordulnia segítségért,
- tanulni, ismerjen, alkalmazzon különböző tanulási technikákat, pihentető módszereket,
- felszerelését előkészíteni, a feladatait, programjait napra, vagy hosszabbtávra is előre megtervezni, átgondolni,
- a médiából információt szerezni (könyv, könyvtár, újság, videó, számítógép, CD, Internet, - használata, ismerete),
- felmérni pénzügyi helyzetét, a bevétel – kiadás megtervezésére, a szükségesség megítélésére.

4. Erkölcsi tudat, morális gondolkodás

- Alapozódjon meg nemzeti identitása, hazaszeretete, világnézeti hovatartozása. Ismerje hazánk értékeit, helyét Európában és a nagyvilágban.
- Legyen tisztában az egyéni és közösségi értékekkel, az alapvető állampolgári jogokkal és kötelességekkel.
- Alakuljanak ki társadalmunk által is elfogadott ideáljai, példaképei.
- Legyen képes erkölcsi értékeket felismerni, tudjon különbséget tenni a választható értékpólusok között.
- Cselekedeteiben törekedjen a pozitív pólusok követésére, megvalósítására.
- Világképe legyen nyitott, mentes a szélsőségektől, másokét tisztelje, a reális állásfoglalás érdekében törekedjen azt megismerni.
- Erkölcsi kérdésekben legyen képes véleményét kifejezni, mások megnyilatkozását értelmezni.
- Tisztelje a különböző tulajdonformákat, becsülje meg a társadalom, az iskola, családja, társai, és saját értékeit.

5. Szociális képesség, társas kapcsolatok

Ismerje, és tudja alkalmazni a kulturált magatartás szabályait, viselkedjen illemtudóan:

- a köszönés, megszólítás, bemutatkozás, üdvözlés, kézfogás, társalgás,
- ízléses megjelenés,
- a mindennapi és az ünnepi étkezés, italfogyasztás formái,

- a társadalmi, családi, baráti és társasági szokások, hagyományok, ünnepek, ajándékozás,
- látogatás (kórház), meghívás, vendégeskedés
- közlekedés, kirándulás,
- könyvtár, színház, múzeum, hangverseny, előadás, ruhatár,
- telefonálás, stb. területein.

Látássérülése mértékétől függően ismerjen fel metakommunikációs jeleket, ismerje azok jelentőségét. Az általa elsajátíthatókat tudja a megfelelő szituációban alkalmazni (tekintet, gesztus, testtartás, mimika, hanghordozás).

6. Önismeret

- Fogadja el sérülését: nem, mint megváltoztathatatlan és akadályozó tényezőt, hanem mint egy „életfeladatot”, amelyet meg kell és meg lehet oldani külső és belső segítséggel.
- Ismerje fel belső segítőerőit, azokat a pozitív tulajdonságait, melyek segítik, és a hátráltató irányú jellemzőit, hogy le tudja őket küzdeni, hogy pozitív irányba tudjon fejlődni (bizalom, szeretet, önfegyelem, önbecsülés, önbizalom, ambíciók, teherbíró képesség, kitartás, empátia, tolerancia, nyitottság, zárkózottság, érzelmi sajátosságok, humorérzék, ügyesség, értelmi képességek, fizikai erőnlét, betegségekre való hajlam, érdeklődés, stb.).
- Váljon igényévé önmaga megismerése, az állandó testi-lelki-szellemi önkontroll.
- Önértékelése legyen kiegyensúlyozott, túlzásoktól mentes, ismerje és tudja egyensúlyban tartani ideális énképét az elvárattal és a valósággal.

7. Konfliktusmegoldó képesség

- Legyen képes felismerni a pszichés terhelés jeleit.
- Ismerje a stressz hatásait, legyenek ismeretei, technikái a kezelésére.
- Tudjon különbséget tenni a „kockázatos”, és „veszélyes” dolgok, tevékenységek között.
- Ismerje fel az egészséget veszélyeztető magatartásformákat, tudjon kezelni olyan társas helyzetet, melyek a szenvedélybetegségek kialakulásához vezethetnek, és választások elé állítják őt (dohányzás, kávé, alkohol, drogok, gyógyszerek).
- Készüljön fel látássérüléséből fakadó konfliktushelyzetekre, legyen birtokában adott, tipikus szituációkat megoldó tapintatos, udvarias megoldási formáknak.
- Legyenek megoldási módjai a társakkal, és/vagy felnőttekkel szemben felmerülő konfliktusok megoldására (mások meghallgatása, megnyugtató, a problémák elkülönítése, kompromisszumkészség, empátia, szempontok mérlegelése).
- Problémái, gondjai esetén ismerje, és tudja alkalmazni a segítségkérés formáit (szóbeli közlések, írásbeli kérvények stb.), a lehetséges utakat, szakemberek elérhetőségét, fogyatékosok támogatását végző szervezeteket.

II.6. A délutáni (otthoni) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok mennyisége, időkorlátai

A tanítási órán megismert tananyagok rögzítéséhez, a készségek kialakításához szükséges a házi feladat adása. Ennek terjedelmét azonban tanulóink átlagosnál magasabb óraszámú foglalkoztatása miatt jónak látjuk korlátozni. Hét közben az alsó tagozaton átlagosan egy óra a délutáni tanulási idő, a felső tagozaton pedig átlagosan másfél óra.

A hét végére feladott házi feladat mennyisége nem haladhatja meg az egyik napról a másikra feladott mennyiséget. Az írásbeli feladatokat a minimumra korlátozzuk.

Az őszi, téli és tavaszi szünet idejére eső lecke nem haladhatja meg az egy napra eső mennyiséget. A nyári szünetre az elért készségek megőrzését szolgáló, körülbelül egy hét alatt teljesíthető összmennyiségű házi feladat elvégzése kérhető a gyerekektől.

II.7. A pályaorientáció kiemelt feladatai az aliglátó, gyengénlátó tanulók esetében

A pályaválasztási érettség előkészítése és kialakítása

- tanulók önállóságának kialakítása, aktivitás az önkiszolgálásban, funkciók, feladatok vállalásában, ügyintézésben
- reális fogyatékoságtudat kialakítása, a sérüléssel való együttélés harmonikus elfogadása
- reális énkép kialakítása
- a munkában való helytálláshoz szükséges tulajdonságok kialakítása: alkalmazkodóképesség, tolerancia, önfegyelem, önállóság, kitartás, teherbírás, új ismeretek iránti nyitottság, szokásrend, és munkaerkölcs elfogadása, öntudatos, asszertív, kulturált magatartás, együttműködésre való képesség, az optikai/elektronikus segédeszközök használatának elfogadása, elfogadtatása
- a választás és a pályán szükséges eredményesség közti összefüggés feltárása
- rugalmasság és a bizonytalanság kezelésének képessége egyéni és társadalmi szinten

II.7.1. A pályaválasztási döntés előkészítése

- a pályaalkalmasság egészségügyi kritériumainak megismertetése, elfogadtatása a tanulóval és a szülőkkel
- a látássérülés és/vagy egyéb fogyatékoság miatt leszűkült pályalehetőségek megismertetése
- az érdeklődés, irányultság, vágyak közötti összhang megteremtése
- a tanulmányi eredmények befolyásoló hatásának elfogadtatása az iskolatípus kiválasztásánál
- a kollégiumi elhelyezés lehetőségeinek mérlegelése

II.7.2. A választott pályára való felkészítés, a hivatástudat kialakítása

- pályaismeret; intézmények, munkahelyek, iskolák meglátogatása
- látássérült felnőttek, továbbtanuló idősebb iskolatársak példájának megismerése
- esetleges pályakorrekciókra való felkészítés, élethosszig tartó tanulás, továbbképzés szükségességének elfogadása

II.7.3. A szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése

A szociális kompetenciák fejlesztésében kiemelt feladat a segítséssel, együttműködéssel, vezetéssel és versengéssel kapcsolatos területek erősítése.

Szükséges a társadalmi-állampolgári kompetenciák fejlesztése, a jogokat érvényesítő, a közéletben részt vevő, közreműködő felnőtt látássérült életre neveléssel.

II.8. A tankönyvek, egyéb könyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei

A könyv, segédlet legyen:

- NAT kompatibilis, kerettantervhez alkalmazkodó
- szakmailag kifogástalan
- tartalmazzon korszerű ismereteket
- a tantárgyi ismereteket tényekhez, valóságos helyzetekhez, kísérletekhez kapcsolja
- kiegészítő témákban adjon lehetőséget a differenciált foglalkozásra
- vegye figyelembe a tanulás életkori jellemzőit
- keltse fel a tanulók érdeklődését
- késztesse gondolkodásra
- legyen logikusan felépített, lényegre törő
- jól áttekinthető, tagolt
- vizuálisan emelje ki, támassza alá a tananyagot
- világos, érthető nyelvezetű
- jó nyomdatechnikájú, megfelelő betűméretű, nem fényes felületű, lehetőleg matt papíron fekete betűs könyv, füzet
- jó minőségű (erős, tartós) legyen

II.9. Tanmenetek készítése

A tervezés szempontjai:

A tanmenet készítés legfontosabb követelményei

- a tanmenet az érvényben lévő tantervek alapján készül
- pontosan megjelöli az óraszámot, tantervi tananyagot, témakört

- tartalmazza a gyengénlátásból fakadó speciális feladatokat, korrekciós szükségleteket, speciális eszközöket
- mintatantervek az osztályra, csoportra adaptálva használhatók
- tartalmaz differenciálásra utalásokat a tanulók eltérő tanulási képessége és látásteljesítménye miatt
- áttekinthető, pontos, esztétikus küllemű, megjelöli a felhasznált szakirodalmat, tankönyveket
- a tanmenet a tanár által egyénileg kialakított szerkezetű a közös követelmények figyelembevételével tartalmaz megjegyzés rovatot az év közbeni fontos észrevételek rögzítése céljából.

II.10. A tanítási órák elemzésének javasolt szempontjai a gyengénlátók általános iskolájában

I. Általános szempontok

1. Az óra célja, tartalma:

Az óra tananyaga megfelel-e a tantervnek?

Az óra kitűzött célja nyomonkövethető?

Milyen jártasságokat, készségeket, képességeket fejlesztett?

2. Az óra felépítése és szervezése:

Az óra felépítése megfelelt az óra típusának?

Hogyan szervezte meg a tanulók munkáját?

Milyen volt a pedagógus időbeosztása?

Megfigyelhető-e a tevékenységek logikus egymásra épülése?

3. Az óra alkalmazott oktatási módszerek:

Milyen módszereket alkalmazott a nevelő, s azok megfeleltek-e a tartalomnak, a tanulók életkori sajátosságainak?

A feladatok érdekesek, motiválóak voltak-e?

Ellenőrizte-e a szükséges előismeretek meglétét az óra elején?

Kérdései, utasításai egyértelműek voltak-e?

Figyelem megragadó-e a bemutatás, szemléltetés?

A feladatok, szemléltető eszközök, táblakép megfelelt-e a gyengénlátók igényeinek?

Adott-e megfigyelési szempontokat?

Magyarázata alkalmas-e az összefüggések megértéséhez?

A gyakorlás hogyan segítette elő a készségfejlesztést?

Az órát kis, könnyen felbontható részekre bontotta-e?

Hogyan változtatta a tempót (lazítás, feszítés)?

Hogyan alkalmazta a korszerű pedagógiai technológiát?

Volt-e ismételtes, írásos, grafikus rögzítés, részösszefoglalás, összefoglalás, az ismeretek gyakorlati alkalmazása?

Volt-e differenciálás a tanórán?

Változatosak voltak-e a munkaformák?

Volt-e, és milyen minőségben valósult meg ellenőrzés, értékelés?

4. A tanulók munkája és magatartása:

Elsajátították-e a tanulók a szükséges ismereteket?

Milyen volt az érdeklődésük, figyelmük, figyelmük?

Milyen a beszédkulturájuk?

Milyen a kapcsolatuk a tanárral?

5. A pedagógus munkája, egyénisége, magatartása:

Mi jellemzi a nevelő felkészültségét, az óravezetés stílusát, hangnemét?

Fejleszti-e a tanulók kreativitását?

Milyen a nevelő kérdéskulturája, szervezőkészsége, irányító tevékenysége?

Milyen hatással van a nevelő a tanulókra, van-e tekintélye?

Milyen légkört teremt?

Bátorító, türelmes-e?

6. A tanulás-tanítás személyiségfejlesztő hatása:

Hogyan használta fel a pedagógus az óra tartalmában rejlő nevelési lehetőségeket?

Milyen értékeket közvetített az óra?

7. Eredmények, következtetések:

Elérte-e a tanítási óra a nevelési-oktatási célját?

Melyek a pozitívumai?

Melyek a továbbfejlesztés lehetőségei?

II.11. Speciális feladatok a gyengénlátók tanítása során

- A bemutatás, szemléltetés láthatóságának biztosítása minden tanuló számára.
- Speciális elvárások a magyarázórajzokkal, feladatlapokkal szemben (kontrasztosság, megfelelő méret, áttekinthetőség, megfelelő betűtípus).
- Interaktív tábla, nagyméretű monitor, írásvetítő használata során a terem besötétítése, a tanulók látásfok szerinti ültetése.
- Szükség esetén nagyított feladatlapok, tankönyvek biztosítása.
- Optikai/elektronikus eszközök használata egyéni szükséglet szerint.
- Az eszköz használatának megtanítása.
- A tanulók igényeinek megfelelő kiegészítő oktatási eszközök készítése.
- Szükség esetén a tananyag kisebb lépésekre bontása.

- Speciális ismeretek nyújtása (pl.: táblázatok, ábrák, grafikonok készítésének lépésenkénti megtanítása).
- A látásnevelés beépítése a tanítási órákba.

II.12. Javasolt szempontsor a tanulók szöveges jellemzéséhez

1. Az iskoláztatás előtti időszak rövid leírása

A család szociális jellemzői, nevelési stílusa, a gyermek személyiségfejlődését segítő, illetve akadályozó tényezők, hosszabb korházi kezelések, aktuális állapot, stb.

2. A tanuló külső megjelenése, testi fejlődése

Testméret, arányok külső jellemzők, nagy- és finommozgások, járás, gesztikuláció, arcminimika, stb., edzettség, teherbírás, egészségi állapot, önkiszolgálási szint, az egészségügyi szokások ismerete és betartása.

3. Értelmi fejlődése

Figyelme, emlékezete, gondolkodási sajátosságai, képzelőereje, kifejezőkészsége, megfigyelőképessége, tanulékonysága, érdeklődési körének alakulása, különleges képességei, tehetségének kibontakozása.

4. Érzelmi sajátosságai

Érzelmi gazdagsága, hangulati jellemzői, indulatai, zárkózottság, szorongás, bizalom, sértődékenység, ambíció, bátorság, vakmerőség, saját képességek megítélése, önmagával szemben támasztott igényszint, realitásérzék, fogyatékoságtudat, életvezetési tervek, reakciói siker, sikertelenség, jutalom, büntetés esetén, ösztönözhetősége, sajátos szokásai, rejtett kívánságai.

5. Közösségi magatartása

A gyermek érzelmi kapcsolata szűkebb és tágabb környezetével (szülők, testvérek, barátok), a kulturált magatartás szokásainak ismerete és betartása, szereplési vágy, viszony a közösség tulajdonához, közösségi munkavállalás mikéntje, szerepe a közvélemény alakításában, szervezőképessége.

6. A tanuláshoz és a munkához való viszonya

Indítékai, önállósága, ötletgazdagsága, kezdeményezőkézsége, akarati sajátosságai: kötelességtudat, céltudatosság, kitartás, küzdőképesség, távoli célok kitűzése; viszonya a tanuláshoz: kialakult tanulási módszere és tempója, sikeres és sikertelen területek a tanulásban; viszonya a fizikai munkához: önkiszolgálás, háztartási, házkörüli munka; munkatempó, fizikai munka vállalása, az elvégzett munka minősége.

7. Esztétikai irányultsága

Ápoltsága, rend- és tisztaság iránti igénye, érdeklődés a természeti szépségek, műalkotások, művészetek iránt; kedvelt művészeti tevékenységek, tehetség a különböző területeken /vers, prózamondás, bábozás, rajzolás, festés, formázás ének, zene, tánc, stb.).

II.13. Javasolt szempontsor a tanulók kollégiumi szöveges értékeléséhez

1. Tanulás, munkavégzés

- Feladattudat
- Feladattartás
- Önállóság
- Időbeosztás
- Munkatempó
- Pontosság, igényesség
- Önellenőrzés
- Felelősségtudat
- Rövid- és hosszú távú memória
- Könyvtárhasználat

2. Nagymozgások

- Szabálytartás
- Kis- és nagymozgások
- Testalkat
- Több mozgásformát meg kell tanítani, amit a vizuális tanulás útján nem tudott elsajátítani
- Épületen belüli közlekedés, tájékozódás
- Iskolán kívüli közlekedés, tájékozódás
- Mozgásigény
- Téri irányok

3. Finommotorika

- Finommozgás
- Kézműves tevékenység
- Kézműves technikák
- Kreativitás

4. Kommunikáció

- Szókincsbővítés
- Bővített mondatok használata

- Hangerő szabályozása (Prozódiai elemek használata)
- Megfelelő beszédtempó alakítása
- Nyelvtanilag helyes mondatok használata

5. Játék, szabadidő hasznos eltöltése

- Szabadidő hasznos eltöltése
- Szabálytudat
- Kitartás

6. Tájékozódás

- Térbeli tájékozódás
- Síkbeli tájékozódás
- A hét napjai
- A hónapok nevei
- Az évszakok nevei, sorrendje
- Az idő múlása
- Az órát ismerete, használata
- A napirend
- A heti rend
- A külön órák, szakkörök idejének ismerete, időben megérkezés
- Testkép, testfogalom
- Koordináció
- Az órát a naphoz/ a napot a héthez/ a hetet a hónaphoz/ a hónapot az évhez tudja viszonyítani. Érti a tanév fogalmát.

7. Önkiszolgálás

- Öltözködés, megjelenése
- Étkezés
- Evőeszköz-használat
- Egészséges táplálkozás igénye
- Higiénia
- Rend megteremtése és megtartása
- Egészséges életmód
- Környezetvédelem

8. Érzékelési (percepciós) területek /Vizuális-látási, auditív-hallási, taktilis-tapintási/

- Taktilis érzékelés
- Testrészek megnevezése
- Ujjak használata, neveik ismerete
- Vizuális figyelem
- Vizuális memória
- Hallási figyelem

9. Szocializáció, társas kapcsolatok

- Önismeret
- Önértékelés
- Felelősségtudat
- Közösség
- Konfliktusok
- Érzelmek szabályozása
- Tolerancia szintje

II.14. Szempontok a mikro értekezletekhez

1. A tanulók "előélete" (első osztályosok esetén)

1.1. Családi helyzet:

- teljes, vagy egyszülős család, együtt élők száma;
- hely a testvérsorban;
- szociokulturális miliő;
- a szülők esetleges fogyatékosága(i)

1.2. Közösségi tapasztalatok:

- (bölcsőde), óvoda, iskolaelőkészítő tanfolyam - a részvétel gyakorisága, sikeressége
- esetleges óvónői, utazótanári jelzések a közösségben tapasztalt viselkedésre vonatkozóan,
- osztályismétlés(ek) előfordulása

1.3. A gyermek kora: időben, illetve később lett-e beiskolázva és milyen okok miatt, volt-e ennek érezhető pedagógiai hatása

2. Szemészeti vonatkozások:

2.1. Diagnózisok, a vezető tünetek csoportjai:

- melyek okoznak pedagógiai problémát? (ROP, agydaganat, látótérszűkület, stb.)

2.2. Vízusértékek szerinti csoportosítás:

- gyengénlátó
- aliglátó
- felső határértékhez tartozó

2.3. Egyéb, a látáshasználatot befolyásoló tényezők:

- színlátás,
- kontrasztérzékenység,
- testnevelési "C" csoport

2.4. Segédeszközök használata:

- nagyító, színes lencse, elektronikus nagyító, OTV, távcsőszemüveg
- esetleges további eszközigény jelzése

3. Csatlakozó "fogyatékoság(ok)":

- mozgási zavarok, hiperaktivitás
- epilepszia, idegrendszeri érintettség
- átszoktatott kezesség
- logopédiai (jelentős) problémák
- belgyógyászati jellegű nehézségek,
- sokat betegeskedő (hiányzó) gyermekek
- figyelemzavar, részképesség - kiesés stb.
- ADHD, autizmus, autisztikus tünetek

4. Az osztály tanulmányi helyzete:

- tantárgyankénti összegzés az előrehaladásról (közismereti tárgyak)
- kiemelkedő tehetséges tanulók,
- az átlagtól lemaradó tanulók,
- egy-egy részterületen problémát jelentő tanulók (olvasás, írás, számolás, stb.)
- év közben érkezett tanulók speciális problémái
- a délutáni tanulás tapasztalatai, esetleges nehézségei

5. A külön segítségben részesülő tanulók rövid jellemzése

- milyen foglalkozást igényel,
- milyen eredmények mutatkoznak a foglalkozások nyomán,
- esetleges sikertelenségek e téren,
- javaslatok egyéb megsegítési lehetőségekre
- a pedagógus asszisztens szerepe, fontossága

6. Az "osztály, mint közösség" értékelése:

6.1. Aktuális helyzet:

- szociometriai eredmények (népszerűség, peremhelyzet)
- súlyos nevelési nehézséget okozó tanulók (agresszivitás, figyelemkoncentrációs problémák, stb.)

- a családi nevelésből eredő korrigálni valók (őszintétlenség, magántulajdon megsértése, iskola- és tanárellenesség, túlféltés, illetve elhanyagolás stb.)

Közösségi eredmények számbavétele különböző területeken:

- felelősi rendszer,
- egészségügyi szokások,
- közös ünnepek az osztályban.
- tanuló párok

6.2. A közösségben tapasztalható főbb problémák összegyűjtése:

- az egyének összetételéből adódó gondok,
- a szülői segítő háttér hiánya,
- kollégiumból jövő jelzések,
- szaktanároktól jövő jelzések.

6.3. Milyen javaslatok merültek fel a közösségi élet javítására?

- szorosabb együttműködés az osztályfőnök - nevelőtanár között
- szorosabb kapcsolat a szaktanárokkal,
- szaksegítség igénybevétele, pl. iskolapszichológus, gyermekvédelmi felelős stb.

7. Az osztályközösség aktuális, illetve legfontosabb problémái

- tanulmányi és magatartási gondok,
- szülőikkel való kapcsolati nehézségek,
- a kollégák eltérő nevelési elveiből következő akadályok,
- a szülői értekezleteken felmerült kérdések

8. Oktató és nevelőtanárok együttműködése, esetleges nehézségek, a tanulás terén:

- házi feladatok mennyisége,
- délutáni programok mennyisége, megvalósíthatósága

9. Kérések, sürgős tennivalók, melyekről a vezetőségnek tudnia kell

- milyen segítséget igényel az osztály a problémák leküzdéséhez?

Legitimációs záradék

A Pedagógiai Program nyilvános, elérhető az intézmény honlapján és az intézmény könyvtárában.

A Pedagógiai Program 2024. szeptember 1. napjától lép érvénybe.

A Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és Kollégiuma Pedagógiai Programját a **főigazgató** készítette a nevelőtestület bevonásával.

Kelt: Budapest, 2024. április 9.

Kónya Katalin

főigazgató

A Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és Kollégiuma **Pedagógiai Programját az intézményi tanács** megtárgyalta, véleményezte, elfogadásra javasolta.

Aláírással tanúsítom, hogy az intézményi tanács véleményezési jogát a dokumentum vonatkozásában gyakorolta.

Kelt: Budapest, 2024. április 8.

Horváth Réka
Intézményi tanács képviselője

A Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és Kollégiuma pedagógiai programjának részét képező egészségfejlesztési program elkészítésében az iskola-egészségügyi szolgálat részt vett.

Budapest, 2024. 04. 08.

Dallos Andrea

védőnő

Zuglói Egészségügyi Szolgálat

A Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és Kollégiuma Informatika munkaközössége az intézmény dolgozói által készített, javított pedagógiai programot megismerte, véleményezte.

Budapest, 2024. 04. 08.

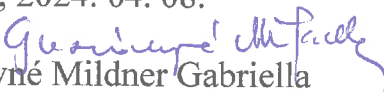

Belics Éva
munkaközösségvezető

A program tartalmazza az intézmény azon specifikumait, amelyek a halmozottan sérült tanulók oktatásában és nevelésében alapvető fontosságúak. Pedagógiai Programunk teljes körűen tájékoztatja olvasóját az intézményben folyó munkáról, az oktatás és nevelés területén alkalmazott módszerektől kezdve az eszköztáron át az értékelésig.

A Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és Kollégiuma speciális munkaközössége az intézmény dolgozói által készített, javított pedagógiai programot megismerte, véleményezte.

Budapest, 2024. 04. 08.

Guzsványne Mildner Gabriella

munkaközösségvezető

GYENGÉNLTÓK ÁLTALÁNOS ISKOLÁJA,
EGYSÉGES GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI INTÉZMÉNYE
ÉS KOLLÉGIUMA

H-1147 Budapest, Miskolci u. 77. ☎ +36-1-468-27-90

✉ igazgatosag@gyengenlatok.hu

www.gyengenlatok.hu

Testnevelési munkaközösség nyilatkozata

A Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és Kollégiuma, az intézmény dolgozói által készített, javított Helyi Pedagógiai Programját a Testnevelési munkaközösség megismerte, véleményezte.

Budapest, 2024. 04. 08.

Kovácsné Fülöp Beáta
Kovácsné Fülöp Beáta

munkaközösség vezető

Pedagógiai Program véleményezése

A Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és Kollégiuma felsős munkaközössége az intézmény dolgozói által készített, javított pedagógiai programot megismerte, véleményezte.

Budapest, 2024. 04. 08.

Lini Krisztina

munkaközösségvezető

A Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és Kollégiuma „alsó munkaközössége” az intézmény dolgozói által készített, javított pedagógiai programot megismerte, véleményezte.

Budapest, 2024. 04. 08.

Molnár Csilla

munkaközösségvezető

Gyengénlátók Pedagógiai Programja
2024 véleményezés

A napközis munkaközösség az iskola Pedagógiai Programját megismerte, a benne foglalt változtatásokat áttanulmányozta. Kiemelten a munkacsoportra vonatkozó délutáni foglalkozások, szabadidős tevékenységek részt. A leírtakkal egyetértünk, módosítást igénylő részt nem találtunk.

2024.04.07.

Nagy Réka
napközis munkaközösség-vezető

A Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és Kollégiuma EGYMI munkaközössége az intézmény dolgozói által készített, javított pedagógiai programot megismerte, véleményezte.

Budapest, 2024. 04. 08.

Némethné Izer Szilvia Diána

munkaközösségvezető

Pedagógiai program nevelési munkaközösség

Gyengénlátók Általános Iskolája ,Egységes Gyógypedagógiai Módszertani intézménye és Kollégiuma dolgozói által készített, javított pedagógiai programot a Nevelési munkaközösség tagjai elolvasták, véleményezték!

Az iskolánk hatékonyságát, működését és a diákok sikeres fejlődését nagyban elősegíti a pedagógiai program!

Budapest,2004.04.08

Timári Judit

Nevelési munkaközösség vezető

KÖZÉP-PESTI
TANKERÜLETI KÖZPONT

Kónya Katalin
főigazgató részére

Iktatószám: TK/198/02841-3/2024
Ügyintéző: Moldován Máté

**Gyengénlátók Általános Iskolája,
Egységes Gyógypedagógiai
Módszertani Intézménye és
Kollégiuma**

Budapest

Miskolci utca 77.
1147

Tárgy: Pedagógiai program jóváhagyása

Tisztelt Főigazgató Asszony!

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) bekezdése értelmében a köznevelési intézmény által készített pedagógiai programot a fenntartó hagyja jóvá.

Tájékoztatom, hogy a **Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és Kollégiuma** 2024. április 9-én kelt, valamint a Közép-Pesti Tankerületi Központnak 2024. május 9-én, illetve módosításokkal, kiegészítésekkel 2024. június 7-én jóváhagyásra ismételt megküldött **pedagógiai programja** megfelel a jogszabályi előírásoknak, így a fenntartó azt jóváhagyja.

Budapest, elektronikus időbélyegző szerint

Üdvözlettel:

dr. Házlinger György
tankerületi igazgató